

Gemeente
Amsterdam

Toerisme MRA 2016-2017

Onderzoek, Informatie en Statistiek

In opdracht van: Economie

Projectnummer: 17082

Fedorova, Tanja

De Graaff, Laura

Schmitz, Daan

Bezoekadres: Oudezijds Voorburgwal 300

Postbus 658, 1000 AR Amsterdam

t.fedorova@amsterdam.nl

Telefoon 020 251 FT

www.ois.amsterdam.nl

Amsterdam, december 2017

Foto voorzijde: Uitzicht Westertoren, fotograaf Cecile Obertop (2014)

Inhoud

Samenvatting	4
Inleiding	12
1 Hotelovernachtingen MRA en Amsterdam	13
1.1 Meest recente cijfers MRA 2016: 18,6 miljoen overnachtingen	13
1.2 Verwachting 2017: 15 miljoen overnachtingen in Amsterdam	14
1.3 Sterke groei van overnachtingen door bezoekers uit Duitsland	15
1.4 Veilig imago Amsterdam aantrekkelijk voor toeristen	17
1.5 Meer overnachtingen in laag seizoen en door recreatieve bezoekers	18
1.6 Amsterdam in internationaal perspectief	19
1.7 Toeristische intensiteit Amsterdam blijft toenemen	20
2 Hotelmarkt MRA en Amsterdam	24
2.1 Groei capaciteit 2016-2017: Amsterdam +6%, Haarlemmermeer +5%	24
2.2 Hotelrends 2010-2017: schaalvergroting en veranderingen in sterrenstelsel	26
2.3 Stijging bezetting en prijs 2016 en positieve verwachtingen 2017	28
2.4 Herkomst hotelgasten en bezoek aan regio	33
3 Toeristisch verblijf in woningen, campings en havens	36
3.1 Verblijf in woningen: vakantieverhuur, bed & breakfast en short stay	36
3.1.3 Short stay	40
3.2 Verblijf op kampeerterreinen en overige verblijfsaccommodaties	41
3.3 Jachthavens en cruiseschepen	43
4 Omzet en werkgelegenheid in toeristische sector	46
4.1 Toename toeristische bestedingen en omzet horeca en winkels	46
4.2 Meer banen bij restaurants, hotels en taxibedrijven in Amsterdam	47
4.3 Meer kleine banen en schaalvoordeel bij hotels	48
Bijlage1 Tabellen	50
Bijlage2 Databronnen en onderzoeksmethode	54
Bijlage3 Vragenlijst en open antwoorden	57
Literatuur	67

Samenvatting

Verblijf in hotels

42% van landelijke hotelovernachtingen in MRA

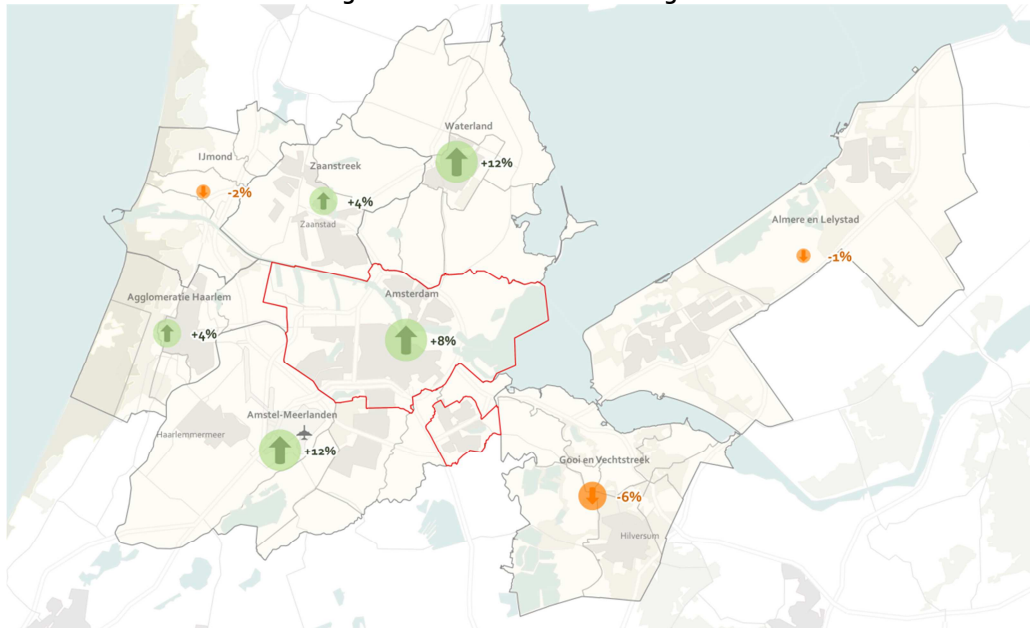
Amsterdam beschikt over het grootste aanbod van attracties en accommodaties in Nederland, wat het grootste aantal overnachtingen oplevert. In 2016 waren er bijna 14 miljoen overnachtingen geregistreerd in hotels en vergelijkbare accommodaties, 31% van het landelijke totaal. Samen met de regiogemeenten treedt Amsterdam naar buiten als Metropoolregio Amsterdam (MRA). De MRA registreerde 18,7 miljoen overnachtingen, 42% van alle hotelovernachtingen in Nederland. Het aantal overnachtingen in de MRA groeit sneller dan landelijk. Deze groei vindt plaats in en rondom Amsterdam, terwijl gebieden die verder liggen met een daling kampen (zie kaart hieronder).

Geregistreerde hotelovernachtingen naar gebied

	2016	groei 2015-2016 %	% van landelijk totaal
Amsterdam	13.983.000	8	31
Amstel-Meerlanden/Waterland ¹	2.791.000	12	6
overig MRA	1.884.000	0,2	4
MRA totaal	18.658.000	8	42
Nederland totaal	44.590.000	7	100

Bron: CBS

Mutatie aantal hotelovernachtingen in 2016 t.o.v. 2015 in MRA-gebieden

Bron: CBS

¹ Gebiedsindeling van het CBS, waarbij geen splitsing tussen Amstel-Meerlanden en Waterland mogelijk is.

Toerisme groeit sneller in MRA dan landelijk door buitenlandse bezoekers

De toeristische groei in de MRA komt doordat er meer buitenlandse bezoekers naar Amsterdam en Amstel-Meerlanden/Waterland komen. Buitenlandse gasten verblijven meer nachten in hotels dan Nederlanders en zijn goed voor 78% van alle hotelovernachtingen in de MRA (landelijk 52%). Het valt op dat het aantal Nederlanders in Amsterdamse hotels daalt, maar in hotels in de buurt van Amsterdam (Amstel-Meerlanden/Waterland, Haarlem en Zaanstreek) toeneemt. In gebieden, die verder van Amsterdam liggen, overnachten relatief minder buitenlanders en het totaal aantal overnachtingen in deze gebieden is gedaald (IJmond, Flevoland en Gooi en Vechtstreek).

Lokale ontwikkelingen

De vraag naar Amsterdam stijgt nu acht jaar op rij en voor 2017 is wederom een groei verwacht. Gekeken naar de laatste jaren vallen de volgende ontwikkelingen op:

- De groei van de drie grote bezoekersmarkten (Duitsland, Verenigde Staten, Groot-Brittannië) en van de kleinere Aziatische markten (India en China).
- Meer recreatieve bezoekers; de zakelijke markt stagneerde na 2012 als gevolg van recessie, maar lijkt in 2016 en 2017 voorzichtig toe te nemen.
- Toename van toeristisch verblijf in het laagseizoen als gevolg van volgeboekte hotels in het hoogseizoen. Het verschil tussen toeristische pieken en dalen wordt hierdoor kleiner.

Amsterdam in internationaal perspectief

Aanjagers van de toeristische groei wereldwijd zijn economische groei en toename van welvaart en mobiliteit. Europa blijft aantrekkelijk voor reizigers uit de hele wereld. Amsterdam heeft een aantal concurrentievoordelen ten opzichte van andere Europese steden:

- Onderzoek naar gevolgen van Brexit wijst Amsterdam aan als alternatieve zakelijke bestemming voor Londen binnen de Europese Unie, wat gunstig is voor het imago van Amsterdam en meer zakelijk bezoek in de toekomst kan aantrekken.
- Na de aanslagen in Parijs, Brussel en Londen wordt Amsterdam beschouwd als een relatief veilige bestemming voor een bezoek aan West-Europa.

Impactindicatoren : toeristische intensiteit per inwoner en per km²

Van de Europese hoofdsteden hebben Parijs, Lissabon en Amsterdam de meeste bezoekers per 100 inwoners per dag: Amsterdam 4,7 en Parijs en Lissabon iets meer dan 5. In Amsterdam en Lissabon neemt het aantal buitenlandse bezoekers sneller toe dan in andere steden. Omdat het aantal inwoners, banen en studenten ook toeneemt, delen steeds meer gebruikers dezelfde openbare ruimte in de stad. Wanneer rekening wordt gehouden met alleen de beschikbare ruimte, dan zijn er per jaar 232 hotelovernachtingen per vierkante kilometer land in de gemeente Amsterdam.

Hotelaanbod**37% van landelijk hotelaanbod in MRA**

MRA telt in 2017 bijna 46.000 hotelkamers en 100.000 bedden, 37% van het landelijke aanbod. Het hotelaanbod in de MRA neemt in een hoger tempo toe, dan elders in Nederland en is geconcentreerd in Amsterdam en Amstel-Meerlanden. In deze twee gebieden en in Zaanstreek zijn er in de afgelopen tijd meerdere grootschalige hotels bijgekomen.

Kamers in hotels en vergelijkbare accommodaties

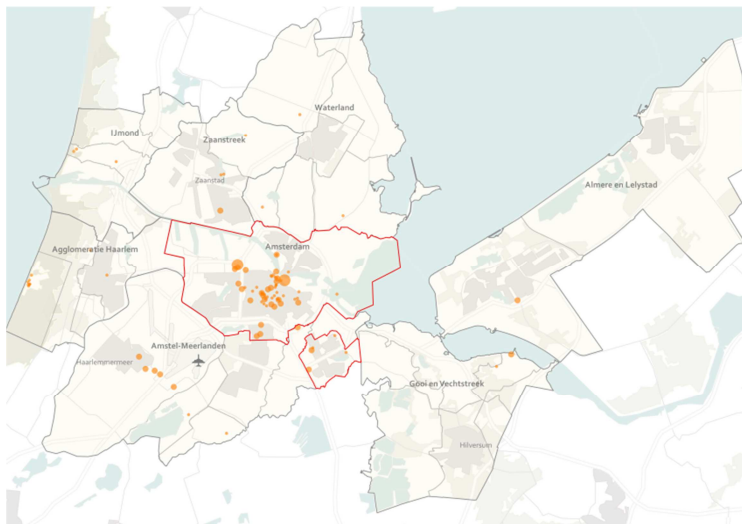
	2016	2017	groei % 2015-2016	groei % 2016-2017	% in landelijk totaal
Amsterdam	30.716	32.602	5	6	26
Amstel-Meerlanden (Haarlemmermeer/ Schiphol)	6.635	7.429	5	12	6
overig MRA	5.311	5.770	1	9	5
MRA totaal	42.662	45.801	5	7	37
Nederland totaal*	121.021	123.504	2	2	100

Bron: OIS/CBS*

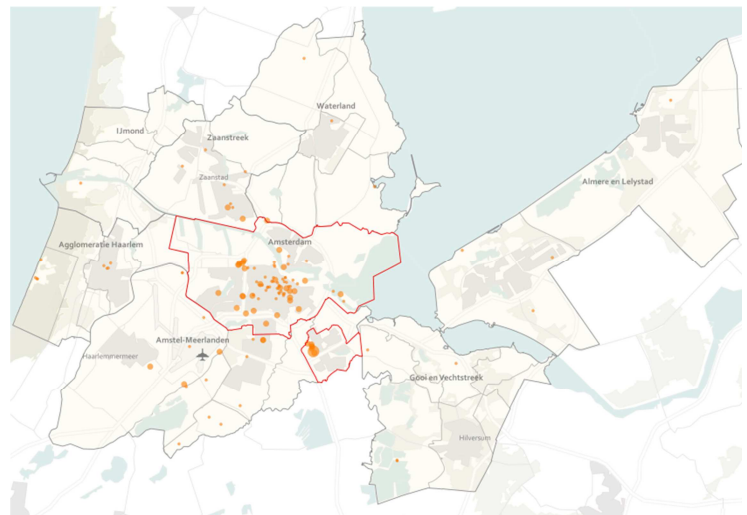
Ontwikkelingen 2010-2017: meer grote hotels, nieuwe logiesvormen en andere classificatie

In de periode 2010-2017 is de hotelcapaciteit in Amsterdam met 51% toegenomen en in de regio met 43%. De belangrijkste ontwikkelingen in deze periode zijn:

- Schaalvergroting in Amsterdam door nieuwe grootschalige hotels en uitbreiding van bestaande hotels.
- Meer diversiteit van logiesvormen in Amsterdam (o.a. hostels en appartementenhotels).
- Het vervangen van het verplichte Nederlandse sterrenstelsel door het vrijwillige Europese systeem.² De bijkomstigheden hiervan zijn meer accommodaties zonder ster en minder zeggenschap over faciliteiten van deze accommodaties. Van hotels met het sterrenschild neemt het aantal in het 3-4-sterrensegment toe en in het 1-2-sterrensegment af. Dit geldt voor alle gebieden in de MRA.

Locaties van nieuwe accommodaties in de periode juli 2010-juli 2017, MRA
 juli 2010 – juli 2015

juli 2015 - juli 2017

Bron: OIS

Lokale ontwikkelingen kamerbezetting en prijs in MRA

In 2016 was de gemiddelde kamerbezetting van alle Amsterdamse hotels 82% en van alle regionale hotels 64%. De gemiddelde kamerprijs in de regio (€101) ligt lager dan in Amsterdam (€132), maar stijgt relatief snel vooral in het midden- en hoog segment.

² Vanaf 2015 is de deelname van hotels aan het sterrenstelsel vrijwillig en in 2016 is de overgang gestart naar de nieuwe Europese normering. Het zal enkele jaren voordat alle deelnemende hotels opnieuw zijn geclassificeerd. In deze rapportage wordt uitgegaan van de Nederlandse Hotel Classificatie (NHC).

Kamerbezetting en prijs in Amsterdam en regio

	Amsterdam		regio	
	kamerbezetting (%)	prijs 2-pers.kamer (€/nacht)	kamerbezetting (%)	prijs 2-pers.kamer (€/nacht)
2010	72	104	56	92
2015	81	124	64	94
2016	82	132	64	101

Bron: OIS

Ontwikkelingen per locatie, segment en seizoen zijn hieronder samengevat:

- Het centrum van Amsterdam is de meest gewilde overnachtingslocatie in Nederland: hotels hier zijn beter bezet en hoger geprijsd dan elders. 3-sterren hotels in het centrum hadden in 2015 en 2016 de hoogste bezetting ooit gemeten in dit onderzoek (89%). De bezetting hier kan nauwelijks groeien.
- In de rest van de stad neemt de bezetting toe en wordt het verschil met het centrum kleiner.
- Het is aannemelijk dat de bezetting in de regio zal stijgen gezien de positieve verwachtingen van de hoteliers.
- Het seizoenspatroon in Amsterdam met prijsspieken rond de Pasen en Koningsdag en in oktober (congressen, ADE) is iets anders dan in de regio. Het prijsverschil tussen Amsterdam en de regio tijdens deze piekmomenten is opvallend groot in alle segmenten.
- In het hoge segment zijn de prijsverschillen tussen Amsterdam en de regio groter dan in het lage segment, wat duidt op een grotere vraag naar het hoge segment in Amsterdam.

Ontwikkelingen kamerbezetting en prijs in landelijk perspectief

In 2016 is de kamerbezetting en kamerprijs in heel Nederland gestegen en de verwachtingen voor 2017 zijn ook positief zowel landelijk, als in de MRA. Ontwikkelingen van kamerbezetting en -prijs verlopen in de MRA anders dan in Nederland.

- Kamerprijzen in de MRA zijn hoger en stijgen sneller dan elders in Nederland. Door de snelle prijsstijging in 2016 zijn regionale hotels duurder geworden dan vergelijkbare hotels elders in het land.
- Kamerbezetting in de MRA stagneert, terwijl het landelijk toeneemt. Amsterdamse hotels hebben de maximale bezetting bijna bereikt en de bezettingsgroei in de regio wordt afgeremd door het toegenomen aanbod en de hogere prijzen.

Meer positieve verwachtingen in de regio

De meeste hoteliers in de MRA verwachten in 2017 meer gasten, hogere omzet en hogere opbrengsten per kamer dan in 2016. De Amsterdamse hoteliers in het midden en hoge sterrensegment zijn net als in de voorgaande jaren het meest optimistisch. In de regio wordt er ook meer omzet verwacht na de stijging van de kamerprijzen in 2016.

Helpt Amsterdamse hoteliers informeert gasten over bezoek aan regio

Ruim de helft van de Amsterdamse hoteliers geeft aan dat hun gasten vragen naar plaatsen en attracties buiten Amsterdam, vooral naar Zaanse Schans, gevolgd door Marken/Volendam en de grote steden, als Rotterdam en Den Haag. In de regio zegt 80% van de hoteliers dat hun gasten Amsterdam willen bezoeken. Er is geen verband tussen het aantal hotelsterren en belangstelling van hotelgasten voor bepaalde gebieden.

Verblijf in woningen, campings en jachthavens

Nieuwe statistieken en kanttekeningen interpretatie

Voor het eerst in deze rapportage wordt gekeken naar bezoekers die verblijven in woningen, campings/ vakantieparken, jachthavens en cruiseschepen. Omdat het om niet-geregistreerd en/of relatief nieuw of klein aanbod gaat, zijn sommige van deze statistieken slechts indicatief.

Verhuur woningen

Airbnb is de grootste online aanbieder van woonruimte aan toeristen in Amsterdam met circa 18.000 advertenties en een marktaandeel van 80% van alle online platforms. Aan de verhuur van woonruimte in Amsterdam zijn er voorwaarden verbonden. De toegestane opties zijn vakantieverhuur, B&B en shortstay. Ook staan er advertenties van kamers in hotels en hostels op Airbnb.

Toeristische overnachtingen in woningen zijn niet geregistreerd of gepubliceerd door het CBS (zoals hotelovernachtingen), maar Airbnb brengt eigen statistieken naar buiten. Daaruit blijkt dat er 770.000 gasten waren geaccommodeerd in 2016. Met de gemiddelde verblijfsduur van 3,2 nachten komt dit op 2,5 miljoen overnachtingen neer. Hoeveel van deze overnachtingen zijn geaccommodeerd in woningen via vakantieverhuur of B&B en hoeveel in hotels is echter niet bekend.

700 B&B goed voor 190.000 overnachtingen

Hoofdbewoners kunnen een deel van hun woning uitbaten als B&B. Elke B&B moet zich melden bij de gemeente, maar een overzicht van het aantal gemelde B&B's van voor april 2016 ontbreekt. Tussen april 2016 en juli 2017 hebben zich 717 B&B's gemeld. Volgens een grove schatting van het CBS leveren 700 actieve B&B's circa 190.000 overnachtingen per jaar op. Het feitelijke aantal B&B is mogelijk veel groter aangezien er bijna 4.000 kamers in woningen zijn aangeboden via Airbnb.

Short stay

Short stay is verhuur van woonruimte aan expats voor minimaal 7 nachten en is (in Amsterdam) niet bedoeld voor toeristen. Uit onderzoek, klachten en handhaving is gebleken dat dit in de praktijk wel gebeurt. Er zijn 791 vergunningen uitgegeven voor short stay in bestaande woningen voor maximaal 10 jaar, waarvan er 47 ingetrokken. Daarnaast zijn er 400 short stay in nieuwbouwwoningen waarvoor geen vergunning nodig is. Statistieken van een exact aantal short stay in Amsterdam op een peildatum in 2017 ontbreken. Het CBS rekent overnachtingen in short stay appartementen samen met overnachtingen in vakantieparken tot verblijfsrecreatie (zie campings en overige verblijfsrecreatie).

340.000 overnachtingen op campings en 40.000 in overige verblijfsrecreatie

In 2016 vonden er in de MRA bijna 4,2 miljoen overnachtingen plaats op kampeerterreinen en overige recreatieve logiesvormen. Hierin is het aandeel van Amsterdam relatief kleiner dan bij hotelovernachtingen. Amsterdam is goed voor ruim 380.000 overnachtingen op campings en overige verblijfsrecreatie.

De zeven Amsterdamse campings beschikken over circa 10.000 slaapplekken en zijn goed voor ongeveer 340.000 persoonsovernachtingen per jaar. Overige verblijfsaccommodaties (o.a. short

stay) bieden in vergelijking met de campings slechts een beperkt aantal slaapplekken, maar kennen wel een hogere bezetting en zijn goed voor circa 40.000 overnachtingen per jaar.

79.000 overnachtingen in jachthavens

Jachthavens bieden ligplekken aan vaste leden en soms aan passanten, die op de jachthavens overnachten. In totaal zijn er 239 jachthavens in de MRA, waarvan er 58 in Amsterdam. Passanten zijn goed voor circa 357.000 persoonsovernachtingen in de MRA, waarvan er 79.000 in de gemeente Amsterdam.

Bijna 800.000 cruisepassagiers in 2016

Cruiseschepen die Amsterdam in 2016 aandeden, hadden in totaal circa 782.000 passagiers aan boord. Het grootste deel van hen waren riviercruise-passagiers (500.000). Riviercruises nemen in populariteit toe zowel in Amsterdam, als in andere Europese steden. Het aantal riviercruise-passagiers stijgt sneller dan het aantal zeecruise-passagiers. Amsterdam wordt vooral bezocht door Duitsers, Britten, Amerikanen, maar ook door Nederlanders.

Omzet en werkgelegenheid in toeristische sector

Branches in toeristische sector

Branches die geassocieerd worden met het toerisme zijn samen gebracht onder toeristische sector, maar ze bedienen zowel inwoners, als bezoekers: horeca, personenvervoer, logies, cultuur, recreatie, reisbemiddeling en toeristische goederen. OIS volgt de definitie van de toeristische sector van het CBS.

Omzetgroei Amsterdamse horeca +7% en detailhandel +4%

Omzet van horecabedrijven (+7%) en winkels (+4%) nam in Amsterdam in 2016 sneller toe dan landelijk (+6% respectievelijk +2%). Ook is het aantal inwoners en bezoekers in de hoofdstad toegenomen, alsmede het aantal bedrijven georiënteerd op toerisme/bezoekers.

Meer banen in toeristische sector: +8% in 2016 en +7% in 2017

In 2017 waren er 65.609 banen in de toeristische sector in Amsterdam (11% van het totaal). Het aantal banen in deze sector groeit sneller (+7%) dan het totaal aantal banen in de stad (+5%). De groei is vooral te zien bij logies en horeca. Kenmerkend voor deze twee branches zijn banen voor minder dan 12 uur per week (kleine banen). Bij logies stijgt het aantal kleine banen sneller dan het aantal grote banen.

Schaaleffect en nieuw personeel

Een toename van het aantal inwoners en bezoekers in Amsterdam leidt niet tot een evenredige banengroei in hotels en restaurants. Bedrijven nemen niet meteen nieuwe personeel aan. Het effect van toeristische groei op werkgelegenheid begint na 2015 zichtbaar te worden. Eén hotelmedewerker bedient in 2017 70 gasten per jaar meer dan tien jaar geleden, maar wel minder dan in 2015.

Conclusies en trends

Verblijfsbezoekers in Amsterdam

De totale capaciteit van de Amsterdamse hotels, hostels, appartementenhotels en campings is 78.000 slaappleatsen, goed voor 14,4 miljoen overnachtingen in 2016. Daarnaast vinden iets minder dan 80.000 overnachtingen plaats in jachthavens.

Andere bezoekers komen naar Amsterdam met een cruise of huren een woning of een kamer bijvoorbeeld via Airbnb. Overnachtingen van deze bezoekers zijn nog niet goed in beeld, maar naar schatting gaat het om circa 0,8 miljoen passagiers van cruiseschepen en iets minder dan 0,8 miljoen gebruikers van Airbnb in 2016.

Verblijfsbezoekers in Amsterdam

	capaciteit 2016	bezoekers 2016	bron
verblijf in hotels, campings en jachthavens			
hotels/hostels	67.200 hotelbedden	14 mln. overnachtingen	CBS/OIS
verblijfsrecreatie totaal, waaronder	10.450 slaappleatsen	380.000 overnachtingen	CBS
campings	10.000 slaappleatsen	340.000 overnachtingen	CBS
overige verblijfsrecreatie	450 slaappleatsen	40.000 overnachtingen	CBS
jachthavens	varieert 1)	79.000 passanten-overnachtingen	Waterrecreatie
totaal hotels, campings, jachthavens	hotels/campings: 78.000 slaappleatsen, aanbod havens varieert	ca.14,5 mln. overnachtingen 2)	
cruises			
zeecruise passagiers	121 schepen	281.907 passagiers 3)	ACP
riviercruise passagiers	1.876 schepen	500.000 passagiers 3)	ACP
advertenties op onlineplatform Airbnb			
advertenties op Airbnb (overlap met hotels en verblijfsrecreatie)	gemiddeld 18.000 advertenties	770.000 overnachtende gasten 4)	Airbnb/toezicht

1) In totaal 5.100 bootplaatsen in jachthavens, vrije plaatsen verhuurd aan passanten.

2) Schatting op basis van maatwerkcijfers CBS en Waterrecreatie.

3) Aantal overnachtingen niet bekend: passagiers kunnen overnachten op cruiseschip of in hotels.

4) Naar schatting 2,5 miljoen overnachtingen, mogelijk overlap met hotelovernachtingen.

Bedrijven in toeristische sector

Aantrekkende conjunctuur, toenemende consumptie en de toename van het aantal inwoners en bezoekers jagen de groei van de toeristische sector in Amsterdam aan. Het aantal bedrijven en banen geassocieerd met toerisme groeit sneller dan de totale bedrijvigheid. Vooral Amsterdamse horeca en winkels profiteren van deze ontwikkelingen en laten een sterkere omzetgroei zien dan landelijk. Amsterdamse hotels zijn ook beter bezet en hanteren hogere prijzen dan elders in Nederland. Tegelijkertijd groeit het aantal banen in hotels niet evenredig met het aantal bezoekers en neemt het aantal kleine banen sneller toe dan het aantal grote banen.

Trends in toerisme

- In de komende jaren wordt wederom toeristische groei verwacht, vooral uit landen met een snel groeiende economie. Brexit zorgt voor onzekerheid aangezien veel bezoekers in Amsterdam uit Groot-Brittannië komen.

- De groei van het aantal hotelgasten in Amsterdam zal naar verwachting afvlakken: de bezettingsgraad ligt op een bijna maximaal niveau. Het verschil tussen Centrum en de rest van de stad en tussen het hoog- en het laagseizoen wordt kleiner. In de regio kan een hogere groei verwacht worden gezien de toegenomen hotelcapaciteit en de volgeboekte hotels in Amsterdam.
- Naast het massa toerisme wordt er wereldwijd een opmars van individuele urban reizigers en niche-toerismeesignaleerd. De behoeften van deze groepen en hun gebruik van de stad zijn verschillend. De ene toerist consumeert het toeristisch product bij wijze van georganiseerde reizen, tickets en tours. De andere streeft naar ervaring van lokale inwoners, logeert in woningen, gebruikt OV en/of komt met een bepaald motief, zoals fashion-tourism, gay-tourism, food-tourism e.d. In grote aantallen kan individuele- en niche-toerisme tot dezelfde effecten leiden als het massa toerisme.³
- Voor bedrijven geldt schaalvergroting en ketenvorming en als tegenreactie de opkomst van de kleine, particuliere exploitant, zoals B&B's. Verder is integratie van verblijf- en dagrecreatie te zien en integratie van horecaconcepten in (food)retail.⁴
- De ruimtelijke context van het toerisme wordt ook complexer: bezoekers verblijven niet alleen in logiesaccommodaties bestemd voor toeristen, maar zijn betrokken bij het leven in de stad door bijvoorbeeld woningen in woonbuurten te huren. Er is nog weinig kennis in hoeverre ze gebruik maken van stedelijke voorzieningen, die oorspronkelijk niet bedoeld waren voor toeristen, zoals short stay. Registraties hiervan worden verbeterd, maar zijn nog niet voldoende om over deze trends te rapporteren.

³ C. Pasquinelli; Tourism Connectivity and Spatial Complexity: A Widening Bi-dimensional Arena of Urban Tourism Research, 2016.

⁴ Rabobank; Visie Horeca en recreatie, 2017.

Inleiding

OIS houdt al vele jaren toeristische en hotelstatistieken in Amsterdam en de regio bij en rapporteert hierover aan Economie (onderdeel van het cluster Ruimte en Economie van de gemeente Amsterdam).

Mobiliteit en toerisme nemen wereldwijd toe, evenals de vraag naar Amsterdam, als bestemming. Het toeristische aanbod in de stad groeit en past zich tegelijkertijd aan aan de veranderde situatie. Het gemeentelijke beleid gaat met de veranderingen mee en er ontstaat behoefte aan meer informatie.

Nieuw in 2017: overnachtingsbeleid en toeristisch verblijf in woningen

In 2016 is de gemeente Amsterdam overgegaan van het hotelbeleid naar overnachtingsbeleid. De gemeente zal zich in de komende jaren richten behalve op hotels ook op andere soorten logies. Ten behoeve van dit nieuwe beleid wordt gewerkt aan de opbouw van meer overnachtingsstatistieken, zoals het aantal vakantieverhuurwoningen, bed&breakfast (B&B), short stay-appartementen. Op dit moment zijn er geen officiële registraties en ook geen statistieken van overnachtingen in woningen.

Deze rapportage is een poging om verschillende registraties en schattingen van bezoekersaantallen op een rij te zetten. Waar mogelijk wordt uitgegaan van de definities en cijfers van het CBS, ontbrekende registraties zijn aangevuld met gegevens uit andere bronnen.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk staan hotelovernachtingen in Amsterdam en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) centraal. Hier wordt gekeken naar het aantal hotelovernachtingen en naar ontwikkeling van de impact indicatoren volgens de richtlijnen van UNWTO.

In het tweede hoofdstuk staat het hotelaanbod in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) centraal: het aantal hotels, kamers en bedden. Verder komen hier de bezettingsgraden en kamerprijzen aan bod.

Het derde hoofdstuk beschrijft het toeristisch verblijf in woningen: regelgeving, registraties en beschikbare statistieken. Daarnaast komt hier ook het verblijf op campings en in havens aan bod. Het vierde hoofdstuk gaat over verschillende branches die geassocieerd worden met het toerisme en samen tot de toeristische sector worden gerekend.

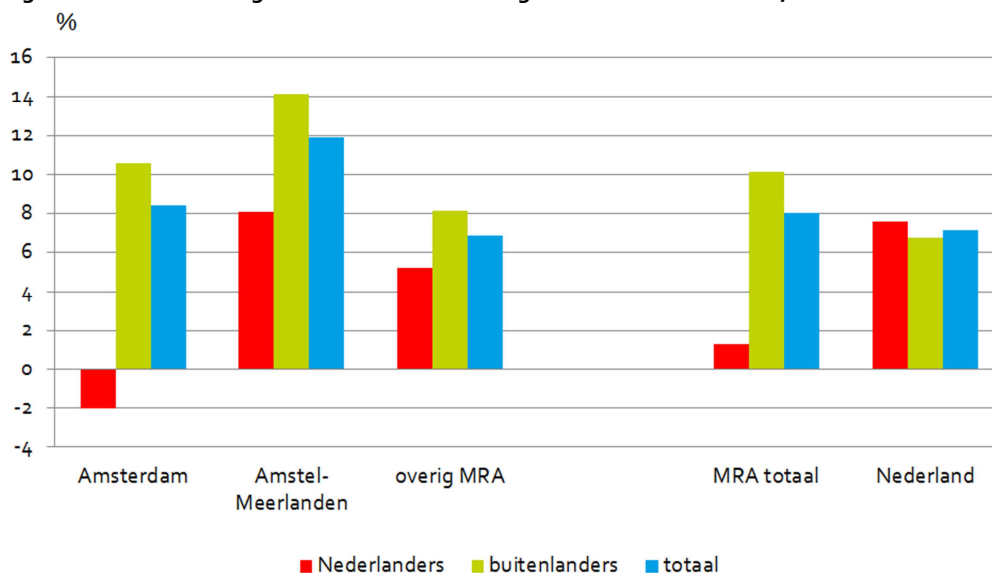
1 Hotelovernachtingen MRA en Amsterdam

Hotelovernachtingen zijn een belangrijke meetbare indicator van de ontwikkelingen van de bezoekerseconomie in steden. In dit hoofdstuk staan hotelovernachtingen in Amsterdam en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) centraal. De cijfers zijn verzameld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en bewerkt door OIS. Er wordt gekeken zowel naar de meest recente cijfers, als naar meerjarige trends. Ook wordt er ingezoomd op verschillende groepen bezoekers: binnenlandse, buitenlandse, zakelijke en recreatieve. Tot slot wordt hier gekeken naar toeristische intensiteit in Amsterdam en andere Europese steden.

1.1 Meest recente cijfers MRA 2016: 18,6 miljoen overnachtingen

In 2016 hebben Nederlandse hotels in totaal zo'n 26 miljoen gasten geaccommodeerd, goed voor 44,6 miljoen overnachtingen. Van de landelijke overnachtingen vindt bijna 42% plaats in de MRA. Hotels in de MRA hebben 10,3 miljoen gasten geaccommodeerd, goed voor 18,7 miljoen overnachtingen. Dit is 8% meer dan in 2015 en ook meer dan de landelijke stijging van 7% (zie figuur 1.1a en de onderliggende cijfers in tabel 1.1b).

Figuur 1.1a Ontwikkeling aantal hotelovernachtingen in MRA en Nederland, 2016 t.o.v. 2015

Bron: CBS

Driekwart MRA-bezoekers in Amsterdam

75% van de overnachtingen in de MRA vindt plaats in Amsterdam (zie paragraaf 1.2). Hier bevindt zich ook het grootste aanbod accommodaties en attracties in Nederland. De regio Amstel-Meerlanden/Waterland (waaronder luchthaven Schiphol) is met 2,8 miljoen overnachtingen het na Amsterdam grootste regio voor verblijfstoerisme met een boven

gemiddelde groei van 11% in de periode 2015-2016.⁵ De overige MRA-gemeenten zijn samen goed voor 1,9 miljoen overnachtingen (zie tabel 1.1b en bijlage 1).

Tabel 1.1b Ontwikkeling aantal hotelovernachtingen in MRA en Nederland, 2016

	overnachtingen 2016 (abs.)			mutatie t.o.v. 2015 (%)				%
	totaal	Nederlanders	buitenlanders	totaal	Nederlanders	buitenlanders	buitenlanders	
Amsterdam	13.983.000	2.192.000	11.790.000	8	-2	11		84
Amstel-Meerlanden/Waterland	2.791.000	995.000	1.796.000	12	8	14		64
Agglomeratie Haarlem	654.000	294.000	360.000	4	4	4		55
IJmond	372.000	262.000	110.000	-2	3	-13		30
Het Gooi en Vechtstreek	319.000	179.000	140.000	-6	-7	-4		44
Flevoland	291.000	199.000	92.000	-1	8	-17		32
Zaanstreek	248.000	62.000	186.000	4	6	3		75
totaal MRA	18.658.000	4.184.000	14.475.000	8	1	10		78
Nederland	44.590.000	21.421.000	23.169.000	7	8	7		52

Bron: CBS

Meer overnachtingen door buitenlandse bezoekers in Amsterdam en Amstel-Meerlanden

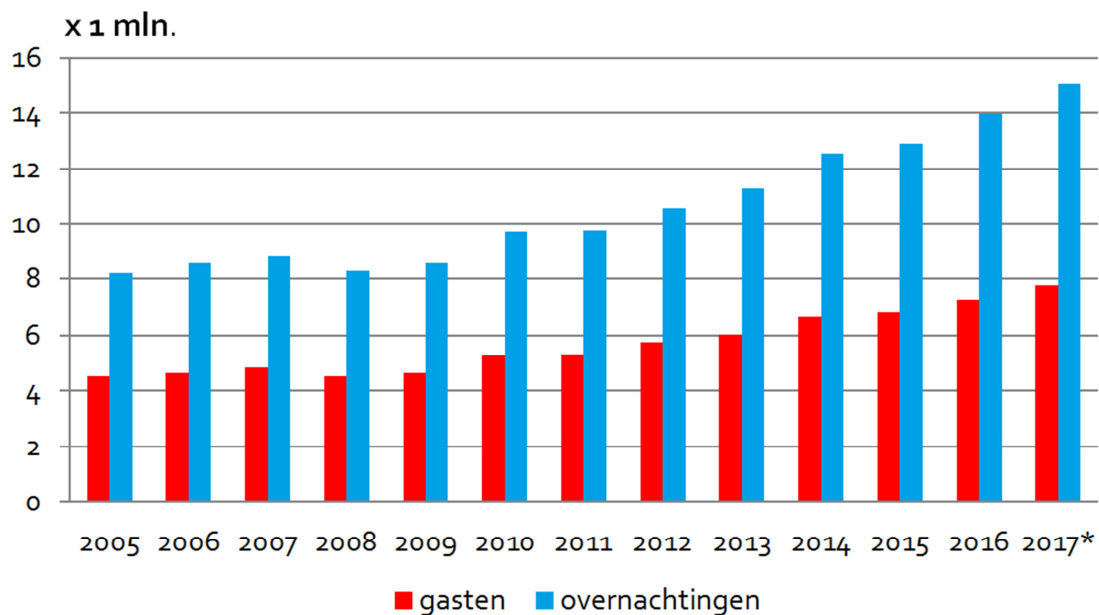
De snelle stijging van overnachtingen in de MRA komt voornamelijk door buitenlandse bezoekers (+10%). Hun aandeel in de MRA is groter (78%) dan landelijk (52%) en ze verblijven meer nachten in hotels, dan Nederlanders (zie onderliggende statistieken in bijlage 1). Dit geldt echter niet voor alle deelgebieden binnen de MRA. Gebieden met relatief weinig buitenlandse bezoekers registreerden in 2016 een afname van het aantal hotelovernachtingen (IJmond, Flevoland en Gooi en Vechtstreek). In Agglomeratie Haarlem, Amstel-Meerlanden en Zaanstreek stijgt zowel het aantal buitenlandse, als binnenlandse overnachtingen.

1.2 Verwachting 2017: 15 miljoen overnachtingen in Amsterdam

Amsterdam had in 2016 bijna 7,3 miljoen hotelgasten, het hoogste aantal ooit en, een toename van 7% ten opzichte van 2015 (zie figuur 1.2 en tabel 1.3). Hotelgasten verbleven 1,92 nachten in de hoofdstad, iets langer dan in 2015 (1,89). Dit leverde in 2016 een totaal van bijna 14 miljoen overnachtingen op, een toename van 8% ten opzichte van 2015. Deze groei komt uitsluitend door buitenlandse bezoekers; het aantal hotelgasten uit Nederland nam net als in 2015 af (tabel 1.1b en figuur 1.7).

De vraag naar Amsterdam stijgt acht jaar op rij. Tussen 2010 en 2016 is het aantal hotelovernachtingen in de hoofdstad met 44% gegroeid en als er over de laatste 10 jaar wordt gekeken (2007-2016) met 58%. De groei in de laatste jaren komt door buitenlandse hotelgasten. Verwacht wordt dat het aantal hotelovernachtingen in 2017 verder zal groeien tot circa 15 miljoen. In de eerste zes maanden van 2017 is het totaal aantal hotelovernachtingen in Amsterdam met 11% toegenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2016. De bedbezetting in hotels neemt in 2017 ook toe.

⁵ Informatie over de MRA is niet beschikbaar op gemeenteniveau: het CBS publiceert geaggregeerde aantallen op niveau van COROP-gebieden. In deze context bestaat omgeving van Amsterdam uit Amstel-Meerlanden en Waterland samen. De overige COROP-gebieden staan in tabel 1.1b.

Figuur 1.2 Hotelgasten en overnachtingen in Amsterdam, 2005-2016⁶ (aantallen)

bron: CBS/*prognose 2017 OIS

Tabel 1.3 Hotelgasten, overnachtingen, verblijfsduur en de gemiddelde bedbezetting in Amsterdamse hotels, 2016-2017*

	gasten	overnachtingen	verblijfsduur (nachten)	bedbezetting (%)
1 kw 2016	1.664.000	3.136.000	1,88	54
2 kw 2016	1.918.000	3.670.000	1,91	62
3 kw 2016	1.935.000	3.855.000	1,99	65
4 kw 2016	1.754.000	3.321.000	1,89	59
totaal 2016	7.270.000	13.983.000	1,92	60
1 kw 2017*	1.775.000	3.358.000	1,89	55
2 kw 2017*	2.207.000	4.218.000	1,91	68

* voorlopige cijfers

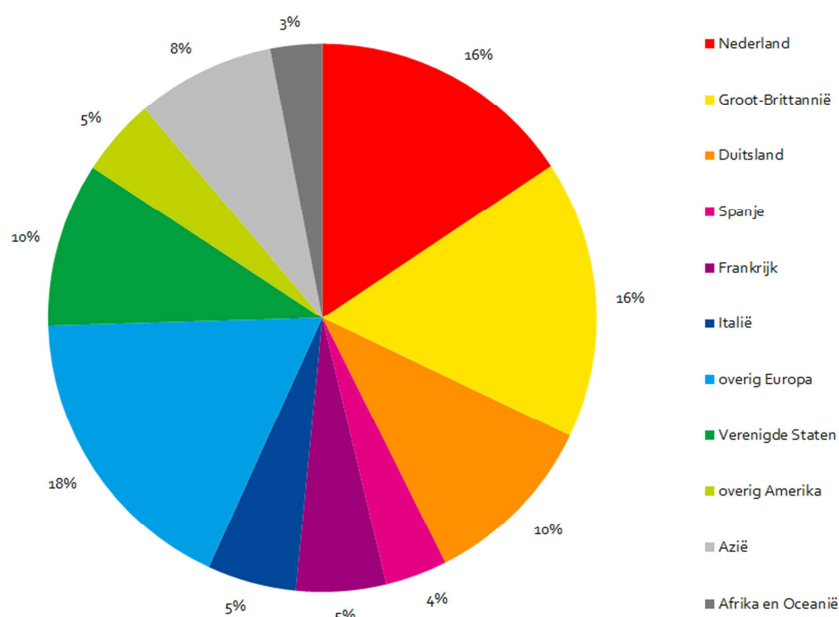
bron: CBS

1.3 Sterke groei van overnachtingen door bezoekers uit Duitsland

In 2015 waren de meeste hotelnachten in Amsterdam nog geboekt door Nederlanders (16%), maar in 2016 waren de meeste overnachtingen geboekt door Britten (16%). Naast Britten overnachten er ook veel Duitsers, Fransen, Spanjaarden en Italianen in Amsterdam (zie figuur 1.6). In 2016 is het aantal buitenlandse hotelovernachtingen met 10% toegenomen ten opzichte van 2015. Deze toename komt door de groei van de drie grote bezoekersmarkten: Duitsland (+24%), de Verenigde Staten (+18%) en Groot-Brittannië (+12%). Van de kleine kleinere markten valt de bezoekersgroei uit India op (+36%) (zie figuur 1.7).

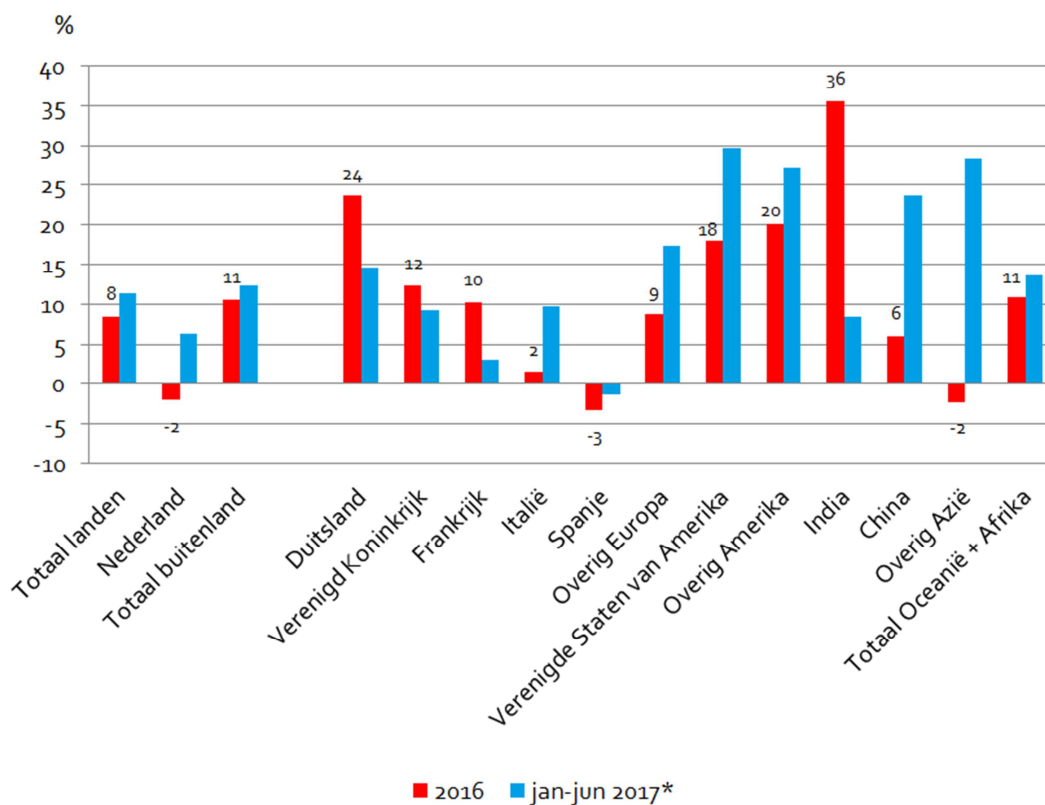
⁶ Voor de periode september-december 2017 zijn nog geen cijfers van het CBS verschenen. Deze periode is op basis van een prognose aan 2017 toegevoegd.

Figuur 1.6 Hotelovernachtingen naar land van herkomst, Amsterdam 2016

bron: CBS

Figuur 1.7 Hotelovernachtingen in Amsterdam naar herkomstland gasten ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar

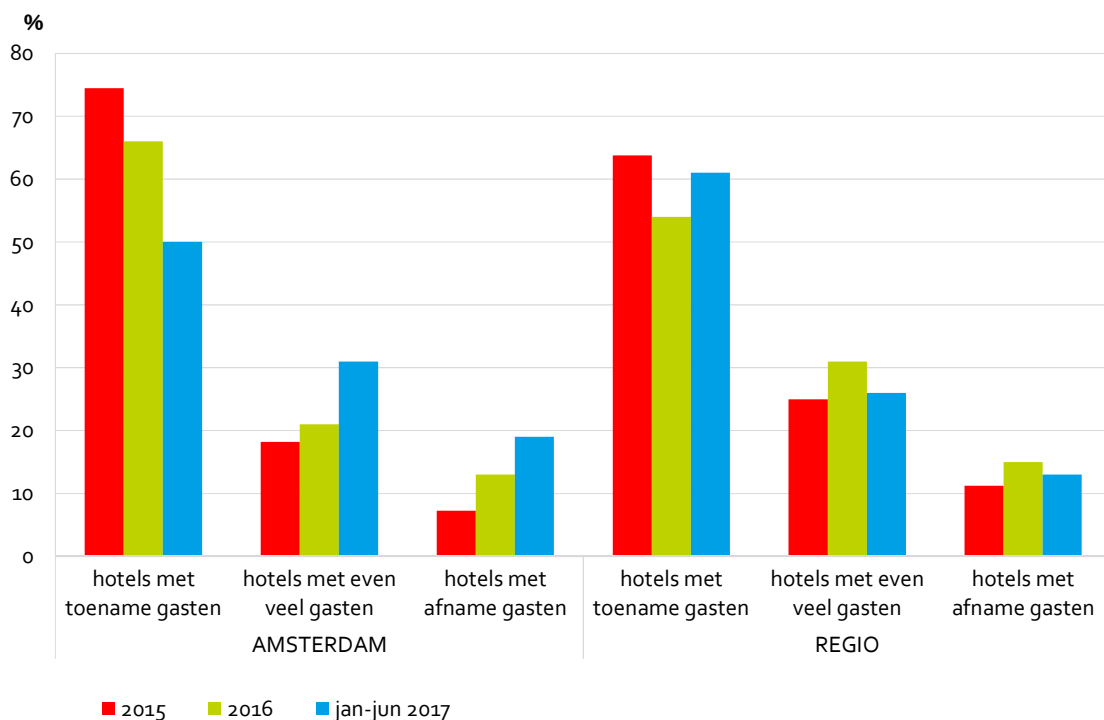
* voorlopige cijfers bron: CBS

1.4 Veilig imago Amsterdam aantrekkelijk voor toeristen

Hoewel het totaal aantal hotelovernachtingen in de MRA elk jaar toeneemt, kan de situatie per hotel verschillen als gevolg van interne of externe factoren. In deze paragraaf geven hoteliers zelf verklaringen voor de ontwikkeling van het aantal gasten in hun hotel.

De grootste groep Amsterdamse hoteliers zag het aantal gasten in hun hotel toenemen zowel in 2016, als in 2017. Maar deze groep wordt kleiner: in 2015 gaf 74% van de hoteliers aan dat ze meer gasten hebben ontvangen dan één jaar eerder, in 2016 was dat 66% van de hoteliers en in het begin van 2017 50% (zie figuur 1.8).

Figuur 1.8 Ontwikkeling aantal overnachtingen per maand, Amsterdam absolute aantallen overnachtingen

bron: enquête OIS

Meer gasten door internationale populariteit Amsterdam

De gastentoeename wordt hoofdzakelijk toegeschreven aan de aantrekkelijke economie, toename van toerisme wereldwijd en aan de (internationale) populariteit van Amsterdam. Deze laatste wordt toegerekend aan onder andere het gevoel van veiligheid in vergelijking met andere Europese steden: *'Veilige stad om naar toe te gaan vergeleken met de gebeurtenissen in Parijs, Brussel en Londen.'*

Minder groei verklaard door concurrentie en bereiken bezettingsplafond

Steeds meer hoteliers in Amsterdam geven aan dat het aantal gasten in hun hotel stagneert of afneemt. Deze trend geldt overigens niet voor de regio.

De belangrijkste reden voor stagnatie van het aantal gasten is het bereiken van de maximale bezetting van de bestaande hotelcapaciteit in Amsterdam (meer over kamerbezetting staat in hoofdstuk 2).

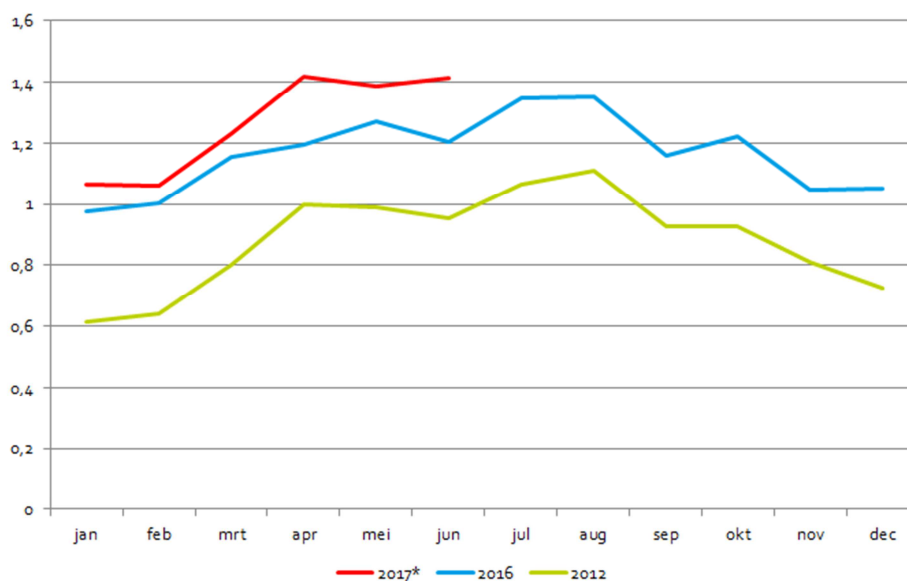
Hotelverbouwing of renovatie van (een deel van) de kamers zijn vaak genoemde verklaringen voor minder gasten in een bepaald jaar. In het jaar na de verbouwing kan er een toename worden verwacht.

Andere verklaringen voor afname zijn concurrentie met andere accommodaties, geopolitieke situatie wereldwijd en terroristische dreiging. Een hotelier uit Amsterdam vat verschillende verklaringen in één zin samen: *'Veel nieuw aanbod, Airbnb, slecht weer, aanslagen.'*

1.5 Meer overnachtingen in laag seizoen en door recreatieve bezoekers

Amsterdam heeft drie min of meer vaste bezoekerspieken per jaar: april-mei (vakanties rond Pasen en Koningsdag), juli-augustus (zomervakantie) en oktober (congressen, ADE). De meeste overnachtingen worden geboekt in de maand augustus, maar sinds enkele jaren neemt het aantal overnachtingen in andere maanden sneller toe, waardoor het verschil tussen het laag- en hoogseizoen kleiner wordt (Figuur 1.9). De verklaringen hiervoor zijn het spreiden van evenementen in Amsterdam en het bereiken van de maximale bezetting in het hoogseizoen (zie ook paragraaf 2.3). Verder valt op dat de toename komt door recreatieve bezoekers (zie figuur 1.10).

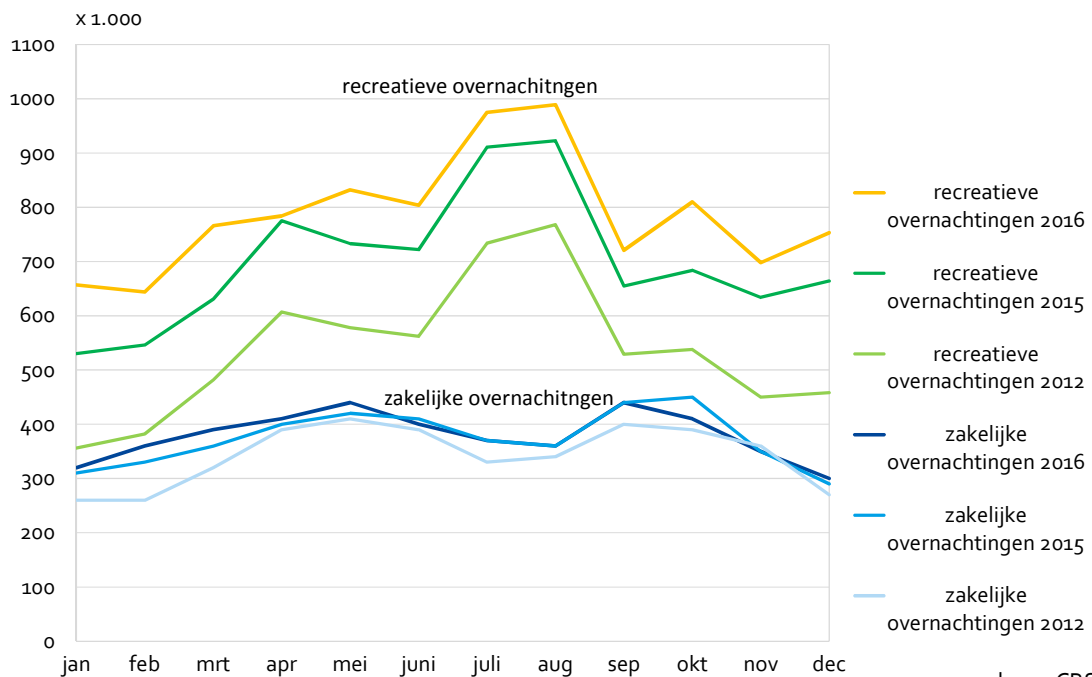
Figuur 1.9 Totaal aantal overnachtingen per maand, Amsterdam (x 1mln.)

bron: CBS

Cycli zakelijke en recreatieve markt

In Amsterdam is de recreatieve markt twee keer zo groot als de zakelijke: bezoekers die naar Amsterdam komen voor recreatie zijn goed voor 68% van alle hotelovernachtingen in 2016. Het aandeel van de zakelijke overnachtingen in het totaal is gedaald van 39% in 2012 naar 32% in 2016 (landelijk van 43% naar 40% in dezelfde periode). Recreatieve en zakelijke markten volgen verschillende seizoenspatronen (zie figuur 1.10). De groei in de laatste jaren komt door recreatieve bezoekers en valt vooral op in de maanden november, december en januari.

Figuur 1.10 Aantal hotelovernachtingen naar bezoekmotief per maand, Amsterdam

bron: CBS

Ontwikkelingen en verwachtingen zakelijke markt

Zakelijke markt heeft twee pieken: in mei en in de periode september-oktober. Dit geldt zowel voor Nederland, als voor Amsterdam. In 2016 waren zakelijke reizigers goed voor 4,5 miljoen hotelovernachtingen in Amsterdam. Reizen voor zakelijke vergaderingen en congressen horen hierbij. Met 144 congressen in 2016 is Amsterdam gestegen naar de zevende plaats van internationaal populaire congressteden.⁷ Nederland staat op de negende positie op de landenranglijst met in 2016 368 congressen. In de landelijke context is Amsterdam goed voor één op de vier van alle zakelijke hotelovernachtingen.

De zakelijke markt wordt sterk beïnvloed door economische ontwikkelingen en technologie (o.a. internet). De minder snelle groei in de afgelopen jaren is te verklaren door economische onzekerheid (o.a. minder budget voor reizen) en de veranderende perceptie van de meeting-sector (o.a. online meetings, streaming).⁸ Met de recente economische groei zijn de toekomstverwachtingen meer positief: in de eerste zes maanden van 2017 groeide het aantal zakelijke overnachtingen in Amsterdam met 10%, in heel 2016 was de groei +1%.

1.6 Amsterdam in internationaal perspectief

The World Tourism Organization (UNWTO) volgt toeristische trends op basis van het aantal buitenlandse verblijfsbezoekers in verschillende werelddelen. In 2016 groeide het toerisme (in

⁷ Bron: International Congress and Convention Association (ICCA) City & Country Rankings 2016. De ICCA neemt niet alle congressen mee bij het bepalen van de ranglijst. De lijst gaat over internationale congressen die met regelmaat worden georganiseerd en die rouleren over minstens drie landen. Daarnaast moet een congres minimaal 50 deelnemers trekken.

⁸ Fast Future Research in opdracht van IMEX Group; Power of 10: Wat staat de wereldwijde congresbranche in het komende decennium te wachten?, 2012.

termen van buitenlandse verblijfsbezoekers) wereldwijd met 4% en in Europa met 2%. In de eerste zes maanden van 2017 neemt het groeitempo toe: +6% wereldwijd en +8% in Europa (zie tabel 1.11). Het groeitempo in Amsterdam ligt hoger dan gemiddeld in Europa en ook hoger dan in de andere EU-hoofdsteden, zoals Berlijn, Madrid en Wenen.

Tabel 1.11 Mutatie buitenlandse hotelgasten ten opzichte van zelfde periode vorig jaar, (procenten)

	2016	jan-jun 2017
wereld	4	6
Europa	2	8
Amsterdam	9	12
Berlijn	4	1
Brussel	-17	22
Madrid	4	8
Parijs	-8	-
Wenen	4	6

bron: UNWTO/TourMis/CBS

UNWTO verwacht dat de groei van toerisme over een langere periode aanhoudt (tot 2030). De aanjagers van toerisme zijn economische groei, de opkomst van stedentrips in Europa, de groei van de wereldbevolking en van mobiliteit. Voor Nederland en Amsterdam zijn daarnaast de volgende ontwikkelingen van belang:

- **Economische groei** in grote herkomstlanden als Duitsland en de Verenigde Staten draagt bij aan de groei van het toerisme in Nederland en Amsterdam (zie ook paragraaf 1.3).
- **Brexit** blijft een onzekere factor voor de groei: een 'harde' Brexit zal afremmend werken gezien Groot-Brittannië één van de grootste herkomstmarkten is. Tegelijkertijd wordt Amsterdam genoemd als alternatief voor Londen dankzij het gemak van zaken doen, goede beheersing van de Engelse taal en de culturele bekendheid, wat gunstig is voor het internationale imago van Amsterdam en het aantal zakelijke bezoekers.⁹
- **Veiligheidsgevoel** is één van de bepalende factoren voor toerisme. Na terroristische aanslagen in Parijs en Brussel werden niet alleen deze steden, maar ook landen (Frankrijk en België) in 2016 vaker vermeden door toeristen.¹⁰ In dezelfde tijd nam het toerisme in Spanje, Nederland, Denemarken en Duitsland toe. Amsterdam heeft een veiliger imago dan de andere Europese steden, bevestigd door internationale stedenvergelijking¹¹ en enquête onder Amsterdamse hoteliers¹² (lees meer over veiligheid in paragraaf 1.4).

1.7 Toeristische intensiteit Amsterdam blijft toenemen

De groei van het aantal hotelovernachtingen in grote Europese steden is in 2016 voornamelijk toegenomen in Amsterdam (+8,4%), Barcelona (+8,5%), en Lissabon (+7,2%). In Parijs en Brussel is het aantal hotelovernachtingen gekrompen (-8,2% en -18,3% respectievelijk).

⁹ Savills, European Cities 2017.

¹⁰ IPK International, World Travel Monitor® 2016.

¹¹ The Economist Intelligence Unit, Safe Cities Index 2017. Volgens the Safe Cities Index staat Amsterdam op de 6e plaats in de wereld en op de 1e plaats in Europa.

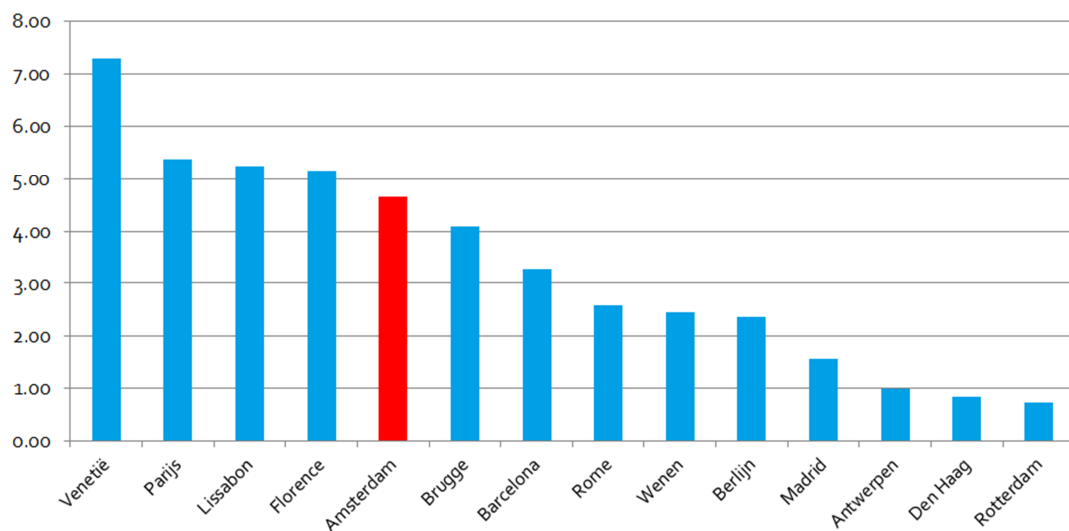
¹² Hotlenquête OIS 2017.

Een van de gevolgen van de sterke groei van het aantal bezoekers aan Amsterdam is dat meer gebruikers dezelfde openbare ruimte moeten delen. De verhouding tussen het aantal inwoners en bezoekers geeft de toeristische druk weer. Hiermee kan de omvang van het toerisme in verschillende steden worden vergeleken.

1.7.1 Meer dan 4 hotelgasten per 100 Amsterdammers

In een rangschikking van 100 Europese steden op toeristische intensiteit in het jaar 2016 staat Amsterdam wederom in de top 10 van steden met de meeste hotelgasten per inwoner (circa 4,7 per 100 inwoners). Van de Europese hoofdsteden hebben alleen Parijs en Lissabon meer bezoekers per inwoner. In Europese hoofdsteden zoals Rome, Wenen, Berlijn en Madrid lag de verhouding tussen het aantal hotelgasten en het aantal inwoners lager dan in Amsterdam (zie figuur 1.12).

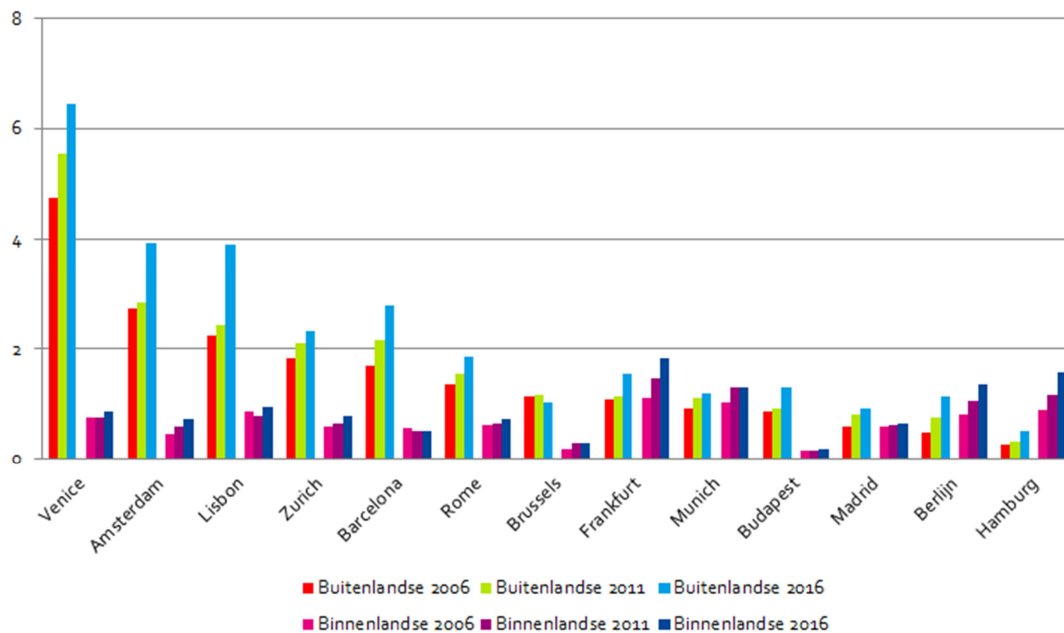
Figuur 1.12 Hotelgasten per 100 inwoners per dag¹³, 2016

bron: Tourmis

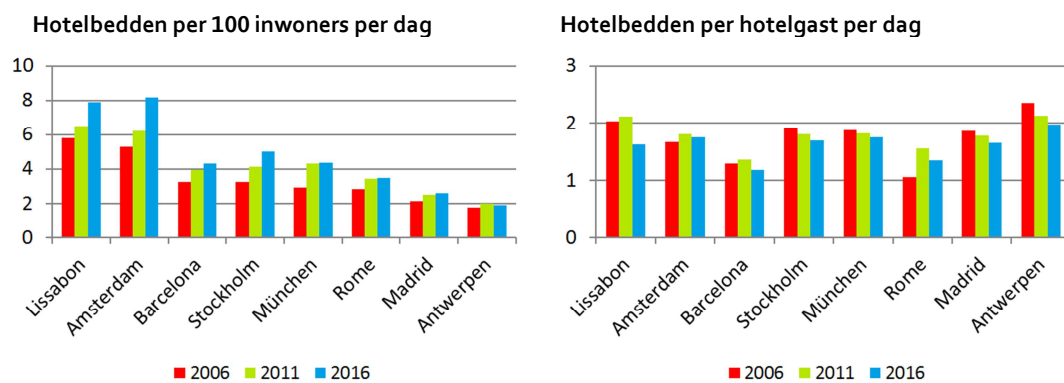
In met name in de laatste vijf jaar is er een sterke toename van de toeristische intensiteit in Amsterdam te zien (zie figuur 1.13). Bij het berekenen van deze cijfers is rekening gehouden met groei van de bevolking.

¹³ Het aantal toeristen per dag per 100 inwoners is een Impact indicator voor het monitoren van het stedelijke toerisme (bron: UNWTO).

Figuur 1.13 Binnenlandse en buitenlandse hotelgasten per 100 inwoners per dag

bron: Tourmis

De toename van de toeristische intensiteit is ook zichtbaar als er wordt gekeken naar de groei en beschikbaarheid van hotelbedden. Het aantal bedden per 100 inwoners neemt toe, maar het aantal bedden per hotelgast is vrijwel stabiel of zelfs gedaald in Amsterdam. De toeristische vraag neemt sneller toe dan het aantal inwoners en de hotelcapaciteit (zie figuur 1.14).

Figuur 1.14 Aantal hotelbedden per inwoner en per hotelgast in Europese steden

bron: Tourmis

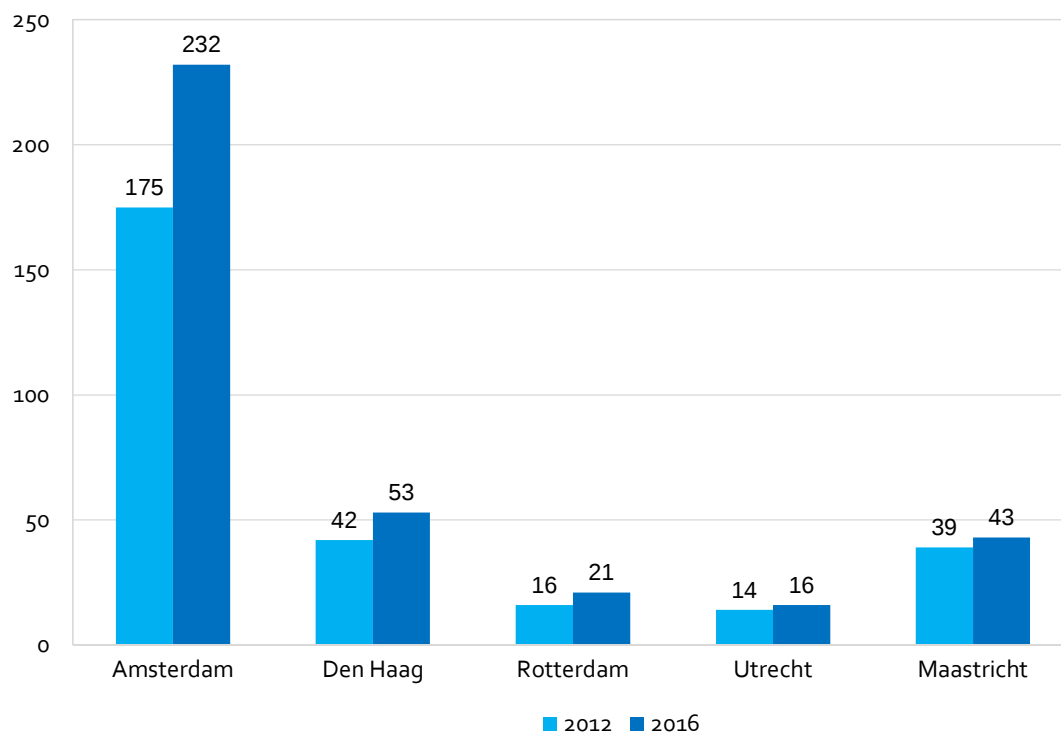
1.7.2 232 hotelgasten per vierkante kilometer

In Nederland heeft Amsterdam veruit de grootste toeristische druk als er wordt gekeken naar het aantal hotelovernachtingen per vierkante kilometer land.¹⁴ Daarnaast neemt de druk ook sneller

¹⁴ landoppervlakte van de gemeente Amsterdam (exclusief water).

toe in Amsterdam (33%) dan in Rotterdam (31%), Den Haag (26%), Utrecht (14%) en Maastricht (10%) (zie figuur 1.15).

Figuur 1.15 Gemiddeld aantal hotelovernachtingen per dag per km² land

bron: CBS

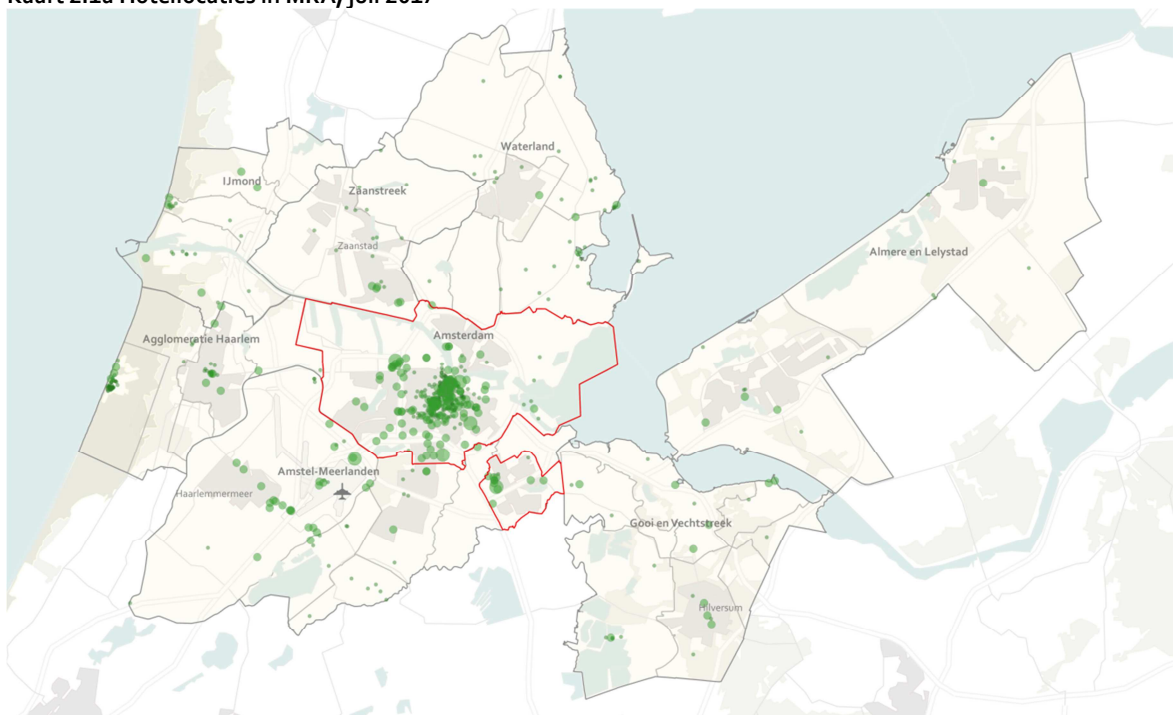
2 Hotelmarkt MRA en Amsterdam

In dit hoofdstuk staat het hotelaanbod in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) centraal: het aantal hotels, kamers en bedden. Het woord hotels wordt hier gebruikt als verzamelnaam voor hotels en vergelijkbare accommodaties met meer dan 2 kamers en 4 bedden, inclusief hostels, boerenkamers, pensions en appartementenhotels. Verder komen hier de bezettingsgraden en kamerprijzen aan bod. De statistieken op niveau van Amsterdam en de MRA zijn verzameld door OIS. Landelijke statistieken zijn van het CBS en Horwath. Meer informatie over de databronnen, methode en definities staat in bijlage 2.

2.1 Groei capaciteit 2016-2017: Amsterdam +6%, Haarlemmermeer +5%

De hotelcapaciteit van de MRA is bijna 46.000 hotelkamers en 100.000 bedden (gemeten in juli van 2017).¹⁵ Dit is 37% van de landelijke kamer- en beddenscapaciteit.¹⁶ Twee gemeenten binnen de MRA hebben de grootste capaciteit in Nederland: Amsterdam is goed voor 26% en Haarlemmermeer voor 5% van het landelijke aanbod (zie kaart 2.1, tabel 2.2 en bijlage 1). Rotterdam en Den Haag hebben respectievelijk 4% en 3% van de landelijke hotelbedden.

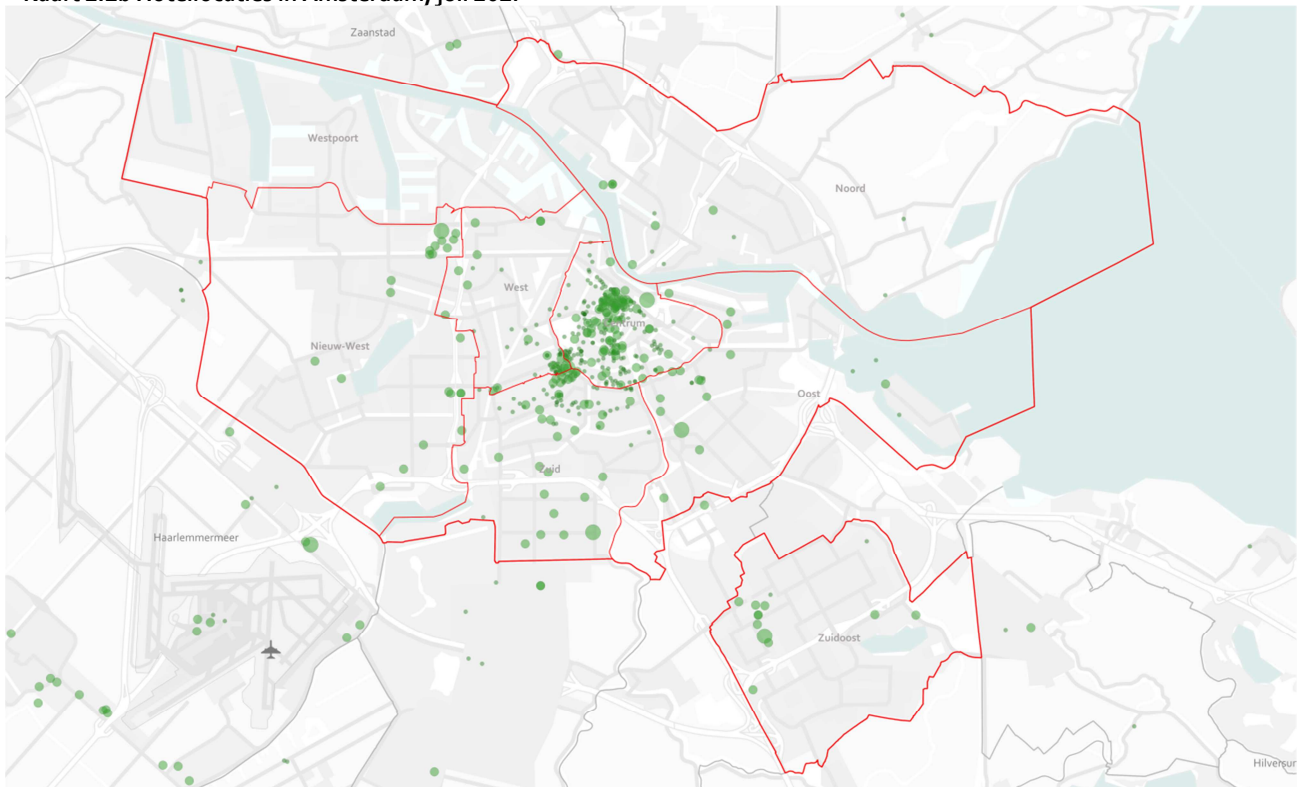
Kaart 2.1a Hotellocaties in MRA, juli 2017

Bron: OIS

¹⁵ Bron: OIS. In de tweede helft van 2017 zijn er meer hotelopeningen gepland, waaronder Van Der Valk Hotel, Pestana en Crowne Plaza in Amsterdam.

¹⁶ Bron: CBS.

Kaart 2.1b Hotellocaties in Amsterdam, juli 2017

Bron: OIS

Meer groei in Amsterdam en Haarlemmermeer dan landelijk

Amsterdam telt in juli van 2017 32.600 hotelkamers en 71.800 bedden, een groei van 6% ten opzichte van 2016. Haarlemmermeer registreert in dezelfde periode een groei van 5%. De capaciteit neemt in beide gemeenten sneller toe dan landelijk (+2%) en dan in Rotterdam (+2%), Den Haag (+1%), Maastricht (+2%) en Utrecht (+3%).

Nieuwe hotels in Amsterdam Nieuw-West, Schiphol, Amstelveen en Zaanstreek

Ingezoomd op de gebieden binnen de MRA valt de groei vooral op in het Amsterdamse stadsdeel Nieuw-West en in de regiogebieden Amstel-Meerlanden (Schiphol en Amstelveen) en Zaanstreek (Oostzaan en Zaandam). Tussen 2016 en 2017 zijn er meerdere nieuwe hotels bijgekomen, waaronder Hotel2stay en King's Court in Amsterdam Nieuw-West, Tulip Inn Amsterdam Airport en Best Western Plus Amedia bij Schiphol, het Ibis hotel in Amstelveen, het Van Der Valk hotel in Oostzaan en het Easyhotel in Zaandam. Gedetailleerde hotelstatistieken staan in tabel 2.2 en bijlage 1.

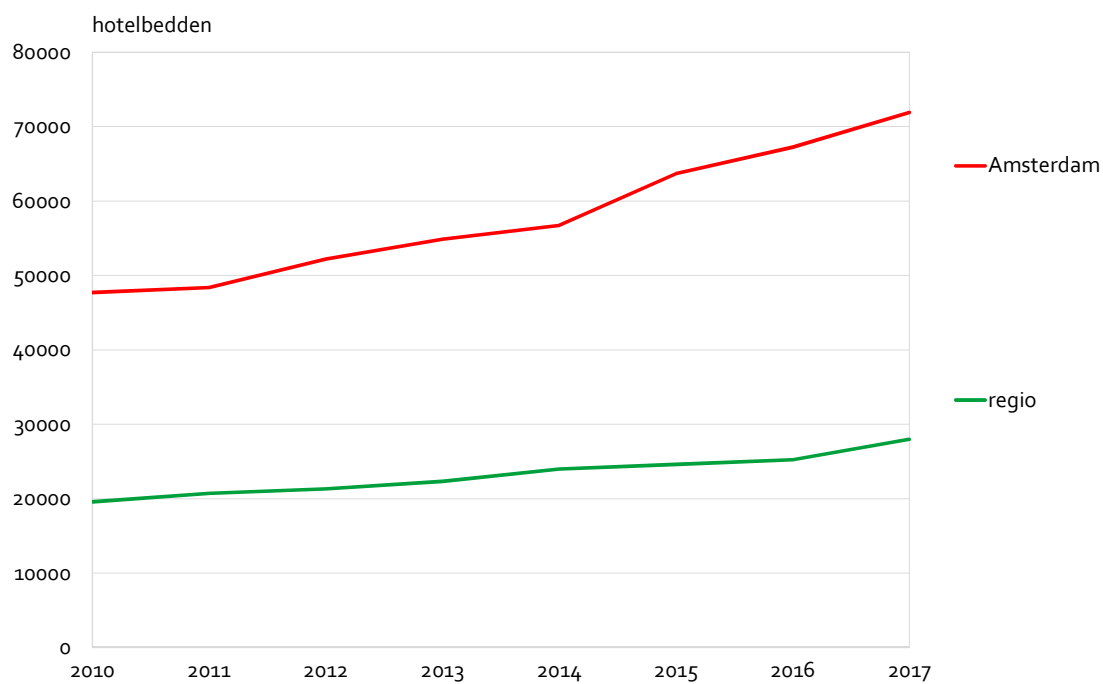
Tabel 2.2 Hotelcapaciteit Metropoolregio Amsterdam en Nederland (aflopend gesorteerd op aantal kamers)

	2016			2017			mutatie 2016-2017 (abs.)			mutatie (%)
	hotels	kamers	bedden	hotels	kamers	bedden	hotels	kamers	bedden	kamers
totaal Nederland	3.585	121.021	261.164	3.626	123.504	268.918	41	2.483	7.754	2
totaal MRA, waaronder	677	42.662	92.449	723	45.801	99.832	46	3.139	7.383	7
gemeenten MRA met meer dan 10 hotels en 1.000 bedden										
Amsterdam	459	30.716	67.240	479	32.602	71.879	20	1.886	4.639	6
Haarlemmermeer (o.a. Schiphol)	28	6.085	12.728	33	6.419	13.369	5	334	641	5
Haarlem	18	819	1.783	19	912	2.044	1	93	261	11
Zandvoort	41	810	1.763	44	849	1.883	3	39	120	5
Zaanstad	7	341	756	14	599	1.338	7	258	582	76
stadsdelen Amsterdam										
Centrum	264	12.619	27.850	268	12.945	28.571	4	326	721	3
Zuid	85	6.069	12.620	86	6.135	12.674	1	66	54	1
Nieuw-West	18	3.421	7.182	22	4.233	9.341	4	812	2.159	24
West	48	3.077	6.951	54	3.319	7.645	6	242	694	8
Oost	20	2.596	5.612	22	2.793	6.092	2	197	480	8
Zuidoost	13	2.062	4.896	14	2.194	5.167	1	132	271	6
Noord	11	872	2.129	13	983	2.369	2	111	240	13
regiogebieden (exclusief Amsterdam)										
totaal regio, waaronder	218	11.946	25.209	244	13.199	27.953	26	1.253	2.744	10
Amstel-Meerlanden	43	6.635	13.838	54	7.429	15.418	11	794	1.580	12
agglomeratie Haarlem	65	1.755	3.809	69	1.887	4.190	4	132	381	8
Gooi en Vechtstreek	21	860	1.747	24	921	1.917	3	61	170	7
IJmond	22	758	1.699	23	781	1.718	1	23	19	3
Zaanstreek	16	512	1.082	21	776	1.699	5	264	617	52
Waterland +	37	777	1.686	37	744	1.638	0	-33	-48	-4
Flevoland -	14	649	1.348	16	661	1.373	2	12	25	2
grote gemeenten Nederland										
Rotterdam	75	4.703	9.457	74	4.807	10.123	-1	104	666	2
Den Haag	63	4.135	8.934	63	4.166	9.220	0	31	286	1
Maastricht	49	2.258	4.898	54	2.313	4.965	5	55	67	2
Utrecht	35	1.742	3.583	33	1.794	3.936	-2	52	353	3

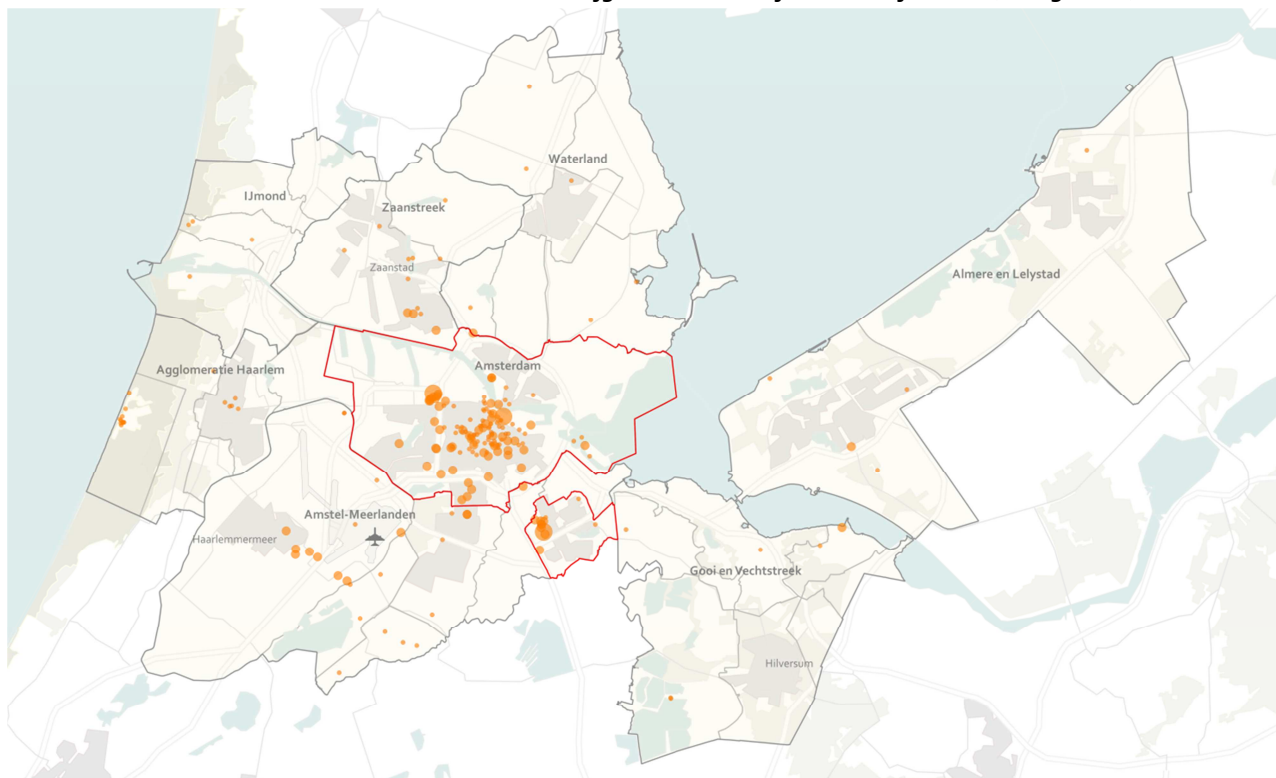
Bron: OIS

2.2 Hoteltrends 2010-2017: schaalvergroting en veranderingen in sterrenstelsysteem

Figuur 2.3 laat de groei van het aantal hotelbedden over een langere periode in de MRA zien. Sinds 2010 is het aantal bedden in Amsterdam met 51% toegenomen en in de regio met 43%. Op kaart 2.4 zijn de locaties van de nieuwe hotels afgebeeld. De belangrijkste ontwikkelingen in deze periode zijn schaalvergroting, meer diversiteit van logiesvormen en het vervangen van het verplichte Nederlandse sterrenstelsysteem door het vrijwillige Europese systeem. Een van de consequenties hiervan is dat de sterklasse aan zeggenschap heeft ingeboet.

Figuur 2.3 Hotelbedden in de MRA

Bron: OIS

Kaart 2.4 Locaties van nieuwe hotels in MRA bijgekomen tussen juli 2010 en juli 2017 (naar grootte)

Bron: OIS

Schaalvergroting in Amsterdam

De gemiddelde accommodatie in Amsterdam telt 150 bedden, 21 meer dan in 2010 (+16%). Aan de ene kant komen er meer grootschalige hotels en hostels bij, aan de andere kant breiden bestaande Amsterdamse hotels hun capaciteit uit. In de regio komen zowel grootschalige hotels, als kleine accommodaties bij, zoals pensions en boerenkamers, waardoor de gemiddelde grootte nauwelijks verandert (115 bedden).

Veranderingen in sterrenstelsysteem

Tot 2015 gold er voor alle hotels in Nederland de verplichte Nederlandse Hotelclassificatie (NHC). Vanaf 2015 is de deelname van hotels aan het landelijke sterrenstelsysteem vrijwillig en in 2016 is dit vervangen door de nieuwe Europese Hotelclassificatie (EHC), ook vrijwillig.¹⁷ De meeste Nederlandse hotels voeren wel het sterrenschild en doen mee aan de nieuwe hotelclassificatie. De steraanduiding zegt iets over de hotelfaciliteiten, maar is niet de enige maatstaaf voor vergelijking. Als het gaat om een consumentenkeuze of een prijsvergelijking tellen hotellocatie en recensies van andere consumenten in grote mate mee.¹⁸

Toename 3- en 4-sterrenhotels en daling 1- en 2-sterrenhotels

Het aantal sterren heeft zeggenschap over de hotelfaciliteiten, maar sinds de sterrenclassificatie vrijwillig is, hoeft een hotel zonder ster niet te betekenen dat er weinig faciliteiten zijn. Naast hotels vallen ook andere logiesbedrijven in de categorie 'zonder ster', zoals hostels, pensions en appartementenhotels die doorgaans geen sterrenschild voeren.¹⁹ Van de hotels in de MRA met een sterrenschild heeft de grootste groep drie sterren, maar gerekend naar het aantal bedden is de capaciteit van het viersterren segment groter. In Amsterdam neemt de capaciteit van het viersterrensegment het meest toe, gevolgd door het driesterrensegment en accommodaties zonder ster, voornamelijk hostels en appartementenhotels. Binnen de regio groeit de capaciteit van het viersterrensegment in Amstel-Meerlanden en Flevoland en van het driesterrensegment in Agglomeratie Haarlem en Zaanstreek. Tegelijkertijd hebben steeds minder accommodaties in de MRA één of twee sterren.

2.3 Stijging bezetting en prijs 2016 en positieve verwachtingen 2017

Kamerbezetting en -prijs zijn belangrijke indicatoren van vraag naar hotels. Volgens landelijk onderzoek onder hotels in het midden en hoog segment blijkt dat de bezettingsgraad en de gemiddelde kamerprijs in 2016 in heel Nederland zijn gestegen, alsmede omzet (+7%) en winst per hotelkamer (+20%).²⁰ De bezettingsgraden en kamerprijzen staan in tabel 2.4.

¹⁷ Nederland is één van de 16 landen in Europa die samenwerken aan de Europese normering. In 2016 is de overgang naar het nieuwe systeem gestart en het zal enkele jaren duren voordat alle deelnemende hotels volgens de nieuwe normering zijn geclassificeerd. De hotelclassificatie wordt uitgevoerd in opdracht van het Koninklijke Horeca Nederland door het Centrum voor Publieke Innovatie onder de merknaam Hotelsterren.

¹⁸ Behalve sterklasse publiceren boekingsites eigen waarderingscores op basis van klantenbeoordelingen. Deze scores zijn bijna altijd een 3,5, een 4, een 4,5 of een 5 en hebben voor dit onderzoek weinig zeggenschap.

¹⁹ Een klein aantal hostels en appartementenhotels heeft wel sterren.

²⁰ Bron: Horwath.

Tabel 2.4 Kamerbezetting en kamerprijs in hotels met 3, 4 of 5 sterren

	kamerbezetting (%)		prijs(euro's per nacht)	
	2015	2016	2015	2016
Amsterdam*	84,8	85,4	145	153
Regio*	66,7	67,0	103	117
MRA totaal*	80,3	81,8	135	144
Nederland excl. Amsterdam en Schiphol**	65,1	68,4	83	88
Nederland totaal**	71,4	73,9	102	107

* Bron: OIS ** Bron: Horwath

Ontwikkelingen van kamerbezetting en -prijs in Nederland en MRA zijn hieronder samengevat:

- De kamerbezetting en -prijs nemen landelijk toe. De bezetting stijgt vooral buiten de MRA. In de MRA is de grootste prijsstijging te zien.
- Amsterdamse hotels hebben de hoogste gemiddelde bezetting en prijs in Nederland. De bezetting van vele Amsterdamse hotels heeft het maximale niveau (bijna) bereikt. De kamerprijzen zijn in 2016 gestegen in lijn met de landelijke trend.
- Hotels in de overige gemeenten van de MRA hebben de grootste prijsstijging in 2016 gerealiseerd en zijn duurder dan hotels in hetzelfde segment elders in Nederland. De bezettingsgroei in de regio stagneert enerzijds door het toegenomen aanbod, anderzijds door de hogere prijzen.
- Verwachtingen voor 2017 zijn positief: volgens de prognose van Horwath kan de landelijke hotelmarkt weer reken op een bezettingsstijging van twee procentpunten. De meerderheid van de Amsterdamse hoteliers realiseert in 2017 hogere prijzen en verwacht meer omzet bij stabiele bezetting (zie paragraaf 2.3.1 en 2.3.2).

2.3.1 3-sterren hotels in Amsterdam Centrum volgeboekt in 2016

In 2016 was de gemiddelde kamerbezetting²¹ van alle Amsterdamse hotels 82%, net iets meer dan in 2015. Sinds 2010 is de bezetting met tien procentpunten toegenomen en de kamerprijs is met een kwart gestegen. Ruim 60% van de Amsterdamse hotels is voor meer dan 80% bezet - een indicatie dat de beschikbare capaciteit volledig wordt benut. In het begin van 2017 is de bezetting onveranderd hoog en de prijzen blijven stijgen. Tabel 2.5 laat de kamerbezetting en kamerprijs per sterklasse en segment zien.

Hotels in de regio realiseren sinds 2015 stabiele bezetting van 64%, acht procentpunten meer dan in 2010. De meeste regionale hotels zijn tussen 50% en 70% bezet. De kamerprijzen liggen lager dan in hetzelfde segment in Amsterdam, maar stijgen relatief snel vooral in het midden- en hoog segment.

²¹ Het gemiddelde is berekend op basis van hotels in alle sterklassen (van 0 tot en met 5 sterren).

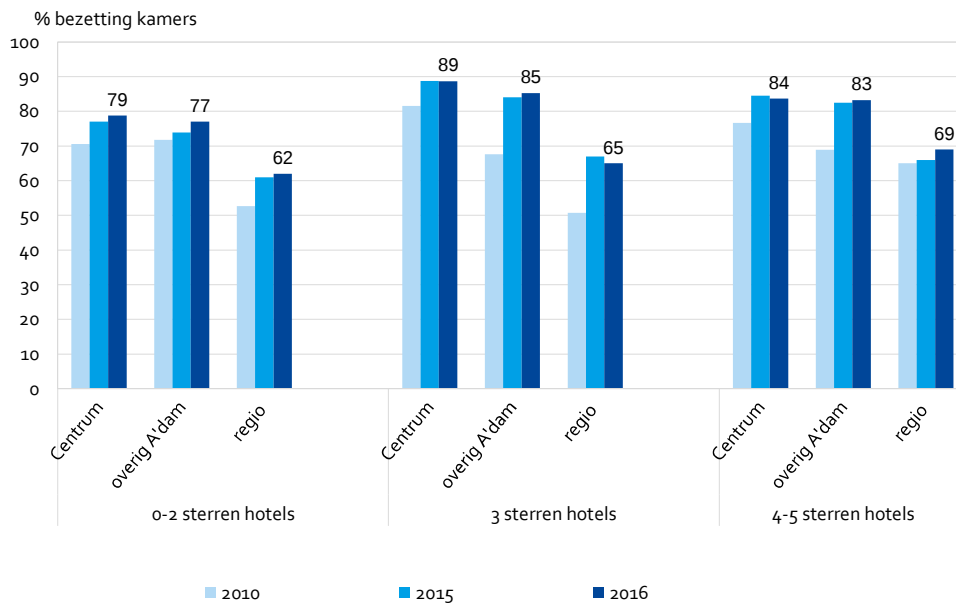
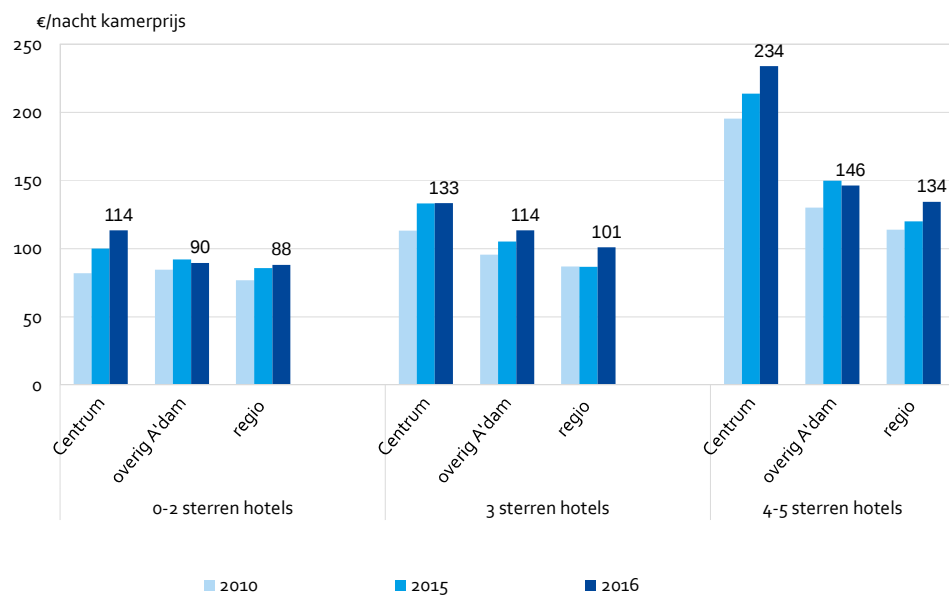
Tabel 2.5 Kamerbezetting en kamerprijs in hotels naar sterklasse en segment

	kamerbezetting			kamerprijs		
	2015	2016	1-2kw 2017	2015	2016	1-2kw 2017
Amsterdam						
gemiddeld	81	82	82	124	132	139
geen ster	76	79	78	104	106	112
1 ster	72	72	71	85	87	88
2 sterren	80	82	82	103	122	120
3 sterren	86	87	87	118	123	127
4 sterren	85	85	85	162	175	183
5 sterren	71	69	70	356	314	363
laag segment (0-2 sterren)	76	78	78	98	107	109
midden segment (3 sterren)	86	87	87	118	123	127
luxe segment (4-5 sterren)	83	83	83	178	190	204
regio						
gemiddeld	64	64	64	94	101	102
geen ster	62	62	62	89	91	93
1 ster	67	66	63	72	74	79
2 sterren	55	59	52	83	85	84
3 sterren	67	65	70	87	101	104
4 sterren	66	69	69	120	134	140
5 sterren	x	x	x	x	x	x
laag segment (0-2 sterren)	61	62	60	86	88	90
midden segment (3 sterren)	67	65	70	87	101	104
luxe segment (4-5 sterren)	66	69	69	120	134	140

bron: OIS

Differentiatie van bezetting en prijs naar locatie geeft meer inzicht op de ontwikkelingen. Figuur 2.6a en 2.6b laat de kamerbezetting en kamerprijs van verschillende segmenten zien in Amsterdam Centrum, overig Amsterdam en de regio. De belangrijkste ontwikkelingen kunnen als volgt worden samengevat:

- Het centrum van Amsterdam is de meest gewilde overnachtingslocatie in Nederland: hotels hier zijn beter bezet en hoger geprijsd dan elders. 3-sterren hotels in het centrum hadden in 2015 en 2016 de hoogste bezetting ooit gemeten in dit onderzoek (89%). De bezetting hier kan nog nauwelijks groeien.
- In de rest van de stad neemt de bezetting nog toe en wordt het verschil met het centrum steeds kleiner.
- In de regio ligt de bezetting veel lager dan in Amsterdam en het is aannemelijk dat deze zal groeien: de toename van de kamerprijzen en de positieve verwachtingen van de hoteliers wijzen hierop. Omdat er meer nieuwe hotels in de regio worden gerealiseerd kunnen de bezettingsgraden in sommige segmenten in het begin schommelen.

Figuur 2.6a Kamerbezetting in hotels naar segment en locatie**Figuur 2.6b Kamerprijzen in hotels naar segment en locatie (prijs in euro's per nacht in 2-pers.kamer)**

2.3.2 Prijsontwikkeling per maand

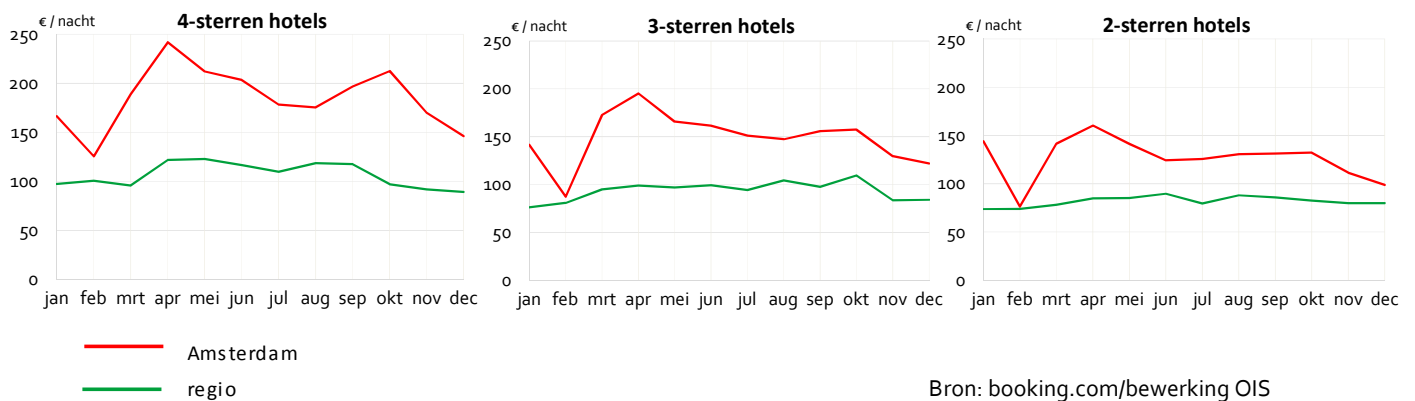
OIS volgt de prijzen van 499 accommodaties in de MRA op booking.com om de maandelijkse ontwikkelingen in kaart te brengen.²² Er wordt gekeken naar de prijs van een standaard 2-persoonskamer op een incheckdatum vier tot acht weken voor aankomst. Deze methode is niet zuiver, maar geeft in grote lijnen het niveau en ontwikkelingen van de kamerprijzen weer. Figuur 2.7 laat de kamerprijzen naar sterklasse per maand zien in Amsterdam en de regio.

²² 356 accommodaties in Amsterdam en 143 in de regio. Het gaat om geregistreerde accommodaties die in het hotelbestand zijn opgenomen en op booking.com te vinden zijn. Sterklasse is volgens het hotelbestand.

Behalve dat Amsterdamse hotels in alle segmenten duurder zijn dan in de regio, vallen hier ook andere ontwikkelingen op:

- In april (Pasen en Koningsdag) realiseren alle Amsterdamse hotels relatief de hoogste prijzen van het jaar. Het prijsverschil tussen Amsterdam en regio was in april opvallend groot in alle segmenten.
- Het seizoenpatroon in Amsterdam is iets anders dan in de regio met twee extra prijspieken in oktober. September en oktober zijn congresmaanden in Amsterdam met een duidelijke prijstoename vooral in het hoog segment, waar veel zakelijke overnachtingen plaats vinden.
- In het hoog segment zijn de prijsverschillen tussen Amsterdam en regio groter dan in het laag segment, wat duidt op een grotere vraag naar het hoog segment in Amsterdam.

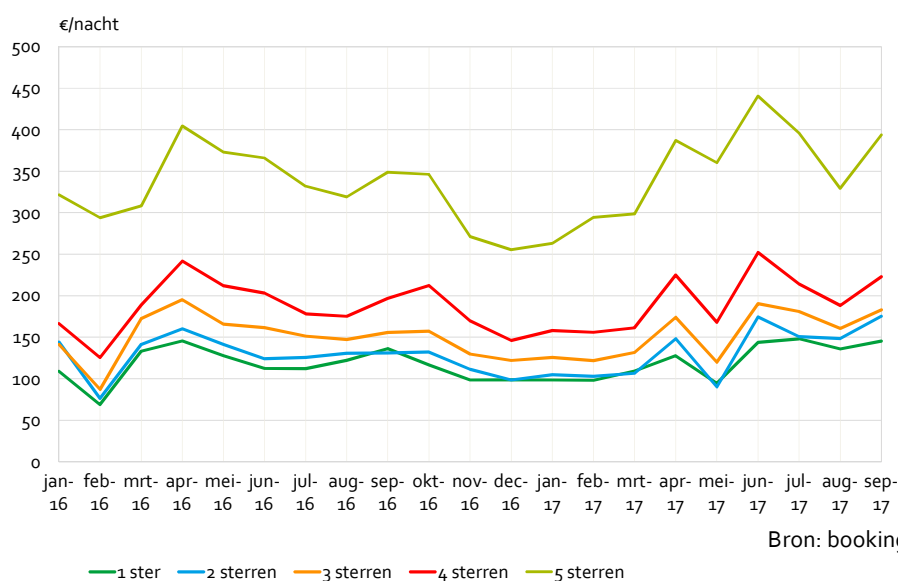
Figuur 2.7 Kamerprijzen²³ hotels op booking.com, 2016 (2-persoons kamer/appartement)

Bron: booking.com/bewerking OIS

Gekeken naar de periode tot en september 2017 valt op dat de prijzen in alle segmenten toenemen en dat er een extra piekmoment in juni is geweest. Prijzen in het 5-sterren segment in Amsterdam liggen beduidend hoger dan in de andere segmenten (zie figuur 2.8).

Figuur 2.8 Kamerprijzen Amsterdamse hotels op booking.com, 2016-2017 (2-persoons kamer)

Bron: booking.com/bewerking OIS

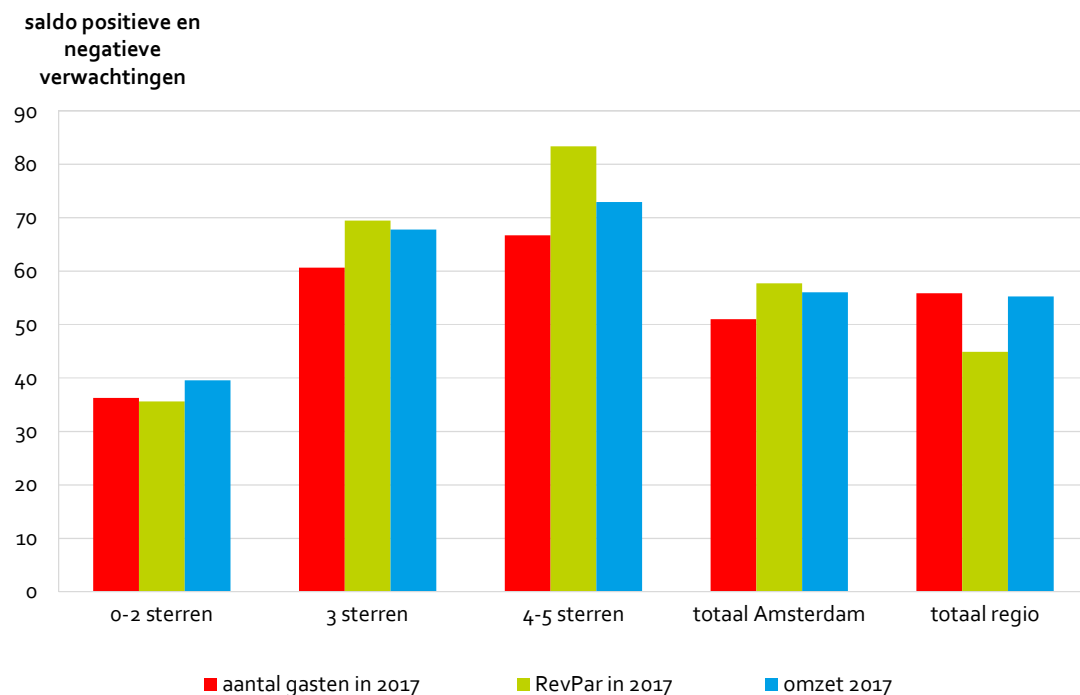
²³ Prijs per nacht voor een standaard 2-persoonskamer (of een appartement in een appartementenhotel) op verschillende dagen van de week exclusief feestdagen. Bron: www.booking.com.

2.3.3 Positieve verwachtingen over financieel resultaat in de regio

De meeste hoteliers in de MRA verwachten positieve resultaten in 2017: meer gasten, hogere omzet en hogere opbrengsten per kamer dan in 2016. Figuur 2.9 laat het saldo van positieve en negatieve antwoorden zien. De hoge scores betekenen dat er meer positieve dan negatieve verwachtingen zijn. De Amsterdamse hoteliers in het midden en hoog sterrensegment zijn net als in de voorgaande jaren het meest optimistisch, in lijn met de hoge bezettingsgraden en kamerprijzen in deze segmenten.

Opvallend is de toename van de positieve verwachtingen in de regio. Het saldo van positieve en negatieve antwoorden lag daar altijd lager dan in Amsterdam, maar niet in 2017. Na de stijging van de kamerprijzen in 2016 wordt er ook meer omzet verwacht. Over de opbrengsten per kamer (RevPar) zijn de verwachtingen nog voorzichtig, maar ook positief.

Figuur 2.9 Verwachtingen van hoteliers over 2017

bron: OIS

2.4 Herkomst hotelgasten en bezoek aan regio

In de hotelenquête van OIS worden elk jaar enkele extra vragen opgenomen die aansluiten op actuele beleidsthema's. In 2017 is hoteliers gevraagd naar het herkomstland van hun gasten en of deze gasten interesse tonen voor gebieden buiten Amsterdam.

Hoog segment ontvangt meer Amerikanen, laag segment Italianen en Spanjaarden

Als het gaat om herkomstlanden van hotelgasten, dan zijn Europeanen de grootste klantengroep in alle sterklassen. In Amsterdam worden naast Europeanen ook Amerikanen genoemd en in de regio naast Europeanen ook Nederlanders.

Hoteliers die veel Europeanen ontvangen, specificeren dat het vooral om Britten gaat of naast Britten ook gasten uit Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje.

Hoteliers in het hoog segment noemen relatief vaak Amerikanen en Nederlanders als grootste klantengroep. Hoteliers in het laag segment noemen relatief vaak Italianen en Spanjaarden (zie tabel 2.10 en figuur 2.11).

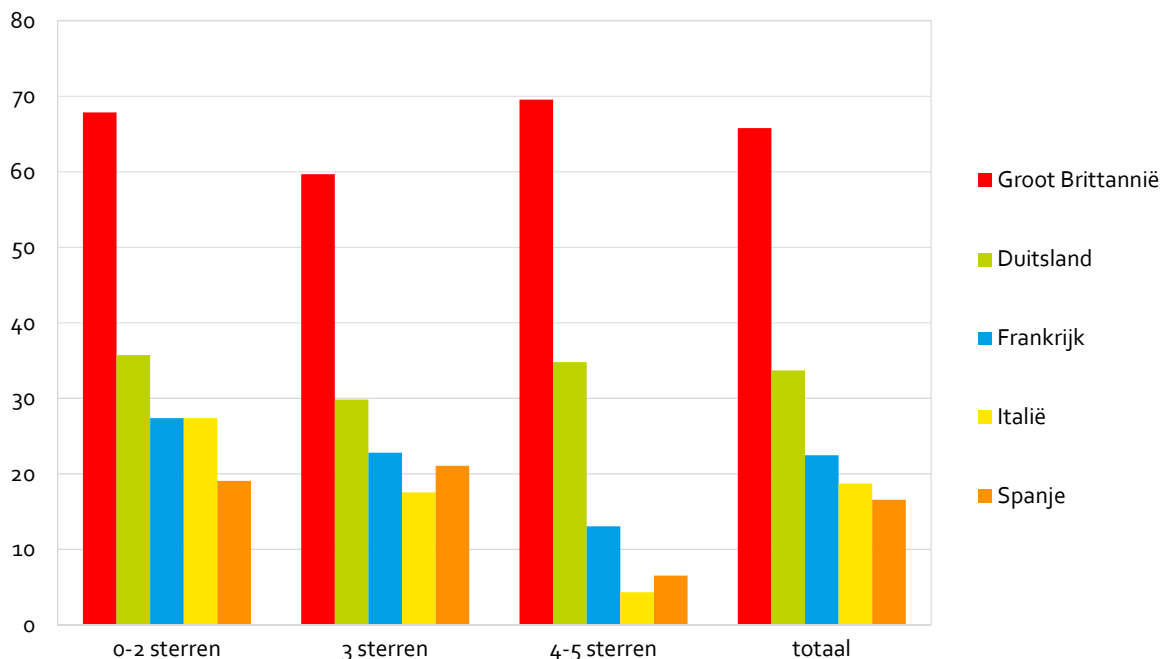
Tabel 2.10 Antwoorden hoteliers op de vraag Uit welk land/werelddeel komen de meeste gasten in uw accommodatie vandaan? procenten, 2017 (meerdere antwoorden mogelijk)

	Amsterdam				regio		
	0-2 sterren	3 sterren	4-5 sterren	totaal	0-2 sterren	3-4 sterren	totaal
Nederland	11%	24%	42%	22%	49%	84%	62%
Europa	86%	91%	90%	88%	72%	72%	72%
Verenigde Staten	34%	15%	52%	32%	12%	24%	17%
ander land/werelddeel*	28%	18%	8%	20%	14%	14%	14%

* genoemd o.a. Canada, Brazilië, Israël en China.

Bron: OIS

Figuur 2.11 Antwoorden hoteliers op de vraag Uit welk land komen de meeste gasten in uw accommodatie vandaan? (open antwoorden Europese landen), Amsterdam %

Bron: OIS

Helpt Amsterdamse hoteliers adviseert bezoek aan regio

Ruim de helft van de Amsterdamse hoteliers (51%) geeft aan dat hun gasten vragen naar plaatsen en attracties buiten Amsterdam. De grootste vraag is naar Zaanse Schans, gevolgd door Marken/Volendam en de grote steden, als Rotterdam, Den Haag en Utrecht (zie antwoorden in tabel 2.12). Giethoorn, Alkmaar en het Zuiderzee Museum zijn ook enkele keren genoemd. Sommige hoteliers kunnen ook specificeren welke gebieden interessant zijn voor welke doelgroepen: 'Christenen willen naar Haarlem voor Corrie ten Boom huis'. 'Chinezen voor Giethoorn'.

Er is overigens geen verband gevonden tussen de sterklasse van hotels waar gasten verblijven en hun belangstelling voor bepaalde gebieden buiten Amsterdam.

Tabel 2.12 Naar welke gebieden wordt er gevraagd en welke attracties/plaatsen buiten Amsterdam adviseert u uw gasten te bezoeken? (meerdere antwoorden mogelijk)

	keer genoemd
Zaanse Schans	63
Marken/ Volendam	51
steden buiten MRA: Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Delft	26
steden in MRA: Haarlem, Zaandam	21
Keukenhof	21
zeekust, strand (o.m. Zandvoort)	18
wandeling/fietstocht/boottocht in Ouder-Amstel, IJmuiden, Broek in Waterland, Twiske	14

N=114

Eén op de drie Amsterdamse hoteliers geeft aan dat er geen vraag is naar gebieden buiten Amsterdam. Dit wordt ook toegelicht: *'Gasten die naar Amsterdam komen willen Amsterdam ervaren en ontdekken...'* en *'Het spijt me enorm, maar gasten komen gewoon voor het centrum'*.

Aandacht voor openbaar vervoer binnen MRA

In de regio zegt 80% van de hoteliers dat hun gasten Amsterdam willen bezoeken. Meestal gaat het om een stedenbezoek in het algemeen, maar soms wordt er specifiek gevraagd naar bepaalde musea en attracties: het Anne Frankhuis, het Rijksmuseum, het Van Goghmuseum en de rondvaart. Amsterdamse winkelgebieden, Red Light District en coffeeshops zijn in de enquête (slechts) een paar keer specifiek benoemd.

Sommige hoteliers in de regio vragen meer aandacht voor het openbaar vervoer²⁴:

- *'Openbaar vervoer naar Amsterdam steeds maar duurder...'* (Edam-Volendam)
- *'Een veel gehoorde vraag is of er een mogelijkheid is voor een (bijv.) 3daagse reisticket voor het vervoer in Groot-Amsterdam (dit reduceert ook het autoverkeer)'*. (Zaandam)

Tot slot een positieve opmerking over het openbaar vervoer: *'De lijn 80 naar Amsterdam vind ik super geworden. Denk dat mensen die naar Amsterdam komen nu sneller Zandvoort bezoeken'*. (Zandvoort)

²⁴ In de enquête van 2017 wordt niet gevraagd naar het openbaar vervoer. Deze antwoorden zijn spontaan gegeven naar aanleiding van de vragen over het bezoek aan Amsterdam.

3 Toeristisch verblijf in woningen, campings en havens

Dit hoofdstuk beschrijft de kwantitatieve aspecten van het toeristisch verblijf in andere accommodaties dan hotels en hostels. Hierbij gaat het om verblijf in woningen (bed & breakfast, short stay, vakantieverhuur), op campings en in havens. Er wordt een schatting gegeven van de capaciteit en het aantal overnachtingen dat er plaatsvindt. De cijfers hebben waar mogelijk betrekking op zowel de gemeente Amsterdam als op de Metropoolregio Amsterdam (MRA).

Kanttekeningen volledigheid en betrouwbaarheid statistieken

De gegevens in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op schattingen, maatwerk en publicaties van derden. Omdat betrouwbare registraties en harde cijfers over de afgelopen jaren vaak ontbreken, geeft dit hoofdstuk een algemeen beeld van het verblijfstoerisme buiten hotels.

3.1 Verblijf in woningen: vakantieverhuur, bed & breakfast en short stay

Woningen in Amsterdam kunnen op verschillende manieren aan toeristen worden verhuurd: via vakantieverhuur of via de bed & breakfast (B&B) regeling. Hieraan zijn specifieke voorwaarden verbonden (zie kaders). Short stay is een derde optie, die niet bedoeld is voor toeristen, maar in de praktijk ook vaak voor toeristische verhuur van minder dan 7 nachten wordt gebruikt. De cijfers in deze paragraaf zijn afkomstig uit twee bronnen: digitaal toezicht van de gemeente Amsterdam en het onlineplatform Airbnb.

3.1.1 Verhuur via Airbnb

Op de Amsterdamse markt van de toeristische verhuur van woonruimte is Airbnb verreweg de grootste aanbieder met circa 18.000 advertenties van accommodaties.²⁵ Naar schatting heeft Airbnb hiermee een marktaandeel van rond de 80%. Het totaal aantal advertenties op Airbnb en de overige grote platforms (Booking, Wimdu, Homeaway, Flipkey, 9flats) wordt geschat op circa 22.000, maar bevat dubbeltellingen omdat sommige advertenties op meerdere websites staan. Deze paragraaf focust op Airbnb en laat andere aanbieders buiten beschouwing.

Airbnb: 80% advertenties van hele woningen

Het aantal advertenties fluctueert van maand tot maand. Het aanbod is zeer divers, maar de twee grootste groepen bestaan uit volledige woningen/appartementen (ongeveer 80%) en kamers in woningen (iets minder dan 20%). De resterende kleine groep bestaat uit appartementen en kamers in hotels, kamers in hostels en overnachtingsmogelijkheden op boten, in campers, tenten en tuinhuisjes (zie tabel 3.1).

²⁵ Bron: Wonen, Toeristische verhuur van woonruimte – Rapportage 1 januari 2017 - 1 juli 2017. Het aantal advertenties verschilt per maand: in januari van 2017 waren er 18.400 advertenties en in juli van 2017 17.500.

Tabel 3.1 Aanbod op Airbnb naar type en beschrijving van ruimte in advertenties, Amsterdam juli 2017

beschrijving in advertentie	Type ruimte			totaal
	volledige woning	privé kamer	gedeelde kamer	
volledig appartement	11.703			11.703
volledige eengezinswoning, villa	1.473			1.473
kamer in een woning*		3.023	48	3.071
bed & breakfast	85	404	7	496
boot	324	162	8	494
camper, tent, tuinhuisje	80	78	3	161
hotel, hostel	11	39		50
totaal	13.676	3.706	66	17.448

* Mogelijk een B&B

bron: digital toezicht

Voorwaarden Vakantieverhuur in gemeente Amsterdam

- De verhuurder is de hoofdbewoner van de woning, woont daar ook en staat ingeschreven in de Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP) van de gemeente Amsterdam.
- De woning mag aan maximaal 4 personen tegelijkertijd verhuurd worden
- De verhuur moet vanaf 1 oktober 2017 verplicht gemeld bij de gemeente .
- De woning mag alleen incidenteel verhuurd worden met een maximum van 60 overnachtingen.
- De woning heeft officieel de bestemming wonen.
- De woning mag geen sociale huurwoning zijn die eigendom is van een woningcorporatie.
- De verhuurder moet toeristenbelasting en inkomstenbelasting betalen.
- De woning moet brandveilig zijn.
- De gasten mogen geen overlast veroorzaken voor omwonenden

Veel advertenties in West en Centrum

Veruit het grootste aantal advertenties is in het stadsdeel West, gevolgd door Centrum, Zuid en Oost, terwijl in de overige stadsdelen relatief minder advertenties worden geplaatst (zie kaart 3.2). Een geplaatste advertentie betekent overigens niet dat deze ruimte continu verhuurd wordt aan toeristen. Het totaal aantal advertenties geeft het absolute aanbod op een peilmoment aan. Het toeristisch aanbod op Airbnb ten opzichte van de woningvoorraad geeft dichtheid van advertenties weer (zie kaart 3.3). Gemiddeld zijn er 4 advertenties op 100 woningen in Amsterdam, maar in sommige buurten in Centrum is deze verhouding meer dan 10 op 100, wat op grotere concentratie in deze buurten wijst.²⁶

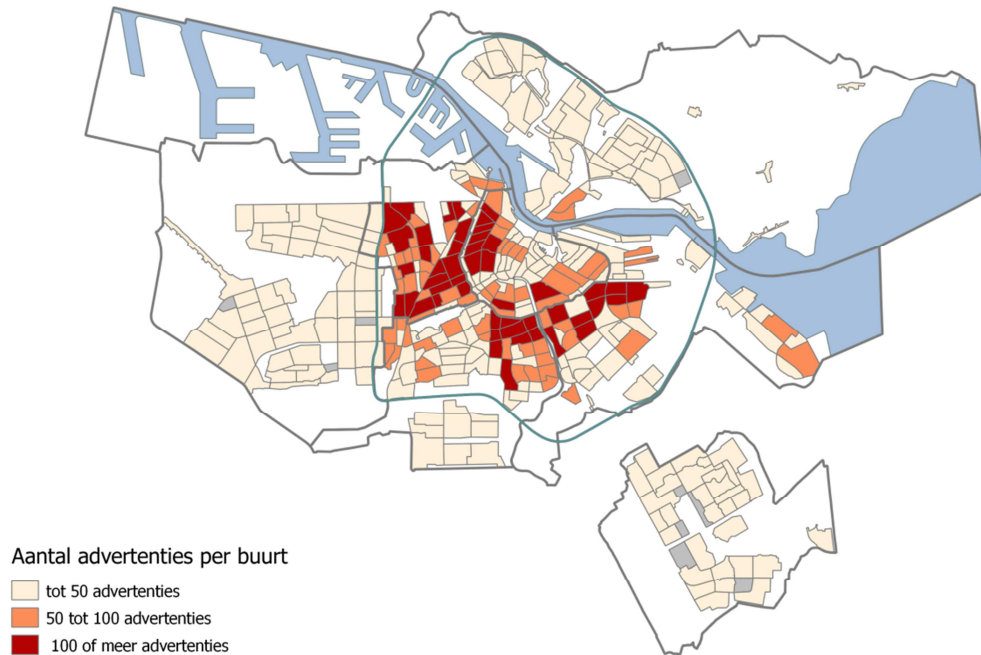
Airbnb aanbod in Centrum duurder dan elders, net als bij hotels

Net als bij hotels worden de woningen/appartementen in het stadsdeel Centrum tegen een hoger tarief aangeboden dan in de rest van de stad (zie tabel 3.4). Figuur 3.4 laat de prijzen in januari en juli van 2017 zien. Voor vergelijkbaarheid zijn hier alleen woningen en hotelkamers met twee slaapplekken meegenomen. Voor een woning in Centrum wordt ongeveer het dubbele gevraagd als in Zuidoost. Verder valt op dat woningen op Airbnb en kamers in 3-sterren hotels bijna even duur waren in januari van dit jaar. In juli hebben zowel hoteliers, als verhuurders

²⁶ De cijfers zijn niet volledig vergelijkbaar omdat er in de cijfers van Airbnb naast gehele woningen ook hotelkamers en privé kamers (B&B) zijn meegenomen en in de woningvoorraad naast koop ook de sociale en particuliere huurvoorraad is meegerekend.

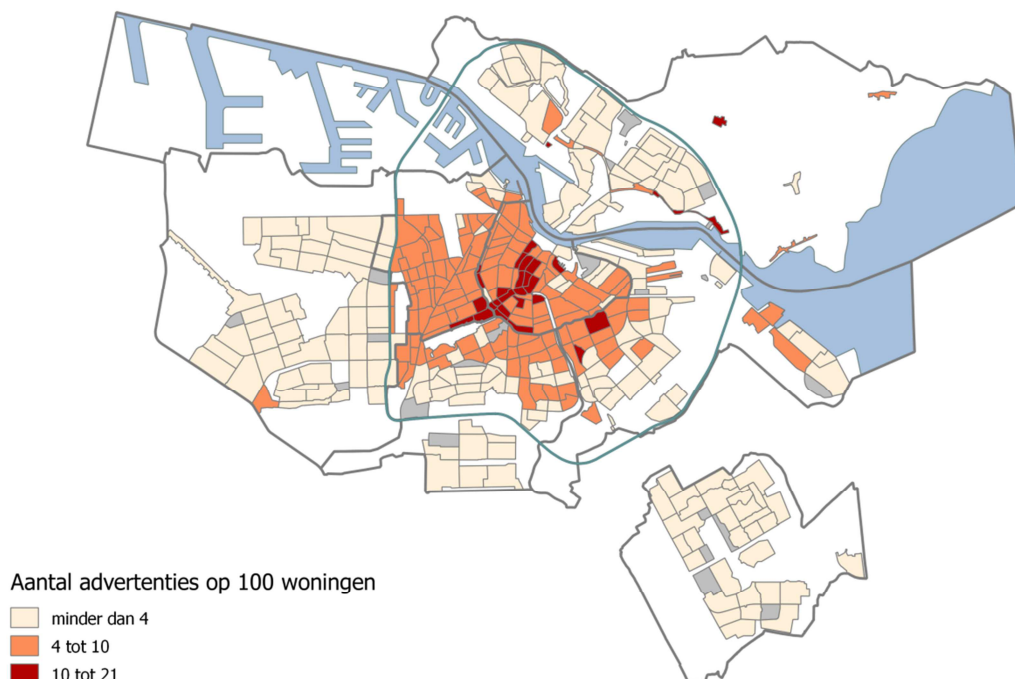
van woningen hun vraagprijs verhoogd, maar de prijsstijging springt vooral op bij hotels in Centrum, West en Zuid. Dit duidt op een grotere vraag naar deze locaties. Of de prijzen van woningen op Airbnb hetzelfde fluctuatiepatroon zullen volgen, moet nog blijken. Voor een volledige analyse is meer informatie over het hele jaar nodig. Dit zal in 2018 mogelijk zijn.

Kaart 3.2 Aantal advertenties op Airbnb per buurt, juli 2017

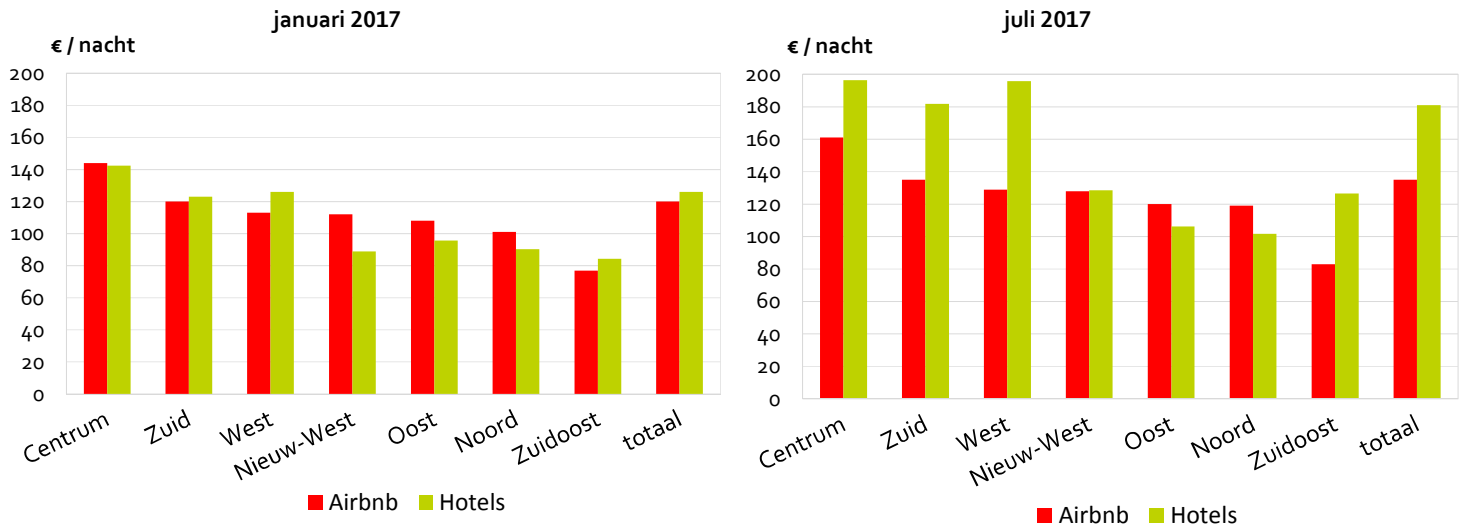
bron: digitaal toezicht

Kaart 3.3 Aantal advertenties op Airbnb per 100 woningen per buurt, juli 2017

bron: digitaal toezicht

Figuur 3.4 Gemiddelde prijs voor volledige woning/appartement voor 2 personen op Airbnb en voor 2-persoonskamer in 3-sterren hotel in januari en juli 2017

bron: digitaal toezicht (prijzen Airbnb) /booking.com (hotelprijzen)

Overnachtingen via Airbnb

Overnachtingen via Airbnb zijn niet geregistreerd door het CBS en er zijn geen officiële statistieken, die gemeente Amsterdam zelf naar buiten brengt. In 2015 rapporteerde Airbnb over 575.000 gasten die gemiddeld 3,3 nachten in Amsterdam verbleven. Op basis van deze aantallen kan worden berekend dat er 1,9 miljoen overnachtingen waren. In 2016 waren er volgens Airbnb 770.000 overnachtende gasten die 3,2 nachten in Amsterdam verbleven.²⁷ Dit kan betekenen dat er ongeveer 2,5 miljoen overnachtingen via Airbnb plaats vonden.²⁸ Hoeveel van deze overnachtingen zijn geaccommodeerd in woningen via vakantieverblijf of B&B is echter niet bekend. De overlap met hotelovernachtingen is ook niet bekend.

3.1.2 Bed & breakfast : 700 aanmeldingen sinds 2016

Hoofdbewoners kunnen een deel van hun woonruimte gebruiken voor het uitbaten van een bed & breakfast (B&B). De B&B mag het hele jaar geopend zijn. Daarnaast gelden er meerdere voorwaarden waaraan moet worden voldaan (zie kader), onder andere dat startende B&B zich eenmalig moet melden bij de gemeente. De meldingen voor B&B's worden sinds april 2016 centraal gearchiveerd. Daarvoor deden stadsdelen dit op uiteenlopende wijzen. Hierdoor ontbreekt een overzicht van het aantal gemelde B&B's van voor april 2016.²⁹

²⁷ Bron: Airbnb Gasten en Verhuurders in Amsterdam, mei 2017. <https://amsterdam.airbnbcitizen.com/nl/airbnb-gasten-en-verhuurders/>. Rapporten over 2015 staan op www.airbnbcitizen.com/data.

²⁸ Airbnb brengt het aantal overnachtingen niet naar buiten, maar publiceert het aantal overnachtende gasten en hun verblijfsduur in Amsterdam. OIS berekent het aantal overnachtingen in 2016 op basis van 770.000 gasten en gemiddelde verblijfsduur van 3,2 nachten.

²⁹ In deze rapportage wordt uitgegaan van het aantal B&B's dat zich heeft gemeld bij de gemeente en niet van het aantal bedrijven geregistreerd door de Kamer van Koophandel. Dit heeft te maken met het feit dat de Kamer van Koophandel verschillende logiesbedrijven met dezelfde code registreert. B&B's en hotels krijgen dezelfde code 55102:Hotels (geen hotel-restaurants), pensions en conferentie-oorden. Hierdoor is het aantal B&B's niet te bepalen.

Tussen april 2016 en juli 2017 hebben zich 717 B&B's gemeld en 49 B&B's hebben zich afgemeld (zie tabel 3.5). Volgens een grove schatting van het CBS leveren 700 actieve B&B's circa 190.000 overnachtingen per jaar op.

Tabel 3.5 B&B's in Amsterdam, aangemeld/afgemeld, april 2016-juli 2017

	aangemeld	afgemeld
meldingen B&B	717	49

bron: Wonen

Aanbod B&B op Airbnb

Als er naar het aantal advertenties van privé kamers op Airbnb wordt gekeken, dan lijkt het aanbod veel groter, circa 3.500. Uitbaters van B&B's mogen het hele jaar door adverteren op het verhuurplatform Airbnb. Voorwaarde is dat zij hun B&B's aanbieden als privé kamer en voldoen aan alle geldende voorwaarden. Is dit niet het geval dan zal Airbnb de verhuring blokkeren bij het passeren van 60 verhuurdagen. Deze regeling is sinds 1 januari 2016 van kracht en vloeit voort uit de overeenkomst tussen de gemeente en Airbnb.

Voorwaarden bed & breakfast in gemeente Amsterdam

- De verhuurder is de hoofdbewoner van de woning en woont daar ook. De verhuurder staat dus ingeschreven in de Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP) van de gemeente Amsterdam.
- Maximaal 40% van de totale gebruiksoppervlakte van de woning mag gebruikt worden voor de B&B.
- Er wordt aan maximaal 4 personen logies verleend en de B&B beschikt over maximaal 4 slaapplekken voor gasten.
- De hoofdbewoner exploiteert de B&B zelf. Het exploiteren van een B&B in een woning mag niet worden gecombineerd met 'vakantieverhuur' (de verhuur van de gehele woning voor maximaal 60 dagen per jaar). Indien de hoofdbewoner op vakantie is, mag dan ook niet de gehele woning aan toeristen worden verhuurd.
- Een B&B mag alleen worden gevoerd in een deel van een zelfstandige woning. Dit is niet het geval indien het toeristenverblijf beschikt over eigen voorzieningen (keuken, toilet, gasgelegenheid) en een eigen opgang.
- De woning heeft officieel de bestemming wonen.
- De verhuurder moet toeristenbelasting en inkomstenbelasting betalen.
- De B&B moet gemeld worden bij de gemeente. Verder moet een nachtregister worden bijgehouden en mag er geen alcohol tegen betaling worden geschonken.

3.1.3 Short stay

Short stay is verhuur van woonruimte aan expats voor een periode van minimaal 7 nachten en maximaal een half jaar³⁰. Deze verhuur is oorspronkelijk niet bedoeld voor toeristen maar uit onderzoek, klachten en handhaving is gebleken dat dit in de praktijk wel gebeurt.

³⁰ In de huurperiode (minimaal 7 aaneengesloten nachten en maximaal zes maanden) mag aan maximaal 4 personen of één huishouden bestaande uit een alleenstaande of twee volwassenen, al dan niet met kinderen, worden verhuurd. De vergunning voor woningonttrekking is verleend voor maximaal 10 jaar.

Tussen 2009 en 2014 was short stay in bestaande woningen mogelijk met een vergunning, die voor maximaal 10 jaar werd verstrekt. In deze periode zijn 791 vergunningen uitgegeven voor short stay, daarvan zijn er inmiddels 47 ingetrokken vanwege het overtreden van voorwaarden. Vaak ging het in deze gevallen om toeristische verhuur voor minder dan 7 nachten. Sinds 2014 worden geen vergunningen meer verstrekt voor short stay in bestaande woningen. In nieuwbouw en transformatie is short stay zonder vergunning mogelijk, als het bestemmingsplan dit toelaat. Naar schatting gaat het om 400 short stay appartementen in nieuwbouw/transformatie zonder vergunning.

Statistieken van een exact aantal short stay in Amsterdam op een peildatum in 2017 ontbreken. Het is op dit moment niet mogelijk om aan te geven waar en voor welke locaties short stay nog mogelijk is. Tabel 3.6 laat het aantal short stay vergunningen en het aantal short stay zonder vergunning zien.

Tabel 3.6 Aantal short stay in Amsterdam

	bestaande woningen Aantal vergunningen in 2009-2014* voor max.10 jaar	Ingetrokken vergunningen	nieuwbouw Zonder vergunning
short stay	791	47	400

*Met ingang van 2014 worden geen vergunningen meer verstrekt voor short stay in bestaande woningen

bron: Wonen

3.2 Verblijf op kampeerterreinen en overige verblijfsaccommodaties

Campings, vakantieparken en vakantie- en short stay appartementen vallen in de registraties van het CBS onder recreatieve logiesvormen. Omdat het om relatief kleine aantallen gaat, schat het CBS het aantal overnachtingen op niveau van COROP-gebieden. Speciaal voor Amsterdam is het aantal overnachtingen op campings apart geraamd. Deze aantallen geven indicatie van de omvang van het verblijf op kampeerterreinen, maar worden niet als harde cijfers beschouwd.

3.2.1 Campings en vakantieparken MRA en Groot-Amsterdam

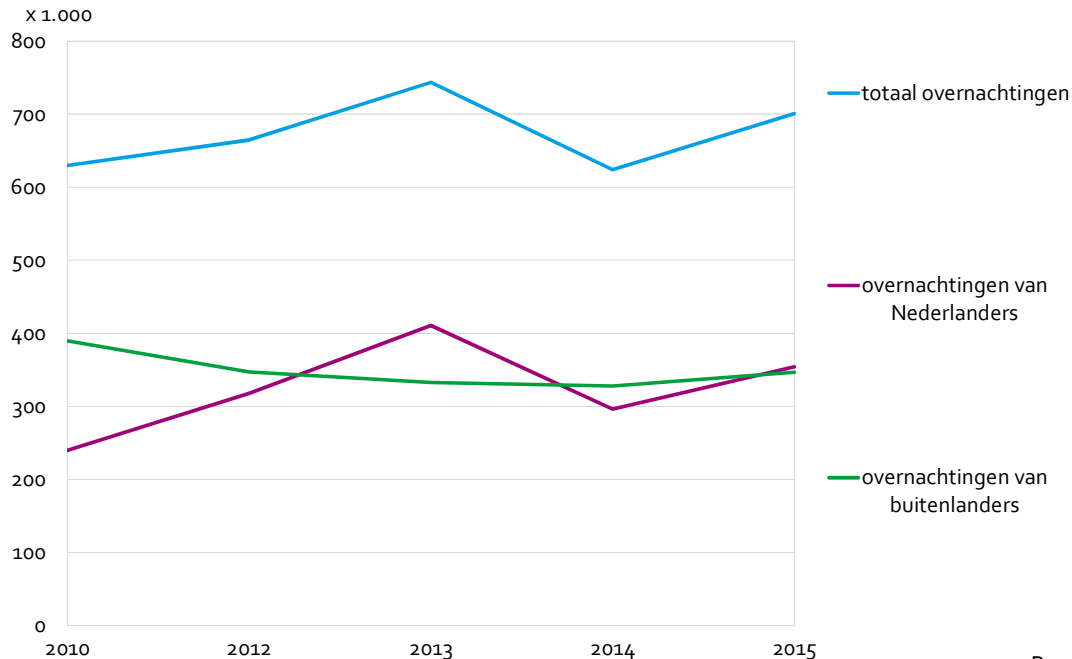
In 2016 vonden er in de MRA bijna 4,2 miljoen overnachtingen plaats op kampeerterreinen en in overige verblijfsaccommodaties³¹. Daarvan komt 40% voor rekening van buitenlandse gasten. Het totaal aantal overnachtingen in de MRA is na een daling in 2012 weer aan het toenemen. De toename komt door buitenlandse bezoekers.

In Groot-Amsterdam waren er in 2016 ruim 700.000 overnachtingen op kampeerterreinen en andere verblijfsaccommodaties. De aantallen schommelen elk jaar: een afname in 2015 en een toename in 2016 (zie figuur 3.7). Het aandeel buitenlandse gasten ligt in Groot-Amsterdam

³¹ Het CBS rekent onder 'overige verblijfsaccommodaties' huisjesterreinen en groepsaccommodaties. Onder huisjesterreinen vallen terreinen met een aantal zomer(jeugd)huisjes, stacaravans, (vakantie-) bungalows of (vakantie-) appartementen die hoofdzakelijk voor verhuur door de exploitant of beheerder van het complex beschikbaar zijn. Appartementen zonder hoteldienstverlening (receptie, schoonmaakservice, bed opmaken etc.) vallen onder deze categorie. In de Eurostat definitie wordt in dit verband gesproken van 'holiday and other short-stay accommodation'. Het CBS volgt deze definitie.

hoger (49%) dan in de overige gebieden van de MRA. In Groot-Amsterdam verblijven gasten in verblijfsaccommodaties korter (3,2 nachten) dan gemiddeld in de MRA (4,1 nacht).

Figuur 3.7 Overnachtingen op campings en overige recreatieve logiesvormen in Groot-Amsterdam

Bron: CBS

3.2.2 Amsterdam telt 7 campings, goed voor 340.000 overnachtingen

In Amsterdam vinden er per jaar ruim 380.000 overnachtingen³² plaats op campings en overige verblijfsaccommodaties.

In totaal zijn er in Amsterdam zeven campings³³ die samen ongeveer 10.000 slaapplekken tellen en goed zijn voor circa 340.000 persoonsovernachtingen per jaar. De perioden waarin de kampeerterrainen geopend zijn lopen uiteen. Er zijn campings die het hele jaar door geopend zijn, andere campings sluiten tijdens de wintermaanden. Sommige campings openen dan weer in maart of april maar er zijn er ook die pas weer in mei openen.

Overige verblijfsaccommodaties in Amsterdam bieden in vergelijking met de campings slechts een beperkt aantal slaapplekken, maar kennen wel een hogere bezetting op jaarbasis dan de campings. Het CBS gaat uit van circa 40.000 overnachtingen per jaar in deze accommodaties. Tabel 3.8 laat het aantal overnachtingen op de Amsterdamse campings en andere verblijfsaccommodaties zien. Deze cijfers geven een indicatie van de omvang van het verblijfstoeisme op campings.

³² Schatting van het CBS gebaseerd op het gemiddelde aantal overnachtingen in de periode 2014-2016.

³³ Zes campings op het grondgebied van de gemeente Amsterdam en één camping in het Amsterdamse Bos, die in dit onderzoek tot de Amsterdamse camping wordt gerekend.

Tabel 3.8 Slaapplaatsen en overnachtingen op campings en overige verblijfsaccommodaties, gemiddelden over periode 2014-2016 (afgeronde aantallen)

	slaapplaatsen		overnachtingen (x1.000)			
	campings	overige verblijfsaccom.	totaal	campings	overige verblijfsaccom.	totaal
Groot-Amsterdam	13.410	1.860	15.270	410	250	660
w.v. Amsterdam	10.000	450	10.450	340	40	380
totaal MRA	48.940	16.800	65.740	1.400	2.600	4.100

Bron: CBS

3.3 Jachthavens en cruiseschepen

Statistieken in deze paragraaf zijn afkomstig uit twee bronnen. Waterrecreatie Advies verzamelt gegevens van de jachthavens in Nederland en heeft maatwerkcijfers aan OIS geleverd. Amsterdam Cruise Port rapporteert over de aantallen cruisepassagiers in Amsterdam.

3.3.1 Verblijfsrecreatie in jachthavens

Jachthavens bieden ligplekken voor vaste leden van watersportverenigingen of jaarkaarthouders. Een vaste ligplek is een plaats voor een boot die op seizoens- of jaarbasis wordt verhuurd. Sommige jachthavens bieden daarnaast ook plaats aan boten van passanten, die eventueel overnachten op hun boot in de haven. Een specifieke passantenplek wordt vrijgehouden voor passanten en wordt niet op seizoenbasis verhuurd. Niet verhuurde of tijdelijk vrijgekomen vaste plekken worden ook aan passanten verhuurd, bijvoorbeeld wanneer vaste ligplaatshouders op hun beurt ergens heen varen. Gratis ligplaatsen in het buitengebied vallen niet onder deze definitie van 'jachthaven'.³⁴

In totaal zijn er 239 jachthavens in de MRA. Deze jachthavens tellen tezamen ruim 31.800 vaste ligplekken en 1.500 passantenplekken. De vaste plekken zijn gemiddeld voor 91% bezet, wat betekent dat passanten ook op de niet-bezette vaste plekken kunnen overnachten. Passanten zijn goed voor circa 357.000 persoonsovernachtingen in de MRA, waarvan er 79.000 in de gemeente Amsterdam (zie tabel 3.9).

Binnen de MRA heeft Gooi en Vechtstreek de meeste ligplekken voor boten, maar de meeste overnachtingen door passanten worden gedaan in de gemeente Amsterdam en regio IJmond. Passanten blijven gemiddeld ongeveer twee nachten met hun boot liggen in de jachthavens van Amsterdam en IJmond.

³⁴ Bron: Waterrecreatie Advies bv, 2017.

Tabel 3.9 Capaciteit jachthavens en overnachtingen door passanten op jaarbasis³⁵

	ligplaatsen		passanten				
	aantal havens	aantal ligplaatsen	bezettingsgraad	aantal plaatsen voor passanten ³⁶	personen aan boord per jaar	verblijfsduur (nachten)	aantal overnachtingen door passanten
Amsterdam	58	5.101	95%	251	42.000	1,9	79.000
IJmond	6	1.852	83%	20	40.000	2,0	79.000
Waterland+	21	3.430	81%	345	42.000	1,4	59.000
Flevoland–	18	4.795	82%	312	27.000	1,9	52.000
Gooi en Vechtstreek	64	9.860	93%	248	29.000	1,6	47.000
agglomeratie Haarlem	14	842	99%	140	18.000	1,1	19.000
Amstel-Meerlanden	40	4.054	97%	108	8.000	1,6	12.000
Zaanstreek	18	1.905	96%	77	5.000	1,5	7.000
Totaal MRA	239	31.839	91%	1.501	210.000	1,7	357.000

Bron: Waterrecreatie Advies

3.3.2 Passagiers van cruiseschepen

Cruiseschepen die Amsterdam in 2016 aandeden, hadden in totaal bijna 782.000 passagiers aan board. Deze passagiers waren ten minste één dag in Amsterdam, maar een deel verbleef er enkele nachten. Passagiers (en bemanningsleden) van cruises die starten en/of eindigen in Amsterdam verblijven voor of na de cruise vaak enige dagen in de stad (o.a. in hotels).³⁷ Het totaal aantal overnachtingen door cruise-passagiers is daarom niet bekend.

In deze rapportage wordt de omvang van de cruisesector bepaald aan de hand van het aantal passagiers per jaar. Tabel 3.10 en figuur 3.11 laten aantallen zee- en riviercruise-passagiers zien. Het valt vooral op dat het aantal riviercruise-passagiers in een hoog tempo toeneemt.

Tabel 3.10 Aantal en mutatie passagiers van zee- en riviercruise in Amsterdam

	2016	mutatie 2012-2016 (%)	mutatie 2015-2016 (%)
zeecruise passagiers	281.907	-3	1
riviercruise passagiers	500.000	55	12

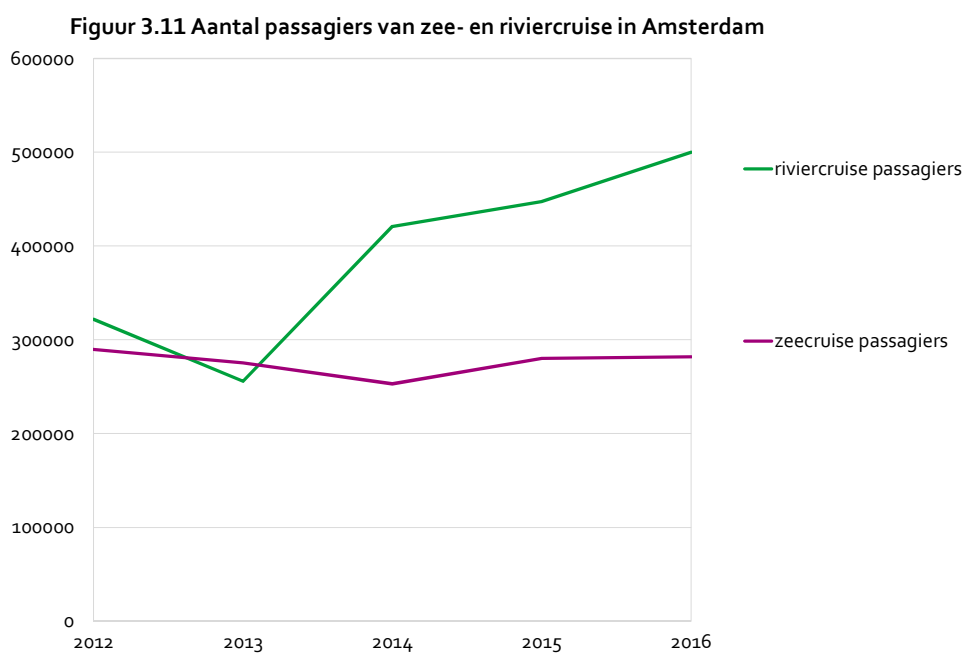
Bron: ACP

De populariteit van de riviercruise neemt internationaal toe, aldus The Cruise Lines International Association (CLIA). Voor 2017 is wederom een groei verwacht. Riviercruise is zeer goed geschikt voor stedenbezoek. Amsterdam wordt vooral bezocht door Duitsers, Britten, Amerikanen en Nederlanders.

³⁵ Gegevens in deze tabel zijn verzameld in de periode 2016-2017 en aangevuld met gegevens uit onderzoek in 2007.

³⁶ Het gaat hier om de bootplaatsen, die uitsluitend voor passanten zijn bedoeld. Wanneer een ledenplaats tijdelijk vrij komt, kan deze ook aan passanten worden verhuurd. Het aantal passantenovernachtingen bevat zowel het aantal overnachtingen op passantenplaatsen, als op ledenplaatsen.

³⁷ 60% van de turn-around passagiers bleef overnachten in Amsterdam, bij 75% van deze passagiers ging het om 1-2 nachten. Bron: Amsterdam Cruise Port, Sea cruise passenger en crew survey Amsterdam region – update 2016.

Bron: ACP

4 Omzet en werkgelegenheid in toeristische sector

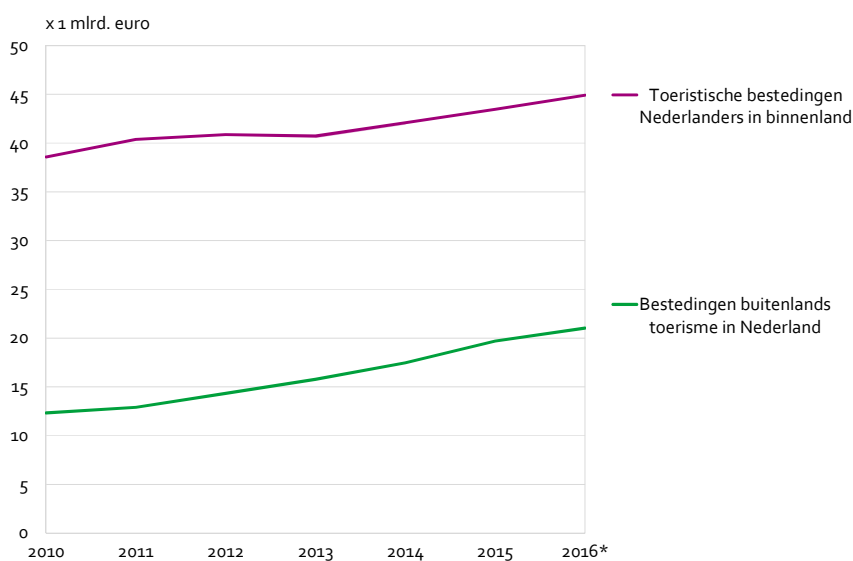
Verschillende branches die geassocieerd worden met het toerisme worden gerekend tot de toeristische sector, namelijk: logies, horeca, cultuur, recreatie, vervoer, reisbemiddeling en toeristische goederen. Deze bedrijven bedienen zowel bezoekers als inwoners en forensen in Amsterdam.

4.1 Toename toeristische bestedingen en omzet horeca en winkels

Branches in de toeristische sector profiteren van een aantrekkende conjunctuur en toenemende particuliere consumptie. Aan de ene kant neemt de Nederlandse bevolking en de consumptie van de huishoudens toe en daarmee de vraag naar horeca en leisure in eigen land. Naar verwachting zet deze groei in de komende tijd door. Aan de andere kant neemt het aantal buitenlandse toeristen toe en daarmee hun bestedingen aan toeristische goederen en diensten in Nederland.

De toeristische bestedingen in Nederland stegen in de periode 2015-2016 met 4%. De waarde van deze bestedingen bedraagt bijna 76 miljard euro, waarvan 45 miljard euro (59%) uitgegeven door Nederlanders in eigen land (zie figuur 4.1).³⁸ Dit is 3% meer dan in 2015. Bestedingen van buitenlandse toeristen in Nederland bedragen 21 miljard euro en nemen sneller toe (+7%).

Figuur 4.1 Waarde van toeristische bestedingen in Nederlandse economie

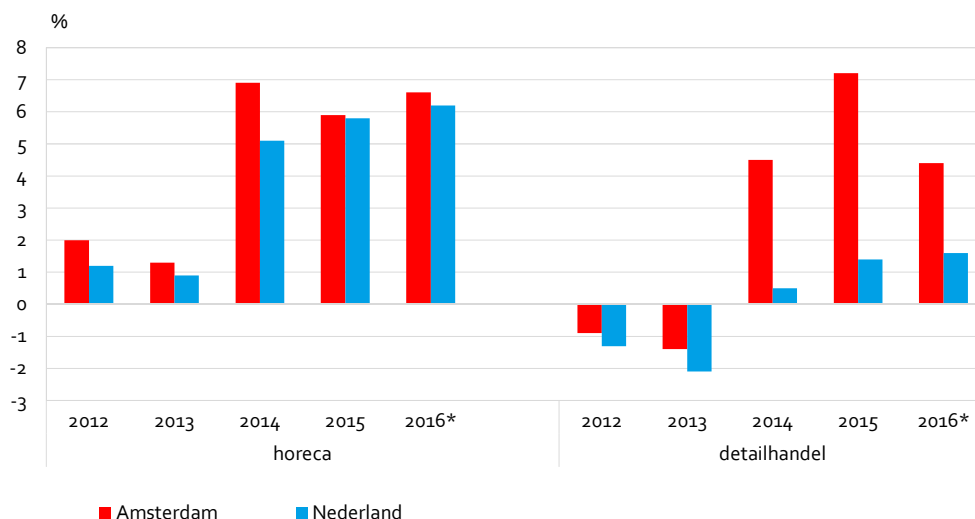
Bron: CBS

³⁸ CBS: Toerismesector blijft groeien, augustus 2017.

Vergelijkbare cijfers van het CBS op niveau van Amsterdam zijn er nog niet, maar gezien het grote aandeel buitenlandse bezoekers in Amsterdam en de snelle bevolkingsgroei in Amsterdam en de regio kan aangenomen worden dat 'toeristische' bestedingen in Amsterdam relatief snel toenemen. Dit wordt bevestigd door de omzetontwikkeling en de toename van het aantal banen in de Amsterdamse toeristische sector (meer hierover in paragraaf 4.2).

Figuur 4.2 laat zien dat winkels en horeca in Amsterdam een snellere omzetstijging boeken dan gemiddeld in Nederland. De mogelijke verklaringen zijn meer horecabedrijven en snellere prijsstijging bij Amsterdamse hotels, meer nieuwe winkels, waaronder in de uitgangengebieden, zoals op het Damrak en het Rokin en minder last van de toenemende e-commerce in de hoofdstad. De verwachting is dat het aantal buitenlandse toeristen zal toenemen en ook de Nederlandse consument meer buiten de deur zal eten en recreëren. Horeca profiteert in grotere mate van deze ontwikkeling, maar kan concurrentie verwachten van winkels, die ook in food- en beleavingsconcepten investeren.

Figuur 4.1 Omzetontwikkeling ten opzichte van een jaar eerder

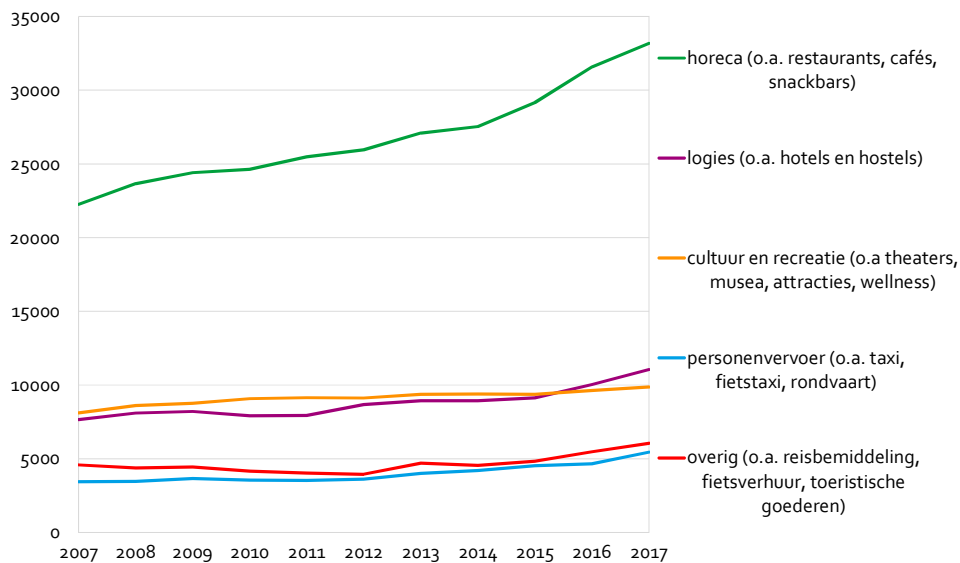

Bron: CBS

4.2 Meer banen bij restaurants, hotels en taxibedrijven in Amsterdam

In 2017 werken in Amsterdam 65.609 personen in de toeristische sector. Dit is 11% van de totale werkgelegenheid. Vergeleken met 2016 zijn er 4.217 banen bijgekomen in de toeristische sector (+7%). Deze groei is bijna even sterk als in 2016 (+8%, +4.300 banen). In Amsterdam neemt het aantal inwoners en bezoekers elk jaar toe en daarmee ook het aantal gebruikers van producten en diensten van de toeristische sector. De totale werkgelegenheid in Amsterdam neemt minder snel toe (5%).

De helft van de banen in de toeristische sector is bij restaurants, cafés en snackbars (zie figuur 4.2). In absolute zin neemt het aantal banen hier ook het meest toe (+1.593; +5%), vooral bij restaurants. Ook in hotel-restaurants, die overigens tot de logiesbranche horen, komen er meer banen bij (+10%, +1.027).

Figuur 4.2 Grote en kleine banen in toeristische branches, Amsterdam op 1 januari 2007-2017

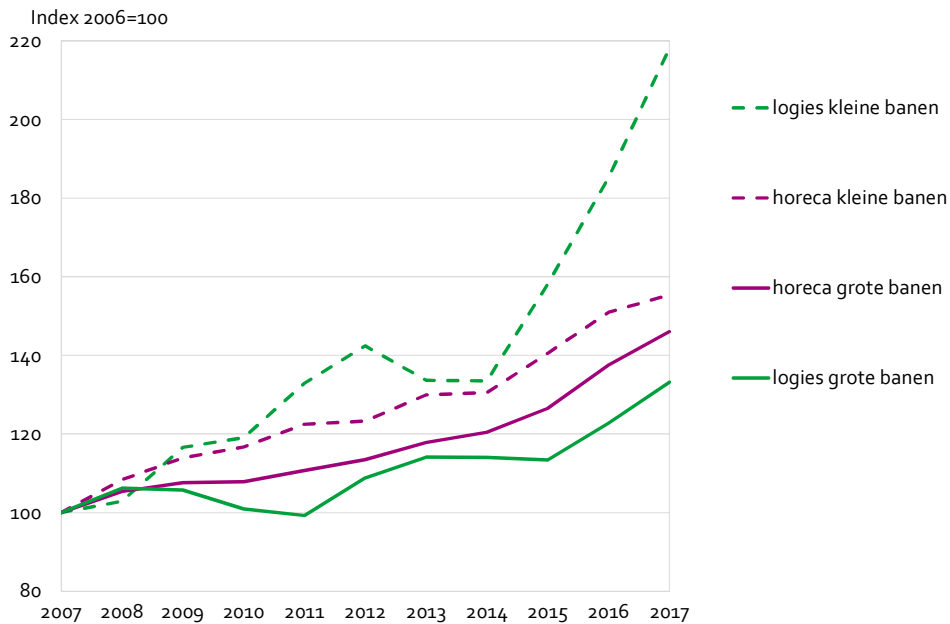
bron: OIS

In relatieve zin was de groei het sterkst bij personenvervoer (+17%). Deze is toe te schrijven aan de nieuwe taxibedrijven, die meestal als eenmanszaak zijn geregistreerd. Verder valt de groei bij de reisbranche op (+13%), onder andere door personeelstoename bij reisorganisaties (waaronder hoofdkantoor van TravelBird).

4.3 Meer kleine banen en schaalvoordeel bij hotels

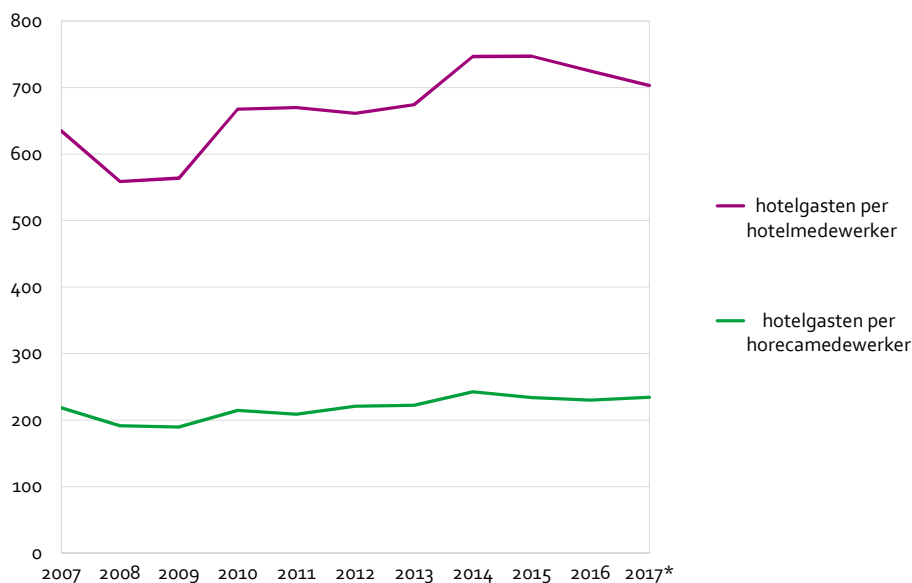
Eén op de vier banen in de toeristische sector is voor minder dan 12 uur per week. Ze worden ook kleine banen genoemd. In de niet-toeristische sectoren zijn er relatief minder kleine banen (14%). Kleine banen komen vooral voor bij horecabedrijven, zoals cafés en restaurants (34% van totaal) en bij logies (20% van totaal). Figuur 4.3 laat zien dat bij logies vooral het aantal kleine banen snel toeneemt. Bij de horecabedrijven neemt het aantal grote en kleine banen min of meer gelijk toe.

Hoewel er meer logiesaccommodaties bijkomen, zijn er minder banen per vestiging dan vroeger. Het gemiddelde aantal banen per logiesbedrijf is gedaald van 18 in 2007 naar 13 in 2017. Dit geeft aan dat het aantal vestigingen sneller toeneemt, dan het aantal banen en dat de bedrijfsgrootte gemiddeld kleiner wordt. Dit geldt niet voor andere horecabedrijven.

Figuur 4.3 Ontwikkeling grote en kleine banen bij logies en horeca (index 2007=100)

bron: OIS

Als het aantal hotelgasten wordt meegenomen in de berekening, dan bedient één hotelmedewerker gemiddeld meer dan 700 hotelgasten per jaar. Dit is circa 70 gasten per werknemer meer dan 10 jaar geleden. Dit geeft aan dat een toename van het aantal verblijfsbezoekers niet tot een evenredige toename van het hotelpersoneel leidt. Er treedt een schaalvoordeel op: er komen meer grote hotels bij en het aantal klanten per werknemer neemt ook toe. In de horeca is dit effect in kleinere mate te zien. Verder valt op dat de hotelsector met vertraging reageert op de toename van het aantal gasten: pas na 2015 begint het aantal gasten per medewerker te dalen (zie figuur 4.4).

Figuur 4.4 Ontwikkeling aantal verblijfsbezoekers per werknemer bij logies en horeca

bron: OIS

Bijlage1 Tabellen

Tabellen gasten en overnachtingen in hotels in MRA

Tabel 5.1 Gasten en overnachtingen in hotels naar COROP- gebied in 2016

	Amsterdam	Amstel- Meerlanden/ Waterland	Agg. Haarlem	IJmond	Gooi / Vechtstreek	Flevoland	Zaanstreek	Metropool	Nederland
hotelgasten									
totaal, waaronder	7.270.000	1.928.000	347.000	220.000	201.000	179.000	136.000	10.283.000	25.758.000
Nederlanders	1.292.000	712.000	179.000	161.000	124.000	129.000	38.000	2.635.000	13.349.000
buitenlanders	5.979.000	1.217.000	169.000	59.000	77.000	50.000	98.000	7.648.000	12.409.000
hotelovernachtingen									
totaal, waaronder	13.983.000	2.791.000	654.000	372.000	319.000	291.000	248.000	18.658.000	44.590.000
Nederlanders	2.192.000	995.000	294.000	262.000	179.000	199.000	62.000	4.184.000	21.421.000
buitenlanders	11.790.000	1.796.000	360.000	110.000	140.000	92.000	186.000	14.475.000	23.169.000
% buitenlandse over- nachtingen	84	64	55	30	44	32	75	78	52
verblijfsduur in hotels (aantal nachten)									
totaal	1,92	1,45	1,88	1,69	1,59	1,63	1,82	1,81	1,73
Nederlanders	1,70	1,40	1,64	1,63	1,44	1,54	1,63	1,59	1,6
buitenlanders	1,97	1,48	2,13	1,86	1,82	1,84	1,9	1,89	1,87

Bron: CBS

Tabel 5.2 Gasten in hotels per maand naar COROP- gebied in 2016

	Amsterdam	Amstel- Meerlanden/ Waterland	Agg. Haarlem	IJmond	Het Gooi en Vechtstreek	Flevoland	Zaanstreek	Metropool	Nederland
januari	521.000	125.000	17.000	12.000	13.000	12.000	8.000	706.000	1.609.000
februari	535.000	126.000	20.000	14.000	12.000	15.000	10.000	732.000	1.741.000
maart	608.000	161.000	24.000	15.000	15.000	14.000	11.000	849.000	2.038.000
april	623.000	172.000	32.000	20.000	16.000	15.000	12.000	890.000	2.229.000
mei	668.000	183.000	30.000	21.000	18.000	19.000	13.000	953.000	2.436.000
juni	627.000	179.000	33.000	19.000	19.000	15.000	12.000	904.000	2.276.000
juli	672.000	176.000	36.000	21.000	18.000	15.000	13.000	952.000	2.420.000
augustus	659.000	170.000	37.000	22.000	18.000	17.000	13.000	936.000	2.506.000
september	603.000	169.000	33.000	22.000	19.000	16.000	12.000	875.000	2.314.000
oktober	638.000	170.000	32.000	20.000	18.000	17.000	12.000	908.000	2.348.000
november	562.000	155.000	27.000	17.000	19.000	13.000	11.000	804.000	1.987.000
december	553.000	141.000	26.000	16.000	16.000	12.000	10.000	773.000	1.853.000
totaal	7.270.000	1.928.000	347.000	220.000	201.000	179.000	136.000	10.283.000	25.758.000

Bron: CBS

Tabel 5.3 Overnachtingen in hotels per maand naar COROP- gebied in 2016

	Amsterdam	Amstel- Meerlanden/ Waterland	Agg. Haarlem	IJmond	Het Gooi en Vechtstreek	Flevoland	Zaanstreek	Metropool	Nederland
januari	977.000	171.000	27.000	18.000	18.000	16.000	13.000	1.239.000	2.673.000
februari	1.004.000	173.000	34.000	22.000	18.000	21.000	16.000	1.288.000	2.860.000
maart	1.156.000	230.000	43.000	26.000	23.000	23.000	20.000	1.521.000	3.469.000
april	1.194.000	249.000	62.000	35.000	30.000	23.000	23.000	1.617.000	3.841.000
mei	1.272.000	273.000	59.000	37.000	31.000	31.000	24.000	1.726.000	4.218.000
juni	1.204.000	251.000	60.000	32.000	30.000	24.000	21.000	1.622.000	3.904.000
juli	1.345.000	271.000	73.000	41.000	30.000	32.000	25.000	1.816.000	4.488.000
augustus	1.349.000	267.000	78.000	43.000	32.000	31.000	26.000	1.826.000	4.747.000
september	1.161.000	244.000	68.000	36.000	31.000	26.000	21.000	1.587.000	4.017.000
oktober	1.220.000	250.000	61.000	33.000	28.000	27.000	23.000	1.642.000	4.041.000
november	1.048.000	216.000	48.000	24.000	27.000	19.000	18.000	1.400.000	3.234.000
december	1.053.000	197.000	42.000	24.000	23.000	17.000	18.000	1.374.000	3.100.000
totaal	13.983.000	2.791.000	654.000	372.000	319.000	291.000	248.000	18.658.000	44.590.000

Bron: CBS

Tabellen hotelaanbod MRA

Tabel 5.4 Hotels, kamers en bedden naar gebied/ gemeente in 2017 (alfabetisch gesorteerd op gemeentenaam)

COROP-gebied totaal / gemeente	hotels	kamers	bedden	mutatie kamers 2016-2017		mutatie bedden 2016-2017	
				(abs)	(%)	(abs)	(%)
totaal Amsterdam	479	32.602	71.879	1.886	6	4.639	7
totaal Amstel-Meerlanden	54	7.429	15.418	794	12	1.580	11
Aalsmeer	6	155	314	9	6	16	5
Amstelveen	8	596	1.192	448	303	900	308
Haarlemmermeer	33	6419	13.369	334	5	641	5
Ouder-Amstel	1	192	384	-	-	-	-
Uithoorn	6	67	159	3	5	23	17
totaal agglomeratie Haarlem	69	1.887	4.190	132	8	381	10
Bloemendaal	4	37	77	-	-	-	-
Haarlem	19	912	2.044	93	11	261	15
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	2	89	186	-	-	-	-
Zandvoort	44	849	1.883	39	5	120	7
totaal Waterland+	37	744	1.638	-33	-4	-48	-3
Beemster	6	80	169	-7	-8	-13	-7
Edam-Volendam	10	202	434	1	0	8	2
Purmerend	3	108	227	-	-	-	-
Waterland	15	332	756	3	1	17	2
Zeevang	3	22	52	-30	-58	-60	-54
totaal Gooi en Vechtstreek	24	921	1.917	61	7	170	10
Blaricum	1	9	17	-	-	-	-
Bussum	2	151	297	-	-	-	-
Hilversum	6	261	513	-	-	-	-
Huizen	3	143	295	-1	-1	-3	-1
Muiden	1	14	28	-	-	-	-
Naarden	2	142	288	14	11	28	11
Weesp	3	80	182	26	48	61	50
Wijdereen	6	121	297	22	22	84	39
totaal IJmond	23	781	1.718	23	3	19	1
Beverwijk	10	214	455	5	2	-17	-4
Heemskerk	2	97	287	-	-	-	-
Velsen	11	470	976	18	4	36	4
totaal Flevoland-	16	661	1.373	12	2	25	2
Almere	8	506	1.037	11	2	23	2
Lelystad	8	155	336	1	0,6	2	1
totaal Zaanstreek	21	781	1.717	269	53	635	59
Oostzaan	2	149	306	143		290	
Wormerland	5	28	55	9	47	8	17
Zaandijk	14	604	1.356	210	53	537	66

Bron: CBS

Tabel 5.5 Hotels, kamers en bedden naar sterklasse (NHC) in Amsterdam, 2017

	geen ster	1 ster	2 sterren	3 sterren	4 sterren	5 sterren	totaal	%
totaal hotels	118	50	74	131	90	16	479	100
A Centrum	69	44	52	55	37	11	268	56
E West	13	2	5	22	11	1	54	11
F Nieuw-West	3	-	-	11	8	-	22	5
K Zuid	13	3	15	32	19	4	86	18
M Oost	10	1	-	4	7	-	22	5
N Noord	6	-	1	3	3	-	13	3
T Zuidoost	4	-	1	4	5	-	14	3
totaal kamers	3.237	853	1.871	10429	12.654	3.558	32.602	100
A Centrum	1.205	735	1.103	3.242	4.323	2.337	12.945	40
E West	481	72	104	1.208	1.058	396	3.319	10
F Nieuw-West	258	-	-	2.093	1.882	-	4.233	13
K Zuid	249	37	511	1.718	2.795	825	6.135	19
M Oost	456	9	-	1.056	1.272	-	2.793	9
N Noord	212	-	22	263	486	-	983	3
T Zuidoost	376	-	131	849	838	-	2.194	7
totaal bedden	11.104	1.919	4.228	21.956	25.206	7.466	71.879	100
A Centrum	4.225	1.677	2.485	6.728	8.695	4.761	28.571	40
E West	1.634	149	211	2.492	2.098	1.061	7.645	11
F Nieuw-West	594	-	-	4.959	3.788	-	9.341	13
K Zuid	767	74	1.226	3.452	5.531	1.644	12.694	18
M Oost	1.590	19	-	2.052	2.431	-	6.092	8
N Noord	802	-	44	551	972	-	2.369	3
T Zuidoost	1.492	-	262	1.722	1.691	-	5.167	7

Bron: OIS

Bijlage2 Databronnen en onderzoeksmethode

OIS houdt overnachtingsstatistieken ten behoeve van het overnachtingsbeleid van de gemeente Amsterdam en de Metropoolregio bij. OIS voert jaarlijks een hotelenquête uit en houdt eigen hoteldatabase en bedrijvenregister bij. Waar mogelijk wordt uitgegaan van de definities van het CBS. Ontbrekende registraties worden aangevuld met gegevens uit verschillende bronnen.

Databronnen verblijf in hotels, campings, havens en woningen

Gasten en overnachtingen in hotels, hostels, campings en vakantieparken in MRA

Het CBS registreert bezoekers die één of meer nachten achtereen verblijven in een logiesaccommodatie. Een gast die meer dan twee maanden aaneengesloten verblijft in een logiesaccommodatie, wordt als vaste gast aangemerkt en telt niet mee voor de statistiek. Er wordt gekeken naar het aantal gasten en het aantal overnachtingen in hotels/hostels en in verblijfsrecreatieve logiesvormen (o.a. campings, vakantieparken e.d.).

Databron: www.cbs.nl en www.statline.cbs.nl

Toeristisch verblijf in woningen in Amsterdam

Het toeristisch verblijf in woningen is nog niet volledig in kaart gebracht en bevat overlap met hotelstatistieken. Het CBS maakt schattingen van het verblijf in B&B en short stay in Amsterdam. In deze rapportage wordt ook gekeken naar de statistieken van Airbnb - het grootste online verhuurplatform in Amsterdam. Airbnb publiceert eigen statistieken op www.airbnb.nl/citizens/data. Er is een overlap tussen de statistieken van het CBS en Airbnb. Gegevens in deze rapportage hebben daarom indicatief karakter.

Overnachtingen in jachthavens in MRA

Waterrecreatie Advies BV houdt statistieken van de Nederlandse jachthavens bij, waaronder capaciteit, bezettingsgraad en het aantal overnachtingen. In deze rapportage zijn maatwerkcijfers opgenomen van het aantal bootplaatsen, bezettingsgraad en het aantal overnachtingen door passanten.

Databron: www.waterrecreatieadvies.nl.

Cruisepassagiers in Amsterdam

Cruisestatistieken worden verzameld en gepubliceerd door Amsterdam Cruise Port (ACP). ACP verdeelt de cruise in twee segmenten: de zee- en riviercruise, waarbij wordt gekeken naar het aantal schepen en het aantal passagiers. Passagiers worden verdeeld in transit en turn-around, voor wie Amsterdam begin- of eindbestemming is..

Databron: <http://www.amsterdamcruise.nl>.

Databronnen capaciteit hotels, campings, havens en woningen

Database accommodaties OIS

OIS houdt het aanbod van logies- en verblijfsrecreatieve accommodaties in de MRA bij: hotels, hostels, campings, vakantieparken, jachthavens. Gegevens worden bijgehouden door verschillende bronnen te koppelen: gegevens van het Kenniscentrum HorecaDNA, het Handelsregister, bedrijvenregister LISA, de hotelenquête OIS, boekingssites en andere externe bronnen. De gegevens in de database van OIS worden per 1 juli bevroren.

CBS definitie hotels en hoteldatabase

OIS volgt de hoteldefinitie van het CBS en houdt de volgende accommodaties in de hoteldatabase bij:

- Hotels - accommodaties met minimaal 5 slaappleatsen voor logiesverstrekking in overwegend een- en tweepersoonskamers tegen boeking per nacht, waar afzonderlijke maaltijden, kleine etenswaren en dranken kunnen worden verstrekt aan gasten en aan passanten.
- Pensions – accommodaties met minimaal 5 slaappleatsen voor logiesverstrekking in overwegend een- en tweepersoonskamers, waar afzonderlijke maaltijden, kleine etenswaren en dranken kunnen worden verstrekt aan gasten maar niet aan passanten.
- Appartementen met minimaal 5 slaappleatsen en hoteldienstverlening, waarbij gedurende het verblijf het appartement schoon wordt gehouden en de bedden worden opgemaakt.
- Hostels en jeugdhoeven - accommodaties met minimaal 5 slaappleatsen in kamers en/of zalen die men mogelijk met 'vreemden' moet delen.
- Bed&breakfast³⁹ (definitie CBS) - particuliere woning met minimaal 5 slaappleatsen waar men kan overnachten en ontbijten.

Regels met betrekking tot hotelbestemmingen en bed & breakfast kunnen verschillen per gemeente. Voor het exploiteren van een hotel in de gemeente Amsterdam dient een pand over de juiste bestemming in het vigerende bestemmingsplan te beschikken. Niet alle accommodaties in de hoteldatabase van OIS voldoen aan deze eis. Aan de verhuur van woningen in de gemeente Amsterdam zijn specifieke voorwaarden verbonden (zie definities en regels in hoofdstuk 3).

Bronnen, definities en regelgeving woningenverhuur in Amsterdam en Nederland

Woningen kunnen aan toeristen worden verhuurd via vakantieverhuur of via de bed & breakfast (B&B) regeling. Gemeente Amsterdam houdt deze statistieken bij. Het CBS verzamelt landelijke statistieken van B&B.

Een derde optie van woningenverhuur is short stay. Short stay in de gemeente Amsterdam is verhuur van woonruimte aan expats voor een periode van minimaal 7 nachten en is niet bedoeld voor toeristen (zie definities en regels in hoofdstuk 3). In de praktijk worden short stay woningen ook aan toeristen aangeboden.

In de landelijke statistieken van het CBS wordt short stay gerekend tot appartementen zonder hoteldienstverlening die vallen onder dezelfde categorie als huisjesterreinen, vakantiebungalows en andere verblijfsrecreatieve logiesvormen.

³⁹ Deze landelijke definitie houdt geen rekening met de regelgeving in de gemeente Amsterdam, waarbij verhuur van woningen aan meer dan 4 personen niet toegestaan is.

Hotelenquête OIS

Om de hoteldatabase te actualiseren, houdt OIS een jaarlijkse enquête onder hoteliers. Het veldwerk vindt plaats in het tweede kwartaal van het jaar. De enquête bevat naast de vragen over de actuele capaciteit van de hotels, ook vragen over hun kamerbezetting en kamerprijzen en een aantal aanvullende vragen (zie vragenlijst in bijlage 3). Individuele enquêtegegevens worden door OIS vertrouwelijk behandeld conform privacy beleid van de gemeenten Amsterdam en niet aan derden verstrekt.

Van de Amsterdamse hotels hebben er 215 de vragenlijst van OIS ingevuld, een respons van 45% (zie tabel hieronder). In de regio hebben 85 hotels de vragenlijst ingevuld (35%).

Respons enquête gastenaccommodaties naar sterklasse, 2017

	Amsterdam			regio		
	respondenten	hotels	respons (%)	respondenten	hotels	respons (%)
geen ster	45	118	38	38	95	40
1 ster	22	50	44	5	12	42
2 sterren	33	74	45	8	25	32
3 sterren	63	131	48	18	63	29
4 sterren	46	90	51	16	49	33
5 sterren	6	16	38	-	-	-
totaal	215	479	45	85	244	35

Bron: OIS

Bijlage3 Vragenlijst OIS en open antwoorden

Vragenlijst 2017

Jaarlijkse enquête Gastenaccommodaties 2017

Voor Hotels, Hostels, Pensions, B&B, Appartementen en Botels

De vragen hieronder gaan over de huidige situatie van uw accommodatie (in 2017)

1. Wilt u onderstaande gegevens controleren en indien nodig aanpassen?

Naam bedrijf	
Adres	
Aantal sterren	

2. Wilt u onderstaande tabel op basis van de huidige situatie volledig invullen?					
	<table border="1"> <tr> <td>aantal kamers (of andere ruimten: appartementen, slaapzalen, -ruimten in woonboten *)</td> <td>aantal slaapplekken** (1-persoonsbed=1 slaapplek; 2-persoonsbed =2 slaapplekken)</td> </tr> <tr> <td>Totale</td> <td></td> </tr> </table>	aantal kamers (of andere ruimten: appartementen, slaapzalen, -ruimten in woonboten *)	aantal slaapplekken** (1-persoonsbed=1 slaapplek; 2-persoonsbed =2 slaapplekken)	Totale	
aantal kamers (of andere ruimten: appartementen, slaapzalen, -ruimten in woonboten *)	aantal slaapplekken** (1-persoonsbed=1 slaapplek; 2-persoonsbed =2 slaapplekken)				
Totale					
* voor zover appartementen/woonboten eigendom zijn en per dag of week worden verhuurd ** zowel met 1 tweepersoonsbed als met 2 losse bedden en exclusief bijzetbedden					

3. Wat is de gemiddelde prijs in euro's voor 1- en/of 2-persoonskamer (inclusief ontbijt, service en b.t.w.) in 2017 (tot nu toe) in uw accommodatie?

1-persoonskamer € 2-persoonskamer €

4. Wat is in 2017 uw gemiddelde kamerbezetting? gemiddeld %
percentage verhuurde kamers / units van januari tot nu toe

De volgende vragen gaan over de ontwikkelingen in 2016-2017. Indien uw accommodatie in de loop van 2016 of 2017 is geopend, kunt u verder gaan met vraag 13

5. Hoe is de ontwikkeling van het aantal gasten in uw accommodatie in 2017 (tot nu toe)?

- ☐ 1 Meer gasten in het begin van 2017 dan in het begin van 2016
☐ 2 Even veel gasten in het begin van 2017 als in het begin van 2016
☐ 3 Minder gasten in het begin van 2017 dan in het begin van 2016
☐ 4 Nieuw hotel niet van toepassing

5a. Wat is er volgens u de reden dat het aantal gasten in uw accommodatie in het begin van 2017 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen?

--

6. Verwacht u meer, minder of evenveel gasten in 2017 als in 2016?

- ☐ 1 Ik verwacht meer gasten in 2017 dan in 2016
☐ 2 Ik verwacht even veel gasten in 2017 als in 2016
☐ 3 Ik verwacht minder gasten in 2017 dan in 2016
☐ 4 Nieuw hotel niet van toepassing

7. Wat verwacht u van de omzet van uw accommodatie in 2017?

- ☐ 1 Ik verwacht meer omzet in 2017 dan in 2016
☐ 2 Ik verwacht even veel omzet in 2017 dan in 2016
☐ 3 Ik verwacht minder omzet in 2017 dan in 2016
☐ 4 Nieuw hotel niet van toepassing

8. Wat verwacht u van de opbrengsten per kamer (RevPar) van uw accommodatie in 2017?

- ☐ 1 Ik verwacht in 2017 hogere opbrengsten per kamer dan in 2016
☐ 2 Ik verwacht in 2017 dezelfde opbrengsten per kamer als in 2016
☐ 3 Ik verwacht in 2017 lagere opbrengsten per kamer dan in 2016
☐ 4 Nieuw hotel niet van toepassing

De vragen hieronder gaan over de situatie van uw accommodatie in 2016

9. Wat was de gemiddelde prijs in euro's voor 1- en/of 2-persoonskamer (inclusief ontbijt, service en b.t.w.) over 2016 in uw accommodatie?
- 1-persoonskamer € 2-persoonskamer €
10. Wat was in 2016 uw gemiddelde kamerbezetting?
gemiddeld percentage verhuurde kamers / units %
11. Is het aantal hotelgasten in uw accommodatie in 2016 toegenomen in vergelijking met 2015?
- ☐ 1 Ja, toegenomen
- ☐ 2 Nee, gelijk gebleven
- ☐ 3 Nee, afgenomen
- ☐ 4 Weet niet of niet van toepassing → ga naar vraag 13
12. Wat is er volgens u de reden dat het aantal gasten in uw accommodatie in 2016 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen?
-
13. Uit welk land/werelddeel komen de meeste gasten in uw accommodatie vandaan? U kunt meerdere landen/werelddelen kiezen.
- ☐ 1 Nederland
- ☐ 2 Europa, namelijk
- ☐ 3 Verenigde Staten
- ☐ 4 Ander land/werelddeel
- ☐ 5 weet niet, geen antwoord

Amsterdamse hotels vraag 14-16

14. Kunt u aangeven of de gasten in uw accommodatie interesse tonen voor gebieden buiten Amsterdam?
- ☐ 1 ja
- ☐ 2 nee (einde vragenlijst)
- ☐ 3 weet niet
15. Naar welke gebieden wordt er gevraagd en welke attracties/plaatsen buiten Amsterdam adviseert u ze te bezoeken? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)
- ☐ 1 zeekust, strand (bijvoorbeeld Zandvoort)
- ☐ 2 Zaanse Schans
- ☐ 3 Marken en/of Volendam
- ☐ 4 Haarlem en/of Zaandam
- ☐ 5 andere stad in Nederland, namelijk
- ☐ 6 wandeling, fietstocht of boottocht buiten Amsterdam (bijvoorbeeld in Ouder-Amstel, IJmuiden, Broek in Waterland, Twiske)
- ☐ 7 anders namelijk
- ☐ 8 Weet niet / niet van toepassing

16. Zijn er specifieke doelgroepen die interesse tonen voor gebieden buiten Amsterdam? Zo ja, welke?
- ☐ 1 Ja, namelijk
- ☐ 2 Nee
- ☐ 3 Weet niet

Regio hotels vraag 14-16

14. Kunt u aangeven of de gasten in uw accommodatie interesse tonen voor bezoek aan Amsterdam?
- ☐ 1 ja
- ☐ 2 nee (einde vragenlijst)
- ☐ 3 weet niet
15. Naar welke attracties wordt er gevraagd en wat adviseert u ze te bezoeken in Amsterdam? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)
- ☐ 1 bezoek aan Amsterdam in het algemeen
- ☐ 2 Musea, attracties, namelijk
- ☐ 3 winkels, winkelgebieden
- ☐ 4 Red Light District (de Wallen)
- ☐ 6 Andere gebieden binnen Amsterdam, namelijk
- ☐ 7 anders namelijk
16. Zijn er specifieke doelgroepen die interesse tonen voor bezoek aan Amsterdam? Zo ja, welke?
- ☐ 1 Ja, namelijk
- ☐ 2 Nee
- ☐ 3 Weet niet

Open antwoorden van respondenten

Vraag 5a Wat is volgens u de reden dat het aantal gasten in uw accommodatie in 2017 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen? (periode januari-juni 2017)

Reden aantal gasten in jan-jun 2017 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen

Meer gasten in 2017 Amsterdamse hotels 0-2 sterren

- Aantrekkende markt, meer expats.
- Amsterdam wordt in mijn ogen nog steeds als een "veilige" stad benoemd (geen bomaanslagen. Ook wordt marketing heel goed gedaan door Amsterdam en grote bedrijven zoals Gassan Diamonds.
- Amsterdam is nog een mooier, beroemder, veiliger stad geworden. En onze hotel is ook cool, wij krijgen goede scores van onze gasten.
- Bekendheid naar loop van tijd.
- Betere economie. Minder keus voor gasten.
- Cheapflight, internet.
- Door mooi weer, ook minder gasten naar Londen en Frankrijk.
- Door werk van revenue manager prijzen beter op de vraag aangepast.
- Economie trekt weer aan en wellicht de onrust van terroristische aanslagen in de buurlanden gaat men uitwijken naar andere bestemmingen.
- Economie (2 keer genoemd).
- Economisch herstel heeft waarschijnlijk geleid tot de toename.
- Er zijn meer toeristen in 2017 naar Amsterdam gekomen en mijn online zichtbaarheid is verbeterd.
- Hotel was in 2017 minder dagen gesloten dan in 2016.
- Ik denk dat mensen meer gaan reizen op de wereld.
- Last minute discounts aangeboden, beter dan leegstand. Meer continuïteit voor personeel.
- Meer bekendheid door onze eigen organisatie.
- Meer boekingskanalen, dus betere zichtbaarheid. Prijzen iets verlaagd.
- Meer evenementen, gunstige valuta voor Amerikaanse e.a. gasten, meer zekerheid voor reizigers na aanslagen in 2016
- Meer toerisme + hotelstop centrum.
- Meer toeristen in Amsterdam.
- Meerder gasten komen uit Azië, omdat economie in die landen heel goed in het afgelopen jaren is gegaan. Mensen hebben goed om te vakantie.
- Minder 1persoonskamers meer 2persoonskamers verhuurd
- Omdat wij goedkoop zijn en wij werken sinds een half jaar met Booking.com.
- Prijzen blijven stijgen.
- Renovatie van kamers en groei van toerisme Amsterdam.
- Toenemende druk op hotelkamers.

Meer gasten in 2017 Amsterdamse hotels 3-5 sterren

- 2016 was het hotel dicht ivm verbouwing.
- Aantrekkelijker imago van Amsterdam Noord.
- Aantrekken van de markt.
- Aantrekkende wereld economie, geen terreur in NL.
- Amsterdam is een populaire bestemming.
- Amsterdam is momenteel erg in trek bij de toeristen en vooral de musea trekken veel bezoekers.
- Amsterdam trekt aan - veilig, schoon, gezellig (tot nu toe).

Reden aantal gasten in jan-jun 2017 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen

Meer gasten in 2017 Amsterdamse hotels 3-5 sterren

- Betere economie/ groei economie (5 keer genoemd).
- Betere markt, goede reputatie, kwaliteit van accommodatie.
- Betreft nieuw hotel waarbij in voorgaande jaren nog aanloop was en bezetting daardoor niet optimaal/marktconform.
- Drukte in de stad.
- Economie trekt aan. Toerisme in België/ Frankrijk/ Duitsland neemt toe.
- Geen expliciete reden; de stijging is 1%.
- Geen negatief reisadvies.
- Groei toerisme in de stad (6 keer genoemd).
- Groeiend aantal toeristen in Amsterdam, waardoor druk op de markt is toegenomen.
- Grotere vraag in het algemeen
- Heropend.
- Hotel heeft meer bekendheid gekregen sinds de opening in november 2015
- Kamerprijs lager dan 2016
- Maart 2016 pas geopend
- Meer bezoekers aan Amsterdam.
- Meer toeristen in Amsterdam, situatie eigen hotel
- Meer vraag naar kamers in Amsterdam. O.a. Doordat de vraag in andere steden als London en Parijs is afgenomen.
- Mensen gaan meer op vakantie
- Omdat wij ons beter op de markt hebben kunnen plaatsen en nu ook meer bedden hebben
- Prijs iets lager dan vorige jaar
- Scherpere tarieven.
- Toename vraag in de markt, verbetert product na renovatie
- Toename zakelijke boekingen (2 keer genoemd).
- Toenemende interesse voor de stad Amsterdam icm strategisch prijsbeleid
- Veel veranderingen in het hotel doorgevoerd

Evenveel gasten in 2017 en 2016: Amsterdamse hotels 0-2 sterren

- Amsterdam is hot.
- De hotels profiteren niet van de toegenomen drukte in de stad. Airbnb's en illegale accommodaties / bruine vloot.
- Door de gemeente Amsterdam dat ze meer activiteiten organiseren.
- Gelijk, maar 10 kamers.
- Ik heb minder gasten aangenomen.
- Meer toeristen in Amsterdam. Daarom constant in gasten.
- Op dit moment het maximaal haalbaar.
- Prijs was ook gelijk aan 2016. Er was een plusje verwacht maar 1ste kwartaal 2016 was heel goed
- Prijzen zijn niet veel veranderd.
- Vakanties internationaal liggen niet gelijk met buiten Nederland waardoor april meer bezetting had.

Evenveel gasten in 2017 en 2016: Amsterdamse hotels 3-5sterren

- Als hotel geen verdere uitbreidingsmogelijkheden meer dankzij bepalingen van gemeentewege.
- Geen verandering in de vraag naar kamers
- Goede economische omstandigheden.
- Groei van economie, vertrouwen consument is weer wat terug

Reden waarom aantal gasten in jan-jun 2017 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen**Evenveel gasten in 2017 en 2016: Amsterdamse hotels 3-5sterren**

- Locatie
- Meer toeristen.
- Meer vraag, maar ook meer aanbod d.m.v. Illegale hotels/appartementen.
- Renovatie kamers
- Situatie van de wereld, angst aanslagen
- Stijgend aantal toeristen.
- Veilige stad om naar toe te gaan vergeleken met de gebeurtenissen in Parijs, Brussel en Londen

Minder gasten in 2017 dan in 2016: Amsterdamse hotels 0-2 sterren

- Niet handhaven Airbnb regels. Exponentiële toename hostel & hotel kamers in A'dam. Terroristische aanvallen 2016.
- Niet handhaven wetgeving Airbnb. Nasleep Brussel, Parijs, Londen, etc. Enorm grote toename hotelkamers.
- Airbnb's/ bed & breakfasts, meer bedden in Amsterdam beschikbaar.
- Airbnb, en deelplatforms.
- Bedrijfsverandering: verkleining.
- Deels door renovatie, en in maart meer last minute cancellations
- Door Airbnb, groot concurrent (3 keer genoemd).
- Durven wij niet te zeggen. Misschien moet er meer reclames gemaakt worden over Amsterdam in het buitenland!
- Het hostel is al erg oud, buiten het centrum zijn er veel nieuwe hotels bijgekomen. Airbnb is tegenwoordig erg populair, hierdoor komen er ook minder gasten.
- Verbouwing van 1 etage in de maanden januari en februari.
- Verbouwing, helft van het hotel is dicht.

Minder gasten in 2017 dan in 2016: Amsterdamse hotels 3-5 sterren

- Afgenomen, Pasen viel dit jaar laat (april) en naar mijn mening hebben we begin 2016 de overflow van steden als Parijs en Brussel gekregen. Na de aanslagen (eind 2015 Parijs en begin 2016 Brussel).
- Is bijna gelijk.
- Meer aanbod van hotels (2 keer genoemd).
- Meer beschikbaarheid van kamers in Amsterdam.
- Meer concurrentie, aanleg rode loper.
- Renovatie. Hotel gesloten voor de periode Nov2016- Mei2017
- Sterkere competitie.
- Terroristische dreiging, minder congressen.
- Teveel nieuwe hotels erbij gekomen en vooral teveel Airbnb en appartementen erbij (buiten de ring).
- Veel kamers buiten gebruik i.v.m. verbouwing hotel.
- Veel nieuw aanbod, Airbnb, slecht weer, aanslagen.

Meer gasten in 2017 dan in 2016: regio hotels (begin)

- 2 restaurants erbij gekomen, nieuw management, meer marketing.
- Aantrekken economie (4 keer genoemd)
- Adverteren op Airbnb.
- Amsterdam duur en in Edam vrij parkeren.
- Amsterdam is vol (2 keer genoemd).
- Bekenden geworden.
- Bepaalde ontwikkelingen zorgen ervoor dat mensen het dichter bij huis zoeken.
- Beter weer meer naamsbekendheid van het hotel.

Reden waarom aantal gasten in jan-jun 2017 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen**Meer gasten in 2017 dan in 2016: regio hotels (vervolg)**

- Betere internet marketing, groei aantal toeristen Amsterdam
- Betere promotie, veel terugkerende gasten.
- Drukke in Amsterdam.
- Duistland gaat het beter.
- Economische groei. Meer boekingen d.m.v. boekingsites, verbouw sluizencomplex.
- Erg veel last-minute boekingen Meer business travel naar Amsterdam. Grote events (EASL dit jaar voor het eerst in Amsterdam).
- Goeie beoordeling, mond op mond reclame.
- Lagere kamerprijzen
- Lagere prijzen, kamers opgeknapt
- Management verandering, meer toeristen
- Meer bekendheid.
- Meer kamers beschikbaar dan het jaar ervoor.
- Meer kamers, meer bekendheid
- Meer promotie/samenwerkingen en betere prijzen
- Meer zakelijke projecten
- Positieve ontwikkeling van de economie.
- Projecten in de bouw en scheepsbouw in de omgeving.
- Toegenomen, door overvolle Amsterdam.
- Toename aantal toeristische groepen na grote afname ivm de aanslagen in Brussel en Parijs
- Uitbreiding en actieve promotie
- Uitbreiding.
- Veel meer aanbidding
- We hebben meer low budget aangenomen dan in 2016

Even veel gasten in 2017 en 2016: regio hotels

- In het begin van het jaar is het altijd rustig. Meer mensen voor het werk maar die willen voor een dubbeltje op de eerste rang zitten. Bij ons betalen zakelijke gasten hetzelfde als toeristen
- Max capaciteit.
- Vaste gasten komen regelmatig, prettige kamers, schoon.

Minder gasten in 2017 dan in 2016: regio hotels

- Afgenomen in januari en februari, toegenomen vanaf 1-3-2017. Sterke wanden worden slechter, de goede beter.
- Denk dat het ook door Airbnb verhuur wat afneemt.
- Mogelijk weer (2 keer genoemd).
- Pasen viel laat dit jaar, toename aanbod illegale logiesverstrekkers.
- We hebben minder gasten, maar meer kamers verhuurd. Voornamelijk meer zakelijke gasten (verbleven alleen) en minder vouchers (gezinnen).

Vraag 12 Wat is volgens u de reden dat het aantal gasten in uw accommodatie in 2016 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen?

Reden waarom aantal gasten in 2015-2016 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen

Meer gasten in 2016 Amsterdamse hotels 0-2 sterren

- Actiever prijzen- en beschikbaarheids- beleid
- Bemiddeling via Airbnb.
- Beter beleid.
- Betere marketing.
- Cheap flight, internet (2 keer genoemd)
- Drukker in de stad en het hotel heeft goede reviews
- Economie.
- Een aantal facilitaire verbeteringen/prijs 'most popular hostel'/toename toerisme.
- Goede reviews.
- Ik denk omdat er meer toeristen waren dan het jaar ervoor.
- Lage prijs.
- Meer bekendheid.
- Meer bekendheid/ terug kerende gasten.
- Meer hotelgasten zowel business als leisure.
- Meer Toeristen (2 keer genoemd).
- Meer toeristen naar de stad (10%).
- Mensen willen goedkoop overnachten, Amsterdam is populair.
- Minder O.O.O. kamers vanwege verbouwing, betere distributie strategie.
- Minimum nights of stay verlaagd.
- Ons tweede jaar.
- Populariteit Amsterdam t.o.v. Andere steden.
- Recensies.
- Steeds meer mensen naar Amsterdam komen
- Uitbreiding van de accommodatie en groei van toerisme in Amsterdam
- Vanwege de economie.
- Waarschijnlijk dat wij het goed doen.
- Weer. A'dam promo.
- Zijn pas half juli 2014 opengegaan. Dit was het eerste volledige jaar.

Meer gasten in 2016 : Amsterdamse hotels 3-5 sterren (begin)

- Aantrekken van de economie.
- Aantrekken van de markt.
- Amsterdam als stad steeds aantrekkelijker geworden. Ook zeer gunstig ligging van Schiphol als lay-over stad voor bijv. Amerikanen die op weg zijn naar Afrika of dergelijke
- Amsterdam is een interessante stad voor toeristen
- Amsterdam populair bij toeristen.
- Amsterdam populairder, goede scores online reviews.
- Drukker in Amsterdam (2 keer genoemd)
- Economie verbeterd
- Economische groei & terrorisme invloed in Europa.
- Groei economie, zakelijke gasten zijn weer iets meer gaan reizen

Reden waarom aantal gasten in 2015-2016 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen**Meer gasten in 2016 : Amsterdamse hotels 3-5 sterren (vervolg)**

- Groei Zuidas.
- Groeiende markt, prijs-kwaliteit, goede reputatie
- Groter aantal bezoekers aan Amsterdam.
- Gunstigere prijs vergeleken met de concurrerende hotels.
- Herstel economie, Populariteit Amsterdam intern toegenomen.
- Ik heb hier geen mening over.
- Meer toeristen (3 keer genoemd).
- Meer toeristen en loftletters.
- Meer vraag (4 keer genoemd).
- Mensen hebben meer te besteden dus gaan vaker op vakantie.
- Naamsbekendheid.
- Stijging was +/- 1% vanwege meer activiteiten in A'dam.
- Toename vraag, gerenoveerd product. In 2015 deels gesloten voor renovatie.
- Toenemend toerisme, groei van bedrijf.
- Unesco, promo.
- Toenemende populariteit van Amsterdam.
- Toerisme groei (2 keer genoemd).
- Upgrading van hotel.
- Veel gaande in Amsterdam.
- Verbeterde imago Amsterdam Noord.
- Wij gaan ons omzet en aantal gasten iedere jaar verhogen.
- Zakelijk verkeer en toerisme is toegenomen.

Even veel gasten in 2016 en 2015: Amsterdamse hotels 0-2 sterren

- Door Airbnb (2 keer genoemd).
- Wij bepalen het zelf.
- Economische crisis.
- De illegale competitie kunnen wij qua prijsbeleid niet mee concurreren. Onze (legale) personeelskosten, veiligheid en onderhoud zorgen ervoor dat wij qua prijs niet lager in kunnen zetten. Illegale accommodaties (meer dan 4 personen etc.) kunnen door illegale arbeid en niet voldoen aan regelgeving lagere prijzen toepassen wat gasten uit de hotels richting (onveilige) illegale accommodaties beweegt. Met als gevolg lagere toeristenbelasting inkomsten.

Even veel gasten in 2016 en 2015: Amsterdamse hotels 3-5 sterren

- Prijsbeleid/ aanname beleid
- Max. Aantal kamers (13) te verhuren.
- Aantal max. Kamers (15) te verhuren
- Wij hebben minder kamers waardoor vergelijking moeilijk is.
- Verbouwing in 25% van de capaciteit tijdens 3 maanden.
- Terroristische dreiging.
- Terreur dreiging, wankelende economie.

Reden waarom aantal gasten in 2015-2016 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen**Minder gasten in 2016 dan in 2015: Amsterdamse hotels 0-2 sterren**

- Aanslagen binnen Europa.
- Airbnb, en deelplatforms (3 keer genoemd).
- Beperkte beschikbaarheid bedden i.v.m. verbouwen vanaf 8 november.
- Bookingsites.
- Hotel was meer dagen gesloten in 2016 dan in 2015.
- Tariefstijging, verlies grote klant.

Minder gasten in 2016 dan in 2015: Amsterdamse hotels 3-5 sterren

- Afgenomen door meer aanbod hotels en Airbnb.
- Angst voor aanslagen.
- Door de aanslagen in Europa, veel annuleringen met die reden.
- Hotel was dicht vanaf september 2015.
- Meer concurrentie, aanleg rode loper.
- Renovatie.
- Situatie van de wereld/aanslagen.
- Stagnerende markt.
- Strategiebepaling.

Meer gasten in 2016 dan in 2015: regio hotels

- Aantrekkende economie (2 keer genoemd).
- 2015 was startjaar.
- Aantrekken corporate markt.
- Bekende toerisme neemt toe.
- Beter weer meer naamsbekendheid van het hotel.
- Betere promotie.
- Duitsland gaat beter.
- Economische situatie.
- Geen kamers in Amsterdam.
- Haarlem wordt populair.
- Ik heb het overgenomen van de vorige eigenaar. Vorige eigenaar was minder actief
- In 2015 openende de Hilton, daardoor verloren we veel business. In 2016 pikte het weer beter op, bedrijven en gasten wilden de Hilton graag proberen in 2015, maar zijn in kleine getallen terug gekomen naar Sheraton.
- Lagere kamerprijzen
- Management verandering en toename toeristen.
- Meer bekendheid.
- Meer bekendheid, groei toerisme, in 2014 gestart.
- Meer kamers.
- Meer kamers beschikbaar tweede helft van het jaar.
- Meer naamsbekendheid (2 keer genoemd).
- Meer vraag naar accommodatie
- Nieuw management 2 restaurants erbij meer marketing/naamsbekendheid
- Prettige economische situatie, veiligheid.
- Promotie via websites en goede reviews
- Vraag naar leisure accommodatie Amsterdam.

Reden waarom aantal gasten in 2015-2016 is toegenomen / gelijk is gebleven / is afgenomen

Even veel gasten in 2016 en 2015: regio hotels

- Ieder jaar komt ongeveer gelijk uit.
- Max capaciteit.
- Niet veel veranderd.

Minder gasten in 2016 dan in 2015: regio hotels

- Aantal dagen gesloten i.v.m. onderhoud & vakantie.
- Aantal kamers waren gelijk gebleven, meer business, minder leisure.
- Airbnb.
- Een bepaalde corporate is niet meer gekomen in 2016.
- Hogere prijzen waardoor minder kamers verkocht.
- Meer concurrentie, staan niet op Booking.com.

Overige opmerkingen

overige opmerkingen

Hoteliers in Amsterdam

- Als de gemeente illegale bnb's niet gaat sluiten en geen goede afspraken met Airbnb maakt; geen huizen met meer dan 4 personen, eigenaar inwonend, omzet gerelateerde toeristenbelasting heffen zoals hotels (inzage in de boeken) zullen veel kleine hotels de deuren moeten sluiten op de lange termijn.
- Bookingsites zijn te anoniem en te duur.
- Door Airbnb, is het aantal gasten gedaald. Terwijl het speelveld niet hetzelfde is. Als hotel moet je voldoen aan alle voorwaarden wat veel geld kost.
- Gasten die naar Amsterdam komen willen Amsterdam ervaren en ontdekken. Openingstijden musea aanpassen naar 10-21.00 uur.
- Het spijt me enorm, maar gasten komen gewoon voor het centrum.
- Meer reclame over Amsterdam in het Buitenland!
- Mensen zijn in algemeen gelukkig met hun vakantiekeuze in Amsterdam, soms vinden ze het te duur (vooral ADE).
- Verschil in toeristenbelasting is concurrentie vervalsing. Hotelgasten van buiten het centrum gaan en met OV of hotel shuttlebus naar centrum Amsterdam: alleen slapen doen ze buiten het centrum.
- Wij zijn heel tevreden over de gemeente en de andere hulpdiensten. Minder auto's in het centrum, zou geweldig zijn.

Hoteliers in de regio

- De lijn 80 naar Amsterdam vind ik super geworden. Denk dat mensen die naar Amsterdam komen nu sneller Zandvoort bezoeken.
- Een veel gehoorde vraag is of er een mogelijkheid is voor een (bijv.) 3daagse reisticket voor het vervoer in groot Amsterdam (dit reduceert ook het autoverkeer).
- Openbaar vervoer naar Amsterdam steeds maar duurder, echt absurd!

Literatuur

- ABN Amro: *Meer groei in het vat voor de hotelmarkt*, februari 2017.
- N.Bellini en C.Pasquinelli: *Tourism in the City Towards an Intergrative Agenda on Urban Tourism*, Gran Sasso Science Institute, 2017.
- Eurostat: *Methodological manual for tourism statistics. Version 3.1*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014.
- Gemeente Amsterdam, Wonen: *Toeristische verhuur van woonruimte. Rapportage 1 januari 2017- 1 juni 2017*.
- ING Economische Bureau: *Amsterdamse economie draait op volle toeren*, oktober 2017.
- IPK International: *World Travel Monitor®* 2016.
- Rabobank: *Visie horeca en recreatie*, 2017.
- Savills World Research: *European Cities – 2017*, maart 2017.
- UNWTO: *Tourism 2020 Vision Europe*, augustus 2017.
- Waterrecreatie Advies bv: *Capaciteit en gebruik van de jachthavens in de Metropoolregio Amsterdam (MRA)*. Lelystad, i.o.v. Economie/OIS 2017.

Gemeente Amsterdam

Onderzoek, Informatie en Statistiek

Bezoekadres:
Oudezijds Voorburgwal 300
1012 GL Amsterdam

Postbus 658
1000 AR Amsterdam

www.ois.amsterdam.nl